

PIĄTEK-CZWARTEK
|21-27|08|2026|

DZIENNIK ELBLĄSKI TYGODNIK

ELBLĄG, GODKOWO, GRONOWO ELBLĄSKIE, MARKUSY,
MILEJEWO, MŁYNARY, PASŁĘK, RYCHLIKI, TOLKMICKO

cena 6,99 zł (w tym 8% VAT)

IKAT GAZETA
braniewska

BRANIEWO, FROMBORK, LELKOWO,
PIENIĘŻNO, PŁOSKINIA, WILCZĘTA

CO, GDZIE, KIEDY?

ISSN 2956-2740

9 772956 274002

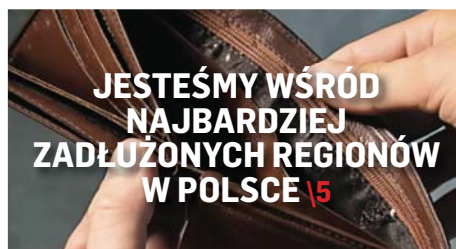
ISSN 2956-2740 NR INDEKSU 442968 ||| ISSN 1731-4224 NR INDEKSU 350176 ||| NR 34

IMPULS DO DZIAŁANIA DAŁO MU... BRANIEWO

**WARMIŃSKO-MAZURSKIE
DROGI DO REMONTU** |3

**JESTEŚMY WŚRÓD
NAJBARDZIEJ
ZADŁUŻONYCH REGIONÓW
W POLSCE** |5

**XXXV Forum Ekonomiczne
w Karpaczu** |6

**WŁASNE STADIONY
NIE BYŁY ATUTEM** |24

CO CZARZASTY BLOKUJE MIESZKAŃCOM WARMII I MAZUR?

Prezydent Karol Nawrocki może wetować ustawy — daje mu to Konstytucja. Marszałek Sejmu takiego prawa nie ma. Włodzimierz Czarzasty mówi jednak o „wecie marszałkowskim”. Spór właśnie wybuchł na nowo. Policzyliśmy jego regionalną stawkę.

W części mediów publicznych i redakcjach przychylnych koalicji rządzącej regularnie wraca licznik wet Karola Nawrockiego. Prezydent w pierwszym roku urzędowania zawetował 41 ustaw, podpisał 255. Weto jest jednak jego konstytucyjną prerogatywą.

Marszałek Sejmu podobnej kompetencji nie ma. A funkcję tę od listopada sprawuje Włodzimierz Czarzasty — w latach 1983–1990 członek PZPR, wcześniej aktywny działacz PRL-owskiego ZSP. Sam ukuł polityczne określenie „weto marszałkowskie”. Nie jest ono konstytucyjnym wetem; w praktyce chodzi o wykorzystywanie wpływu marszałka na bieg prac nad projektami.

I właśnie teraz spór eksplodował ponownie. 18 sierpnia Czarzasty przekonywał, że „tak naprawdę trzy ustawy prezydenckie z 22 nie są procedowane”. Paweł Szefernaker, szef Gabinetu Prezydenta, odpowiedział: „21 z 22 prezydenckich projektów ustaw jest mrożonych w różnych miejscach marszałkowskiej chłodni”.

Kto ma rację? Formalny obraz jest bardziej złożony. Kancelaria Sejmu podała 7 sierpnia, że z 22 projektów dwa zostały uchwalone, sześć było w komisjach, trzy w konsultacjach, trzy czekały na rozpoczęcie prac z numerami druków, jeden odrzucono w pierwszym czytaniu, jeden skierowano na posiedzenie,

a jeden czekał na numer druku. Przy pozostałych wskazywano m.in. problemy formalne lub prawne.

Prąd: niemal 389 mln zł w regionie. Najłatwiej policzyć stawkę projektu „Tani prąd –33 proc.”. Według prezydenckiej Rady Energii przeciętne gospodarstwo miałoby oszczędzać 860 zł rocznie. Na Warmii i Mazurach GUS doliczył się 451 861 gospodarstw domowych. Proste przemnożenie daje 388,6 mln zł rocznie. To nie jest oficjalna regionalna ocena skutków ustawy, lecz skala pokazująca, co oznaczałaby deklarowana przez autorów średnia, gdyby objęła każde gospodarstwo.

PIT: około 131 tys. rodzin. „PIT Zero. Rodzina na plus” ma zwolnić z PIT rodziców co najmniej

dwojga dzieci do limitu 140 tys. zł dochodu na rodzica. Według założeń projektu przeciętna korzyść może wynosić około 1000 zł miesięcznie na rodzinę.

Według NSP 2021 w regionie było 287,6 tys. rodzin z dziećmi. Ponad jedna trzecia wychowywała dwoje dzieci, a 32,9 tys. — troje lub więcej. To około 131 tys. rodzin z co najmniej dwójkiem dzieci. Gdyby każda spełniała warunki podatkowe i osiągnęła średnią korzyść 12 tys. zł rocznie, skala sięgałaby około 1,57 mld zł rocznie tylko na Warmii i Mazurach. To ilustracja potencjalnej skali, nie prognoza — rzeczywista liczba uprawnionych i wysokość ulg zależałyby od dochodów.

Emerytura: prawie pół miliarda. Projekt „Godna

emerytura” przewiduje minimalny wzrost emerytury o 150 zł oraz taki sam minimalny wzrost trzynastej i czternastej emerytury.

ZUS wypłaca w województwie warmińsko-mazurskim 228 142 emerytury. Samo 150 zł miesięcznie przy takiej liczbie świadczeń odpowiada około 411 mln zł w ciągu roku. Doliczenie po 150 zł do trzynastki i czternastki daje kolejne 68 mln zł. Razem to około 479 mln zł — i to bez emerytów KRUS oraz innych systemów.

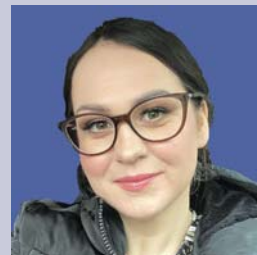
Więć: 44,8 tys. rolników. Projekt o ochronie funkcji produkcyjnej wsi ma wzmacniać możliwość legalnego prowadzenia gospodarstwa w sytuacji konfliktów wynikających choćby z hałasu, zapachów czy pracy maszyn. Tutaj

nie ma prostego transferu pieniędzy. Jest za to konkretna skala: w 2024 r. 44 812 rolników z Warmii i Mazur zgłosiło do dopłat 1,082 mln hektarów.

I tu ważna aktualizacja: ten projekt nie jest już „bez numeru druku”. W toku prac otrzymał numer 2528. Z kolei wcześniejsza prezydencka ustawa „Ochrona polskiej wsi” przeszła parlament i została podpisana przez Karola Nawrockiego 9 marca.

JAN BERDYCKI

SKONTAKTUJ SIĘ
Z NAMI

Ewelina Gulińska
dziennikarka
e.gulinska@dziennikelblaski.pl
Tel.: 502 499 529

Elwira Kowalska
manager ds. reklamy
e.kowalska@dziennikelblaski.pl
Tel.: 604 408 305

ROK PREZYDENCKICH PROJEKTÓW W SEJMIE

Pierwsze projekty Karola Nawrockiego trafiły do Sejmu ponad rok temu. Daty poniżej podaje Kancelaria Prezydenta. Liczba dni została przeliczona na 21 sierpnia 2026 r.

7 sierpnia 2025 — „Tak dla CPK” 379 dni
8 sierpnia 2025 — „PIT Zero. Rodzina na Plus” 378 dni
9 sierpnia 2025 — „Ochrona polskiej wsi” Projekt został uchwalony; prezydent podpisał ustawę 9 marca 2026 r.
21 sierpnia 2025 — „Mrożenie cen energii” Dokładnie rok
25 sierpnia 2025 — „Ustawa ukraińska” 361 dni
29 sierpnia 2025 — „Technologie Przetomowe” 357 dni
26 września 2025 — „Stop Banderyzmowi” 329 dni
26 września 2025 — „Obywatelstwo polskie” 329 dni
17 października 2025 — „Tak! Dla Polskich Portów” 308 dni
3 listopada 2025 — „Godna Emerytura” 291 dni
7 listopada 2025 — „Tani prąd –33 proc.” 287 dni
7 listopada 2025 — „Prawo o ruchu drogowym” 287 dni
18 listopada 2025 — „Fundusz Medyczny” 276 dni
Później prezydent skierował do Sejmu kolejne projekty. Łącznie w pierwszym roku prezydentury złożył ich 22. Stan sporu przed publikacją: Kancelaria Sejmu informowała 7 sierpnia, że dwa projekty zostały uchwalone, sześć jest w komisjach, trzy w konsultacjach, trzy czekają na rozpoczęcie prac mimo nadania numeru druku, jeden odrzucono w pierwszym czytaniu, jeden skierowano na posiedzenie, a jeden oczekiwał na numer druku. 18 sierpnia Czarzasty mówił już o trzech projektach, które nie są procedowane. Pałac Prezydencki odpowiada, że w różny sposób hamowanych jest 21 z 22 inicjatyw.

ŹRÓDŁA: KANCELARIA PREZYDENTA RP, KANCELARIA SEJMU;
STAN SPRAWDZONY 20 SIERPNIĄ 2026 R.,
LICZNIKI CZASU NA 21 SIERPNIĄ 2026 R.

WYDAWCA
GALINDIA Sp. z o.o.
ul. Tracka 7B
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera

ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO
Ewelina Gulińska
e.gulinska@dziennikelblaski.pl

REDAKTOR WYDANIA
Ewelina Gulińska e.gulinska@dziennikelblaski.pl

WYDANIE ONLINE internet@gazetaolsztynska.pl
tel. 514 800 549

GAZETA OLSZTYŃSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 502 499 515

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
tel. 502 499 531

DZIENNIKELBLASKI.PL
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 502 499 529
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 604 408 305
reklamy@dziennikelblaski.pl
Elwira Kowalska
tel. 604 408 305

DRUK
Polska Press Sp. z o.o.
Oddział Poligrafia
Drukarnia w Białymstoku
Ignatki, ul. Przemysłowa 26
16-001 Kleosin

WARMIŃSKO-MAZURSKIE DROGI DO REMONTU

Blisko 300 km dróg wojewódzkich oraz ponad 130 km tras dla pieszych i rowerzystów – takie inwestycje planuje samorząd województwa warmińsko-mazurskiego. Ich łączna wartość ma wynieść około 2,8 mld zł. Część zadań już wprowadzono do realizacji, kolejne są na etapie projektowania.

Najbliższe plany inwestycyjne na drogach wojewódzkich przedstawili w Olsztynie marszałek województwa Marcin Kuchciński oraz dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich Waldemar Królikowski.

Plan obejmuje łącznie 296,99 km dróg i inwestycje o wartości około 2,8 mld zł. W tej kwocie 0,6 mld zł przeznaczono na zadania wprowadzane do realizacji, a 1,9 mld zł na inwestycje znajdujące się obecnie w fazie projektowej. Kolejne 0,3 mld zł ma zostać przeznaczone na budowę 132,05 km dróg dla pieszych i rowerzystów.

Obwodnice i przebudowy dróg wojewódzkich

Wśród inwestycji szczególnie oczekiwanych przez mieszkańców i kierowców znalazły się m.in. obwodnice Morąga, Bisztynka i Działdowa, rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 507 na odcinku Ornetą-Dobre Miasto oraz budowa bezkolizyjnego skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 536 z linią kolejową nr 9 w Iławie.

– Stale monitorujemy stan naszych dróg. Co roku inwestujemy duże środki nie tylko w ich bieżące utrzymanie czy programy odnowy, ale także w znaczące remonty, przebudowę istniejących dróg i budowę nowych – mówi marszałek Marcin Kuchciński.

Jak podkreślił, proces inwestycyjny będzie kontynuowany, a przedstawione plany powinny zostać zrealizowane do końca 2030 roku.

Wśród zadań już wprowadzonych do realizacji znalazły się cztery inwestycje. Największą z nich pod względem długości będzie przebudowa drogi wojewódzkiej nr 519 od granicy województwa do Małdyt. Odcinek ma mieć 16,87 km, a jego szacunkowa wartość to 186,8 mln zł. Prace mają rozpocząć się w III kwartale 2027 roku i zakończyć w IV kwartale 2029 roku.

Zaplanowano również m.in. rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 521 na odcinku Bronowo-Różnowo-Susz oraz drogi nr 538 między Grodzicznem a Uzdowem.

Ważną inwestycją będzie także budowa bezkolizyjnego skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 536 z linią kolejową nr 9 w Iławie. Zadanie obejmie 0,54 km drogi, a jego szacunkowa wartość wynosi 120,6 mln zł. Początek robót zaplanowano na III kwartał 2027 roku.

Obwodnice Morąga, Bisztynka i Działdowa

Kolejne przedsięwzięcia znajdują się obecnie w fa-

zie projektowania. Jednym z nich jest budowa obejścia Morąga w ciągu drogi wojewódzkiej nr 519. Trasa będzie miała 5,04 km, a jej szacunkowy koszt wynosi 160,5 mln zł. Dokumentacja projektowa ma być gotowa w grudniu 2027 roku.

W planach jest również obejście Bisztynka w ciągu DW 594. Inwestycja obejmie 2,5 km drogi i ma kosztować około 47 mln zł. Dokumentacja ma zostać ukończona w październiku 2027 roku.

Samorząd przygotowuje także dokumentację dla 12-kilometrowego obejścia Działdowa. Szacowana wartość inwestycji to 174 mln zł, a zakończenie prac projektowych planowane jest na III kwartał 2029 roku.

Do najdroższych planowanych przedsięwzięć należy rozbudowa DW 600 na odcinku Mrągowo-Orzyny. 27-kilometrowa inwestycja została wyceniona na około 379,7 mln zł. Z kolei rozbudowa DW 507 między Ornetą a Dobrym Miastem ma objąć

22,89 km i kosztować około 329 mln zł.

Będą kolejne drogi rowerowe

Samorząd województwa planuje również rozwój infrastruktury rowerowej. W przygotowaniu jest łącznie 132,05 km dróg dla pieszych i rowerzystów.

Trasy mają powstać m.in. wzdłuż dróg wojewódzkich nr 504, 513, 527, 528, 537, 541, 542, 544, 591, 592, 594, 600, 609, 610, 619, 621, 655 i 656.

– Równolegle rozwijamy sieć ścieżek rowerowych oraz autonomicznych dróg rowerowo-pieszych.

To ma być atrakcyjna alternatywa dla transportu tradycyjnego, a przy tym rozwiązanie komfortowe i bezpieczne – mówi wicemarszałkini województwa Katarzyna Sobiech.

Remont drogi w Kikicach jeszcze w tym roku

Jedną z pierwszych inwestycji będzie rozbudowa

1,22-kilometrowego odcinka drogi wojewódzkiej nr 593 w Kikicach. Zakres prac obejmie m.in. przebudowę nawierzchni, chodników i zjazdów, budowę ścieżki rowerowej, odwodnienia, kanalizacji deszczowej i oświetlenia. W ramach inwestycji zaplanowano także przebudowę przepustów, rowów oraz zagospodarowanie zieleni.

– To jeden z najgorszych odcinków na drogach naszego województwa. Niektórzy nawet wątpili, że jest częścią drogi wojewódzkiej. Ostatnie dwa lata poświęciliśmy na zaprojektowanie jego remontu – mówi dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich Waldemar Królikowski.

Wartość robót budowlanych wynosi ponad 9,7 mln zł. Prace mają rozpocząć się jeszcze w sierpniu 2026 roku i potrwać do 25 sierpnia 2027 roku. Wykonawcą inwestycji będzie Budimex.

– To odcinek niezbyt długi, ale skomplikowany. Jak zawsze deklarujemy wykonanie prac terminowo i na jak najwyższym poziomie jakości – zapowiada Paweł Janicki, dyrektor rejonu Budimex.

Prawie 300 km inwestycji

Plan inwestycyjny samorządu województwa warmińsko-mazurskiego obejmuje łącznie:

- 35,05 km dróg – zadania wprowadzane do realizacji, o wartości około 0,6 mld zł,
- 129,89 km dróg – zadania znajdujące się na etapie projektowania, o wartości około 1,9 mld zł,
- 132,05 km dróg dla pieszych i rowerzystów – inwestycje o wartości około 0,3 mld zł.

Łącznie daje to 296,99 km inwestycji o wartości około 2,8 mld zł. Samorząd zakłada, że zaplanowane przedsięwzięcia zostaną zrealizowane do końca 2030 roku.

IMPULS DO DZIAŁANIA DAŁO MU... BRANIEWO

JESZCZE KILKA MIESIĘCY TEMU MÓWIŁ O MARZENIU, DZIŚ ZAMIENIA JE W RZECZYWISTOŚĆ. WOJCIECH CHRZĄSZCZ ROZPOCZĄŁ REALIZACJĘ PROJEKTU „1026 MIAST W POLSCE” – CHCE ODWIEDZIĆ KAŻDE MIASTO W KRAJU. CO CIEKAWÉ, PRZYZNAJE, ŻE JEDNYM Z MIEJSC, KTÓRE NAJBARDZIEJ ZMOTYWOWAŁY GO DO TEGO WYZWANIA BYŁO BRANIEWO.

W środę (19 sierpnia) Wojciech Chrząszcz poinformował, że trwa trzeci dzień realizacji projektu „1026 Miast w Polsce”. Na swoim koncie ma już dziewięć miast województwa warmińsko-mazurskiego, są to: Orneta, Lidzbark Warmiński, Pieniężno, Braniewo, Frombork, Górowo Iławeckie, Bartoszyce, Sępólno i Bisztynek.

Twórca zapowiedział również zmianę formatu publikacji. Od początku września codziennie będą ukazywać się krótkie rolki, natomiast w każdy piątek widzowie otrzymają dłuższy odcinek łączący kilka miast.

„To ma być coś jak serial” – wyjaśnia, tłumacząc, że dłuższa forma pozwoli lepiej opowiadać historie miejscowości i jednocześnie ułatwi rozwój projektu.

Braniewo dało impuls do największego wyzwania

Jeszcze w czerwcu, projekt był na etapie przygotowań, ale już wtedy Wojciech Chrząszcz nie ukrywał, że to właśnie mieszkańcy Braniewa odegrali ważną rolę w jego decyzji o wyruszeniu w podróż przez całą Polskę.

„Na pewno gdyby nie Braniewo, to nie rozmawialibyśmy o planach na odwiedzenie całego kraju. To właśnie społeczność z tego miasta (poza Orneta) jako pierwsza zrobiła większe liczby, co bar-

dziej mnie zmotywowało do działania” – podkreśla Wojtek. Kilka dni temu opublikował także materiał poświęcony temu miastu, pokazując jego historię i lokalne ciekawostki.

Braniewo. Pierwsza stolica Warmii. Miasto, dzięki któremu powstaje projekt „1026 Miast w Polsce” – napisał autor profilu „Brzmi w Trzcinie”

„Nie robimy programu jako eksperci historyczni”

Wojciech Chrząszcz podkreśla, że jego celem nie jest stworzenie akademi-

ckiego programu o historii Polski. „Robimy program na zasadzie przeciętnego turysty. Czyli odkrywamy kolejne miasta w Polsce. Chcemy być blisko widzów po to, aby zachęcić ich do podróży.”

Jak dodaje, nawet jeśli zdarzą się drobne pomyłki, najważniejsze jest pokazanie potencjału małych miast i zachęcenie ludzi do ich odwiedzania.

Twórca zwraca również uwagę na problem, z którym zetknął się już podczas pierwszych dni zdjęciowych – zbyt krótkie

godziny otwarcia punktów informacji turystycznej. Zaapelował do samorządów, aby w sezonie rozwały dłuższą pracę takich miejsc, szczególnie wieczorami i w weekendy.

1026 miast w cztery lata

Projekt ma objąć wszystkie 1026 miast w Polsce. Wojciech Chrząszcz planuje realizować go etapami – województwo po województwie. Pierwszy pełny sezon poświęcony jest Warmii i Mazurom, a cała podróż ma zakończyć się w 2030 roku.

Jak mówi, jego marzeniem jest coś więcej niż internetowa seria: „Chciałbym żeby to był po prostu dobry i długi serial do obejrzenia w telewizji i internecie. Rozwijający nas – Polaków. Przyciągający turystów.”

Przed nim kolejne miasta regionu: Kętrzyn, Korsze, Reszel, Ryn i Giżycko. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, przez najbliższe cztery lata odwiedzi każde polskie miasto – od rodzinnej Ornety aż po finałowy Szczeczeszyn.

Wojciech Chrząszcz rozpoczął realizację projektu „1026 Miast w Polsce”

REKLAMA

POKAZALI, ŻE RAZEM MOŻNA WIĘCEJ

PONAD 50 TYSIĘCY ZŁOTYCH UDAŁO SIĘ ZEBRAĆ NA LECZENIE I REHABILITACJĘ PATRYKA Z JEZIORAN. W AKCJĘ CHARYTATYWNĄ ZAANGAŻOWALI SIĘ MIESZKAŃCY, ORGANIZATORZY WYDARZENIA, DARCYŃCY ORAZ OSOBY, KTÓRE PRZEKAZYWAŁY PRZEDMIOTY NA LICYTACJE.

O zakończeniu zbiórki i jej efektach poinformowała w mediach społecznościowych Maria Bąkowska. Jak przekazała, podczas spotkania z radnym powiatu olsztyńskiego Zbigniewem Czabryckim otrzymała podziękowanie za wsparcie akcji.

Dramatyczne wydarzenia

Historia Patryka rozpoczęła się 27 marca, kiedy doszło u niego do pęknięcia tętniaka mózgu. Sytuacja była niezwykle poważna. Lekarze dawali mężczyźnie mniej niż 2 proc. szans na przeżycie. Mężczyzna przeszedł operację, lecz przed nim długa i kosztowna rehabilitacja.

To właśnie z myślą o pokryciu związanych z tym wydatków zorganizowano akcję pomocową.

Mieszkańcy Jezioran ruszyli z pomocą. Do zbiórki przyłączyło się wiele osób. Maria Bąkowska, chcąc wesprzeć inicjatywę, przekazała na licytację obraz. Podczas festynu mieszkańcy i uczestnicy wydarzenia wspólnie dołożyli kolejne cegiełki do zbiórki.

Ostatecznie udało się zgromadzić 50 tysięcy złotych na dalsze leczenie Patryka.

To kwota, która może realnie pomóc rodzinie w mierzeniu się z kosztami rehabilitacji i dalszej walki o powrót do sprawności.

„Gdy mieszkańcy jednoczą się wokół ważnej sprawy”

Zbiórka pokazała również siłę lokalnej społeczności. W pomoc zaangażowali się zarówno organizatorzy, jak i darczyńcy oraz mieszkańcy, którzy wsparli wydarzenie na różne sposoby.

Maria Bąkowska podziękowała wszystkim osobom, które dołożyły swoją cegiełkę do zbiórki. Jak podkreśliła, Gmina Jeziorany po raz kolejny pokazała, ile dobra może wydarzyć się, gdy mieszkańcy jednoczą się wokół wspólnego celu.

Fundacja Dziedzictwo Mikołaja Kopernika zaprasza na

21–23 sierpnia 2026
Frombork

Interdyscyplinarne
Dni Nauki i Sztuki
Copernicus Open

Wojciech Kilar
koncert oratoryjny
„Missa pro pace”
pod dyrykcją
prof. Piotra Sułkowskiego

21 sierpnia 2026, godz. 19:30
Katedra Wniebowzięcia NMP, ul. Katedralna 8
Koncert połączony z wykładem i warsztatami.

Wykonawcy

SOLIŚCI:
Izabela Matuła
sopran
Ewa Menaszek
mezzosopran
Jarosław Bielecki
tenor
Jacek Ożimkowski
bas-baryton

Orkiestra Festiwalowa
Chorus Copernicus Comunitatis
utworzony przez:
Chopin University Chamber Choir
z udziałem śpiewaków
Chóru Teatru Wielkiego w Łodzi
Chóru Uniwersytetu Warszawskiego
Chóru Mieszanego Katedry Wawelskiej

PRZYGOTOWANIE CHÓRU: Ola Ptaszyńska

„HISTORIE ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
NOWOŻYTNEGO FROMBORKA”
21–23 sierpnia 2026, godz. 10:00–13:00
Wozownia Sztuk, ul. Katedralna 6
Warsztaty osteologiczne prowadzone przez dr Justynę Marchewkę-
Długońską i Veronikę Bogdanowicz z Wydziału Biologii i Nauk
o Środowisku UKSW w Warszawie

„MALARSTWO W CIENIU KATEDRY”
21–23 sierpnia 2026, godz. 11:00–14:00
Dziedziniec katedralny, ul. Katedralna 8
Warsztaty plastyczne

„SZTUKA I PAMIĘĆ”
23 sierpnia–30 września 2026
Wieża Radziejewskiego, ul. Katedralna 8
Wystawa malarstwa prof. Marka Szczepnego
z Wydziału Sztuki UWM w Olsztynie
Wernisaż: 22 sierpnia 2026, godz. 14:15

„MIĘDZYNARODOWY PROJEKT
TYPOGRAFICZNY ShakespearePress 26”
21 sierpnia–30 września 2026
Wozownia Sztuk, ul. Katedralna 6
Wystawa plakatów typograficznych
Wernisaż: 22 sierpnia 2026, godz. 16:30

„TAJEMNICA KATEDRY W LITERZE UKRYTA”
12 września 2026
Wozownia Sztuk, ul. Katedralna 6
Warsztaty: 12 września 2026, godz. 12:00,
prowadzone przez dr Iwonę Bolirską-Walendzik

ORGANIZATOR Fundacja Dziedzictwo Mikołaja Kopernika PATRONI MEDIALNI Plus radio 88.1 FM OLSZTYN GOŚCIE NIEZWIĘZI Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji w ramach programu „Kompass Młodego Obywatela” Ministerstwo Edukacji Narodowej

JESTEŚMY WŚRÓD NAJBARDZIEJ ZADŁUŻONYCH REGIONÓW W POLSCE

ŚREDNIE ZADŁUŻENIE PRZYPADAJĄCE NA JEDNEGO MIESZKAŃCĄ POLSKI WZROSŁO W CIĄGU ROKU O PONAD 700 ZŁ I PRZEKROCZYŁO 22,7 TYS. ZŁ. Z NAJNOWSZEGO RAPORTU ERIF BIURA INFORMACJI GOSPODARCZEJ WYNIKA, ŻE WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE ZNAJDUJE SIĘ W CZŁÓWCE NAJBARDZIEJ ZADŁUŻONYCH REGIONÓW W KRAJU.

Dane ERIF BIG pokazują, że na koniec czerwca 2026 roku łączna wartość zadłużenia Polaków wyniosła 28,46 mld zł. To o 2,45 proc. mniej niż rok wcześniej i o 1,73 proc. mniej niż pod koniec marca.

Jednocześnie wzrosła średnia kwota zadłużenia przypadająca na jednego konsumenta. Pod koniec czerwca wynosiła ona już prawie 22,8 tys. zł, czyli o 727,1 zł więcej niż przed rokiem. W porównaniu z końcem marca wzrost wyniósł 83 zł.

– Spadek wartości zadłużenia na pierwszy rzut oka sygnalizuje poprawę, jednak to druga informacja jest ważniejsza. Rosnący średni niespłacony dług jest sygnałem, że część gospodarstw domowych coraz trudniej radzi sobie z rosnącymi kosztami życia – ocenił ekspert ERIF BIG Cezary Ciopiński.

Jesteśmy w niechlubnej czółówce

Pod względem liczby dłużników najwięcej osób zalegających ze spłatą zobowiązań mieszka w województwach mazowieckim, śląskim i dolnośląskim.

Inaczej wygląda jednak sytuacja po uwzględnieniu liczby mieszkańców. W takim zestawieniu województwo warmińsko-mazurskie znalazło się wśród najbardziej zadłużonych regionów w Polsce.

Najwyższy odsetek dłużników odnotowano w województwach:

- lubuskim – 5,24 proc. mieszkańców,
- dolnośląskim – 4,93 proc. mieszkańców,
- warmińsko-mazurskim – 4,63 proc. mieszkańców.

Alimenty odpowiadają za największą wartość zadłużenia

Zraportu wynika, że największą część zadłużenia stanowią nieopłacone alimenty. Odpowiadają one za 62 proc. całkowitej wartości zobowiązań zgromadzonych w bazie ERIF BIG, choć stanowią jedynie 16,2 proc. wszystkich zgłoszonych spraw.

Najwięcej spraw dotyczy nieuregulowanych rachunków za usługi telekomunikacyjne i multimedialne. Stanowią one 23 proc. wszystkich zgłoszeń, jednak ich udział w łącznej wartości zadłużenia nie przekracza 3,5 proc.

Drugie miejsce pod względem wartości zajmują zobowiązania wobec banków, które odpowiadają za 17,9 proc. całkowitego zadłużenia. Są to przede wszystkim niespłacone kredyty gotówkowe i konsumenckie.

– Obraz zadłużenia Polaków jest złożony. Z jednej strony mamy dużą liczbę drobnych, bieżących zaległości, takich jak rachunki za telefon, a z drugiej pojedyncze sprawy o dużej wartości, dotyczące zaległości alimentacyjnych – podkreślił Cezary Ciopiński. **PAP**

REKLAMA

komunikat

GP6721.ZPI.2.GG.166.05.2025

Elbląg, dnia 21 sierpnia 2026 r.

OGŁOSZENIE WÓJTA GMINY ELBLĄG

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego fragmentu terenu obrębu geodezyjnego Nowina w gminie Elbląg wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 37ec ust. 2 pkt 4 lit. d i art. 37ec ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 538 ze zm.) oraz art. 39 ust. 1 i art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r. poz. 670), w związku z uchwałą nr XV/110/2025 Rady Gminy Elbląg z dnia 28 sierpnia 2025 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie do sporządzenia zintegrowanego planu inwestycyjnego fragmentu terenu obrębu geodezyjnego Nowina w gminie Elbląg zawiadamiam o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego fragmentu terenu obrębu geodezyjnego Nowina w gminie Elbląg wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Konsultacje społeczne będą prowadzone w terminie od 24 sierpnia 2026 r. do 14 września 2026 r. i obejmują zbieranie uwag do projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego i prognozy oddziaływania na środowisko.

Projekt zintegrowanego planu inwestycyjnego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w czasie konsultacji społecznych jest udostępniony w Urzędzie Gminy Elbląg, ul. Browarna 85, 82-300 Elbląg, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy pod adresem www.bip.gminaelblag.pl (Dla mieszkańca, Zagospodarowanie przestrzenne).

Uwagi do projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego należy składać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej, na formularzu w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego, na adres: Urząd Gminy Elbląg, ul. Browarna 85, 82-300 Elbląg lub na adres e-mail: sekretariat@gminaelblag.pl, za pomocą ePUAP lub e-Doręczeń, do dnia **14 września 2026 r.**

Wzór formularza zastał określony w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz.U. z 2023 r. poz. 2509). Wzór ww. formularza jest udostępniony w siedzibie Urzędu Gminy Elbląg oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Elbląg pod adresem www.bip.gminaelblag.pl.

Składający uwagę do projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby, oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą. Może też podać dodatkowe dane kontaktowe, takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Uwagi do prognozy oddziaływania na środowisko mogą być wnoszone w formie pisemnej na adres: Urząd Gminy Elbląg, ul. Browarna 85, 82-300 Elbląg, ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej (na adres e-mail: sekretariat@gminaelblag.pl, za pomocą ePUAP lub e-Doręczeń) bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym do dnia **14 września 2026 r.** Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Wójt Gminy Elbląg.

Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/W (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych) informujemy, iż:

1. Administratorem Państwa danych osobowych jest Gmina Elbląg, z którą można się kontaktować w następujący sposób:

– listownie na adres: Urząd Gminy Elbląg, 82-300 Elbląg, ul. Browarna 85,

– przez e-mail: sekretariat@gminaelblag.pl,

– telefonicznie: 55 234-18-84.

2. Został wyznaczony inspektor ochrony danych osobowych. Jest to osoba, z którą można się kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania swoich danych osobowych oraz korzystania z przysługujących praw związanych z przetwarzaniem danych. Z inspektorem można się kontaktować w następujący sposób:

– listownie na adres: 82-300 Elbląg, ul. Browarna 85,

– przez e-mail: i.od@gminaelblag.pl.

3. Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu przeprowadzenia procedury uchwalenia zintegrowanego planu inwestycyjnego fragmentu terenu obrębu geodezyjnego Nowina, gmina Elbląg wraz z prognozą oddziaływania na środowisko na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2024.1130 ze zm.).

4. Państwa dane osobowe mogą być przekazywane i udostępniane wyłącznie podmiotom uprawnionym na podstawie obowiązujących przepisów prawa (są nimi np. sądy, organy ścigania, organy podatkowe oraz inne podmioty publiczne), gdy wystąpią z takim żądaniem, oczywiście w oparciu o stosowną podstawę prawną. Państwa dane osobowe mogą być także przekazywane podmiotom, które przetwarzają je na zlecenie administratora, tzw. podmiotom przetwarzającym (są nimi np. podmioty świadczące usługi informatyczne, telekomunikacyjne, pocztowe i inne), jednakże przekazanie Państwa danych nastąpić może tylko wtedy, gdy zapewnią one odpowiednią ochronę Państwa praw.

5. Państwa dane osobowe nie będą przekazywane do państw trzecich ani do organizacji międzynarodowych.

6. Państwa dane osobowe będą przetwarzane przez okres zgodny z obowiązującymi przepisami prawa, tj. przez 25 lat, a następnie przekazane do archiwum państwowego.

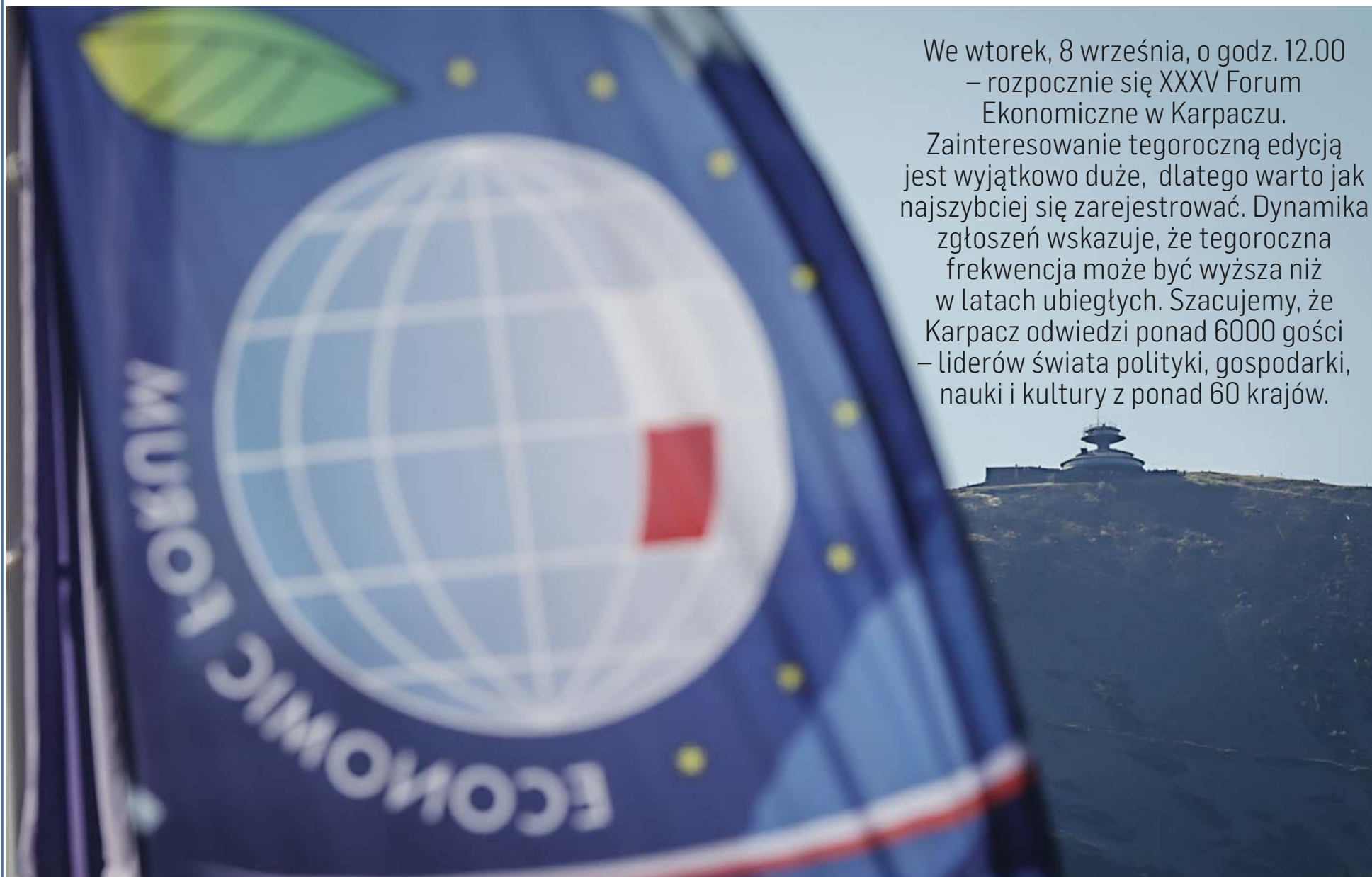
7. Mają Państwo prawo do żądania od administratora dostępu do danych, można je sprostować, gdy zachodzi taka konieczność. Mają Państwo także prawo żądania usunięcia lub ograniczenia przetwarzania.

8. Podania danych wymaga ustawa, na podstawie której działa administrator.

9. Przynależy Państwu także skarga do organu nadzorczego – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa, gdy przetwarzanie Państwa danych osobowych naruszy przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r.

10. Państwa dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym również w formie profilowania.

Wójt Gminy Elbląg

We wtorek, 8 września, o godz. 12.00
– rozpocznie się XXXV Forum
Ekonomiczne w Karpaczu.

Zainteresowanie tegoroczną edycją
jest wyjątkowo duże, dlatego warto jak
najszybciej się zarejestrować. Dynamika
zgłoszeń wskazuje, że tegoroczna
frekwencja może być wyższa niż
w latach ubiegłych. Szacujemy, że
Karpacz odwiedzi ponad 6000 gości
– liderów świata polityki, gospodarki,
nauki i kultury z ponad 60 krajów.

XXXV FORUM EKONOMICZNE W KARPACZU PONAD 6000 GOŚCI

Tegoroczna edycja Forum odbędzie się pod hasłem „Architektura nowego porządku – stabilność w czasach zmian”. To właśnie wokół tego zagadnienia koncentrować się będzie program wydarzeń, obejmujący osiem głównych obszarów tematycznych: Forum Cyfryzacji, Forum Ochrony Zdrowia, Forum Regionów, Gospodarkę, Politykę Międzynarodową, Bezpieczeństwo, Społeczeństwo oraz Zrównoważony Rozwój.

Program Forum uzupełnią liczne strefy i inicjatywy specjalne, w tym Business Stage – SGH, Dom Cyfrowej Polski,

Forum Polska-Czechy, Forum Polsko-Chińskie, Spotkania Autorskie – Uniwersytet Jagielloński, Dual-Use – Politechnika Krakowska, Strefa AGH, Strefa Politechniki Warszawskiej oraz Strefa Uniwersytetu Warszawskiego.

Wyjątkowa ranga gości

Jak co roku Forum Ekonomiczne przyciąga najważniejszych decydentów politycznych oraz przedstawicieli administracji publicznej. Swoją obecność podczas tegorocznej edycji potwierdzili m.in. Krzysztof Gawłowski, Wiceprezes Rady Ministrów i Minister Cyfryzacji; Ka-

tarzyna Pełczyńska-Nałęcz, Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej; Marcin

Kulasek, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego; Michał Kamiński, Wi-

cemarszałek Senatu RP oraz Krzysztof Bosak, Wicemarszałek Sejmu RP.

W Karpaczu spodziewamy się również obecności kilkudziesięciu przedstawi-

m.in. Filip Ivanović, Wiceprezes Rady Ministrów ds. Spraw Zagranicznych i Europejskich Czarnogóry; María Jesús Lorenzana Somoza, Regionalna Ministra ds. Gospodarki i Przemysłu Hiszpanii; Marina Raguš, Wiceprzewodnicząca Zgromadzenia Narodowego Serbii oraz Jan Sechter, Wiceminister Przemysłu i Handlu Czech.

Ponad 350 partnerów

Forum Ekonomiczne w Karpaczu jest jednym z najważniejszych miejsc networkingu w Polsce, łączącym przedstawicieli biznesu, polityki, administracji, nauki i mediów. Oskali wydarzenia najlepiej świadczą ubiegłoroczne statystyki – konferencję współtworzyło 355 partnerów, w tym 146 partnerów biznesowych, 110 partnerów instytucjonalnych oraz 83 partnerów medialnych.

cieli władz samorządowych województw, w tym Pawła Gancarza, Marszałka Województwa Dolnośląskiego; Renaty Janik, Marszałkini Województwa Świętokrzyskiego; Łukasza Prokoryma, Marszałka Województwa Podlaskiego oraz Jarosława Stawiarskiego, Marszałka Województwa Lubelskiego.

Wyjątkowa ranga gości zagranicznych

Wśród gości specjalnych znajdują się wybitni eksperci, naukowcy i liderzy opinii z całego świata. W Forum weźmie udział amerykański geopolityk i publicysta Hal Brands, profesor Johns Hopkins University oraz komentator Bloomberg Opinion,

uznawany za jednego z najbardziej wpływowych autorów zajmujących się geopolityką.

Tematyce nowych technologii i sztucznej inteligencji poświęcone będą wystąpienia prof. Nicole Alexander, byłej dyrektorki globalnego marketingu Meta, która obecnie wykłada na Columbia University i New York University.

Do Karpacza przyjedzie również Mads Nissen, wielokrotny laureat World Press Photo. Jego nagradzane fotografie będzie można zobaczyć podczas specjalnej wystawy. Kolejnym wyjątkowym gościem będzie Ron Haviv, także wielokrotny laureat World Press Photo. Wystawa prezentująca jego prace rów-

nież zostanie udostępniona uczestnikom Forum Ekonomicznego.

W wydarzeniu wezmą udział także przedstawiciele rządów z całej Europy,

Swoją obecność w tegorocznej edycji potwierdziło już ponad 200 prezesów i członków zarządów kluczowych polskich i międzynarodowych firm. Wśród nich znaleźli się m.in. Włodzimierz Włazlak, Prezes Zarządu Lidl Polska; Rafał Holanowski, Prezes Zarządu Supra Brokers; Krzysztof Kopeń, Prezes Zarządu Polskiego Związku Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego – Krajowi Producenci Leków; Krzysztof

Pawiński, Prezes Zarządu Maspex; Małgorzata Fibakiewicz, Prezes Zarządu BNP Paribas Real Estate; Anna Rulkiewicz, Prezeska Zarządu Grupy LUX MED; Janusz Malinowski, Prezes Zarządu PKP Intercity S.A. oraz Zbigniew Konieczek, Prezes Zarządu Newag S.A.

Głównym Partnerem Forum Ekonomicznego w Karpaczu jest Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Partnerem Strategicznym jest Hotel Gołębiewski, Miastem Gospodarczym – Karpacz, a Głównym Partnerem Merytorycznym – SGH. Partnerami wydarzenia są również Miasto Wrocław oraz Port Lotniczy Wrocław.

Dołącz do grona liderów świata polityki, biznesu, nauki, kultury i mediów i wspólnie z nami rozmawiaj o przyszłości Europy.

Zarejestruj się na
XXXV Forum Ekonomiczne

Więcej informacji:
www.forum-ekonomiczne.pl

POJECHAŁA POMAGAĆ. TO, CO ZOBACZYŁA, ZMIENIŁO JĄ NA ZAWSZE

OD PONAD DEKADY ZWIĄZANA Z UNICEF, ODWIEDZAŁA MIEJSCA, GDZIE WOJNA, UBÓSTWO I BRAK DOSTĘPU DO PODSTAWOWEJ OPIEKI SĄ CODZIENNOŚCIĄ. SPOTYKAŁA DZIECI I RODZINY, KTÓRYCH HISTORIE ZOSTAJĄ W PAMIĘCI NA DŁUGO. MONIKA KACPRZAK O POMOCY HUMANITARNEJ, SPOTKANIACH, KTÓRE ZMIENIAJĄ PERSPEKTYWĘ, WARTOŚCIACH WYNIESIONYCH Z DOMU I O TYM, DLACZEGO DOBRO WCIAŻ MA OGROMNĄ SIŁĘ – NAWET JEŚLI RZADKO TRAFIA NA PIERWSZE STRONY GAZET.

— Wiele osób marzy o pracy w organizacjach takich jak UNICEF, ale niewielu naprawdę tam trafia. Jak to się właściwie zaczęło? Czy pamiętasz moment, w którym pomyślałaś: „To jest właśnie to, co chcę robić”?

— Trudno mi wskazać konkretny moment. Odłąka pamiętam, interesowali mnie ludzie i sprawy społeczne, dlatego właśnie taki kierunek obrałam zarówno w edukacji, jak i później w życiu zawodowym. Zawsze chciałam, żeby moja praca miała głębszy sens i realnie służyła innym.

Kiedy pojawiła się możliwość pracy w UNICEF, poczułam, że mogę wykorzystać swoje doświadczenie i wiedzę do czegoś naprawdę ważnego – do opowiadania historii dzieci, których głos zbyt często pozostaje niesłyszany. To była decyzja, która zmieniła moje życie zawodowe. Dziś, po ponad dziesięciu latach, wiem, że była właściwa.

— Przez te wszystkie lata byłaś bardzo blisko ludzi, którzy znaleźli się w dramatycznych sytuacjach. Czy jest jakieś spotkanie albo historia, która została z Tobą na zawsze i wraca do Ciebie do dziś?

— Takich historii jest naprawdę wiele. Pracując w UNICEF, miałam okazję działać we wschodniej Ukrainie, w Nigrze, Gambii, a w ostatnich latach także w Polsce, gdzie w Biurze UNICEF ds. Reagowania na Potrzeby Uchodźców wspieramy dzieci i rodziny, które przybyły do naszego kraju po eskalacji wojny w Ukrainie.

Widziałam na własne oczy, jak działa organizacja w terenie i jak ta pomoc

może zmienić życie całych rodzin. To praca wymagająca nie tylko fizycznie – czasem w pięćdziesięciostopniowym upale – ale również psychicznie, zwłaszcza gdy spotyka się dzieci niedożywione, chore lub pozbawione podstawowej opieki i ochrony.

Pamiętam mamę w jednej z nigerskich wiosek, która dziękowała za szpital położony. Mimo że warunki w nim nie były idealne, to był to jedyny szpital w promieniu setek kilometrów. Pamiętam dzieci, które dzięki budowie pompy wodnej w ich wiosce mogły po raz pierwszy pójść do szkoły, zamiast każdego dnia pokonywać wiele kilometrów w poszukiwaniu wody.

Pamiętam też dziewczynkę, która razem z mamą uciekła do Polski z Ukrainy w 2022 roku. Podczas zajęć w jednym z naszych centrów po raz pierwszy od wielu tygodni zaczęła się śmiać. To był zwyczajny dziecięcy śmiech, ale dla jej mamy oznaczał, że dziecko znów poczuło się bezpiecznie.

To był jeden z momentów, które zapamiętam na długo. Przypomina mi, że pomoc

humanitarna nie zawsze polega na spektakularnych działaniach. Czasem zaczyna się od stworzenia miejsca, w którym dziecko może przez chwilę znów być po prostu dzieckiem.

— Patrząc na świat z tak bliskiej perspektywy – czego, Twoim zdaniem, dziś najbardziej potrzebują ludzie? Czy bardziej pieniędzy, systemowej pomocy, czy może po prostu obecności i drugiego człowieka?

— To nie jest wybór „albo-albo”. W sytuacjach kryzysowych potrzebne są i środki finansowe, i dobrze działające instytucje. Bez nich trudno zapewnić bezpieczeństwo, edukację czy opiekę zdrowotną. Równie ważna jest zwykła ludzka życzliwość – uważność, dobre słowo, obecność. Moim zdaniem najlepsza pomoc łączy profesjonalizm z empatią.

— Pomaganie innym kojarzy się z piękną misją, ale domyślam się, że niesie też ogromny ciężar emocjonalny. Jak nauczyłaś się wracać do codzienności po spotkaniach z ludzkim cierpieniem? Czy w ogóle da się od tego całkowicie odciąć?

— Lata tej pracy nauczyły mnie, że nie da się całkowicie odciąć i chyba nawet nie powinno się tego robić. Gdyby te historie przestały mnie poruszać, oznaczałoby to, że tracę coś bardzo ważnego. Z czasem nauczyłam się jednak oddzielać emocje od podejmowania decyzji. W pracy trzeba zachować profesjonalizm i działać skutecznie. Poza pracą bardzo pomaga mi wsparcie najbliższych, muzyka, podróże i kontakt z naturą. To daje równowagę i pozwala wrócić z nową energią.

— Mam wrażenie, że osoby, które na co dzień oglądają świat z takiej perspektywy jak Ty, zaczynają inaczej patrzeć również na własne życie. Co ta praca zmieniła w Tobie?

— Ta praca przede wszystkim nauczyła mnie wdzięczności za rzeczy, które łatwo uznać za oczywiste: bezpieczeństwo, zdrowie, możliwość planowania przyszłości. Stałam się też bardziej pokorna. Pracując z ludźmi z różnych krajów i kultur, zrozumiałam, jak niewiele wiemy o życiu drugiego człowieka, dopóki nie poznamy jego historii.

Monika Kacprzak - Konsultantka ds. partnerstw i komunikacji w Biurze UNICEF ds. Reagowania na Potrzeby Uchodźców w Polsce

Te doświadczenia sprawiły, że staram się mniej oceniać, a więcej słuchać.

— Opowiedz o swojej rodzinie. Czy są wartości, które wyniosłaś z domu i które prowadziły Cię później przez całą tę zawodową drogę?

— W naszym domu zawsze powtarzano, że człowiek poznaje się po tym, jak traktuje innych. Dziś często wracam do tej myśli. Rodzice uczyli mnie też, że warto być pracowitym i że zawsze należy dotrzymywać danego słowa. To właśnie te wartości najbardziej wpłynęły na moje podejście do pracy. Niezależnie od stanowiska zawsze starałam się wykonywać swoje obowiązki najlepiej, jak potrafię. Jednocześnie pamiętam, że za każdym projektem stoją prawdziwi ludzie – ze swoimi talentami, słabościami i historiami.

— Świat dziś pędzi, żyjemy w ciągłym pośpiechu, a jednocześnie coraz częściej mówi się o samotności, kryzysach psychicznych i braku empatii. Ty spotkałaś ludzi z bardzo różnych kultur i miejsc świata. Czy Twoim zdaniem potrafimy jeszcze bezinteresownie pomagać?

— Jestem przekonana, że tak. Dobro jest znacznie bardziej powszechne, niż mogłoby nam się wydawać po przeczytaniu codziennych wiadomości. Po prostu rzadziej trafia na pierwsze strony gazet. Dlatego tak ważne jest pokazywanie historii ludzi, którzy pomagają, choćby w swojej lokalnej społeczności. To oni inspirować innych do działania.

— Gdybyś mogła zostawić naszym czytelnikom jedną myśl, która towarzyszy Ci każdego dnia i daje Ci siłę, co by to było?

— Nigdy nie wiemy, jak wiele może znaczyć dla kogoś nasz jeden gest, jedno słowo czy poświęcony czas. Nie każdy zna zmianę świata, ale każdy może zmienić czyjś świat na lepsze. To przekonanie towarzyszy mi od lat i przypomina, że nawet najmniejsze działania mają sens, jeśli są podejmowane z życzliwością i szacunkiem dla drugiego człowieka. Jest jeszcze jedna myśl, która towarzyszy mi od lat: dzieci stanowią 33% społeczności, ale 100% przyszłości. Dlatego każda inwestycja w dziecko jest inwestycją w lepszą przyszłość nas wszystkich.

BARBARA MIKULSKA-ROLA

N jak nagrobki czyli dziedzictwo sepulkralne.

Ślady istnienia

Wysoczyzna Elbląska skrywa wiele tajemnic ludzkiej egzystencji na tych terenach. Pierwsze, rozpoznane ślady bytności przypisuje się epoce kamienia. Pozostałościami naszego istnienia w określonym miejscu są często cmentarzyska. Te dawne, widoczne w terenie jak kurhany czy nowożytnie jak mogiły. Nasze istnienie, byt, który miał mniejszy lub większy wpływ na otoczenie miejscowości, krajobraz, kształt przestrzeni wdany rejonie, zostało zatrzymane i pogrzebane.

Na terenie Wysoczyzny i w jej okolicach znajduje się wiele zapomnianych, dawnych śladów osób, które wcześniej żyły w tym miejscu. Mowa o dawnych cmentarzach, głównie ewangelickich. Położone są często w malowniczych, zalesionych terenach, lub na obrzeżach dawnych wsi, a do dziś przetrwały w nich znikome ślady w postaci układu typowych dla cmentarzy drzew, nielicznych fragmentów nagrobków czy kamiennych fundamentów. Zazwyczaj można je spotkać w pobliżu opuszczonych lub całkowicie zmienionych osad. Większość z nich spłądrowana w okresie powojennym, porośnięta bluszczem, to głównie bezimienne mogiły.

Dziedzictwo sepulkralne

Dziedzictwo sepulkralne oznacza ogół dóbr związanych z pochówkiem i kultem zmarłych. Dotyczy nie tylko cmentarzy, pomników, architektury nagrobnej, ale także rytuałów pogrzebowych i związanych z nimi symboliki. Cmentarze to „księgi życia” danej społeczności, pozwalające odtworzyć genealogie rodzinne, losy narodów i lokalne wydarzenia. Są zapisem historii, tożsamości lokalnej i narodowej. Stanowią przede wszystkim lokalne miejsce pamięci o tych, którym przed nami dane było tu żyć.

Ostatnia historia tych terenów i związane z nią przemiany narodowościowe, pozostawiły za sobą nie tylko kształt osad, bryły domostw,

ale także cmentarze poprzednich mieszkańców. Los tych grobów po 1945 roku nie był łatwy. Dochodziło do plądrowania, rozkopywania z wywlekaniem zwłok, nie oszczędzano nawet grobów dziecięcych. Taki los spotkał między innymi grobowiec rodzinny przy dworze rodziny Alsen w obecnym Załędziu. Miejscowi wspominali, że zebrali porzucane szczątki ludzkie po okolicy, które następnie spoczęły na terenie cmentarza.

Edykt króla Fryderyka II Wielkiego z 1773 roku zakończył czasy pochówków w obrębie Kościołów i pomimo początkowych oporów społeczeństwa i duchowieństwa, zaczęto zakładać nowe cmentarze poza miastami. Na Wysoczyźnie Elbląskiej można natknąć się na takie miejsce, z mniejszą lub większą ilością mogił pochłoniętych przez naturę. Przede wszystkim są to dawne cmentarze ewangelickie z nagrobkami w formie tradycyjnej betonowej ramy (skrzynki), często wypełnionej ziemią i obsadzonej roślinnością głównie bluszczem lub przykrywane poziomą płytą z inskrypcjami czy też wysypywane żwirem, charakterystyczne dla XIX - to i XX-wiecznej tradycji sepulkralnej protestantów. W część czołową lub centralną wkuwano pionową stelę, krzyż kamienny lub żeliwny bądź tablicę z imieniem, datą urodzenia i śmierci, czasem cytatem z Pisma Świętego.

Te, których ślady są jeszcze widoczne i łatwe do zidentyfikowania posiadają swoją kartę cmentarza, założoną przez Konserwatora zabytków, po innych pozostały tylko wzmianki jak na przykład o kirkucie, czyli żydowskim cmentarzu, założonym w 1802 roku na wznesieniu za Tolkmickiem, niedaleko drogi prowadzącej do Fromborka. Obecnie po tym miejscu nie zachował się żaden ślad materialny, a teren uległ całkowitemu przekształceniu.

Kamionek Wielki przed II wojną światową był zamieszkiwany głównie przez ludność wyznania ewangelickiego, która pozostawiła po sobie dawny wilejski cmentarz, założony

WYSOCZYŻNA ELBLĄSKA OD A DO Z

WYSOCZYŻNA ELBLĄSKA ZASKAKUJE
TAJEMNICZYMI LEŚNYMI ŚCIEŻKAMI
I PANORAMICZNYMI WIDOKAMI. LICZNE SZLAKI
PIESZE I ROWEROWE PROWADZĄ PRZECZ
NAJBARDZIEJ ATRAKCYJNE TURYSTYCZNE
WZGÓRZA MIĘDZY ELBLĄGIEM A TOLKMICKIEM,
DLATEGO POŚWIECAMY IM CYKL „POZNAJ
WYSOCZYŻNĘ ELBLĄSKĄ OD A DO Z”, KTÓRY
SPECJALNIE DLA NASZYCH CZYTELNIKÓW
TWORZY ZESPÓŁ PARKU KRAJOBRAZOWEGO
WYSOCZYŻNY ELBLĄSKIEJ.

w połowie XIX w., położony w malowniczym miejscu, na skraju wznesienia tuż pod kurhanem z czasów średniowiecza. Miejsce to, po wojnie popadło w zapomnienie, ulegając zniszczeniu, ale nadal widoczny jest dawny układ grobów i charakterystyczny starodrzew lipowy, po których pnie się bluszcz. Widoczne skrzynie grobowe oraz w nieznacznym stopniu zachowane całe płyty nagrobne z których można odczytać nazwiska pochowanych tu osób. Cmentarz jest ogrodzony i widać wykonywane tu prace porządkowe. Zagadką natomiast jest ślad po prawdopodobnie pomniku pochodzącym z czasów cmentarza, który stał na szczycie kurhanu. Pozostał po nim, wąski, prostokątny zarys fundamentów z ceglanym szczytem i szeregiem sześciu stojących prętów, ustawionych po dwa w rzędzie. Ślady po nim nie są niestety zinwentaryzowane i naniesione na szkicu cmentarza dołączonym do karty zabytku. Być może czytając ten artykuł, będą w posiadaniu informacji na ten temat i jeśli zechcą podzielić się nimi, to zapraszam do kontaktu z Parkiem Krajobrazowym.

Warto wspomnieć, że na terenie Kamionka Wielkiego w czasie II wojny światowej funkcjonował niemiecki podobóz pracy KL Stutthof, którego więźniowie pracowali m.in. w tutejszej cegielni oraz przy ręcznym wydobyciu i transportowaniu

gliny z głębokich wyrobisk. Na początku 1945 roku, gdy zbliżał się front i wojska radzieckie, podobóz został zlikwidowany, a wywiezieni więźniowie pognani pieszo w kierunku obozu głównego KL Stutthof w warunkach srożej zimy w tzw. Marszu Śmierci, w którym większość z nich zginęła. Pamięć o tych wydarzeniach została utrwalaona w 1971 roku w postaci pomnika w miejscowości Nadbrzeże.

Kamionek Wielki jest szczególnym przykładem, gdzie stykają się warstwy historii świadczące o wielo- i poziomym dziedzictwie sepulkralnym z czasów średniowiecza i czasów współczesnych.

W Jagodniku w pobliżu wsi, również znajdował się tradycyjny XIX-wieczny cmentarz dla dawnych mieszkańców wyznania ewangelickiego. Jest położony zaraz przy drodze na niewielkim wznesieniu i podobnie jak w innych częściach Wysoczyzny, po 1945 roku pochłania go natura. W terenie pozostał po nim przede wszystkim starodrzew, zarys dawnego układu przestrzennego oraz pojedyncze, silnie zniszczone fragmenty kamiennych podmurówek mogił, które porasta leśna roślinność. Miejsce zostało upamiętnione w postaci wysokiego drewnianego krzyża.

Na terenie Jagodnika znajduje się także inny ślad przeszłości w postaci zabytkowego pomnika – obeliska,

poświęconego mieszkańcom wsi poległym w I wojnie światowej. Pomnik został wzniesiony w latach 20. XX w. przez znaną firmę elbląską Karl Metzger & Co. i był zwieńczony granitową tablicą i krzyżem maltańskim.

Kolejnym miejscem z zachowanym częściowo cmentarzem ewangelickim są Kadyny. Ukryty głęboko w lesie, przy dawnej drodze, nazywaną „Drogą Kościelną” pochłaniany przez naturę zmalowniczo przewieszającym się z drzew winobluszczem pięciokłapowym, który wraz z bluszczem pospolitym i powojnikami, zawładnął tym terenem. W latach 2004 – 2006 cmentarz został uporządkowany przez młodzież gimnazjum w Tolkmicku, mieszkańców oraz Nadleśnictwo Elbląg. Nieopodal istniał kościół wzniesiony w latach 1913 – 1917 na polecenie cesarza Wilhelma II i następnie rozebrany na polecenie władz komunistycznych w latach 1957 – 1958. Po świątyni zaprojektowanej w stylu gotyku zakonnego, która miała harmonizować z otaczającym krajobrazem, pozostały jedynie ślady fundamentów i neogotycki ołtarz, który można oglądać w Katedrze św. Mikołaja w Elblągu.

Wiele dawnych miejsc pochówku zostało wchłoniętych przez późniejsze cmentarze, a pamięć o nich widnieje na pojedynczych nagrobkach, tak jak ma to miejsce na cmentarzu parafialnym w Tolkmicku na stworzonym tam lapidarium.

We wsi Pogrodzie mimo tego, że była głównie katolicka, mieszały także pojedyncze rodziny ewangelickie, które korzystały z pochówków na cmentarzach w sąsiednich wsiach protestanckich lub z niewielkich kwater. Tradycje pochówków skupiały się wokół parafii rzymskokatolickiej, a dawny cmentarz przykościelny i nowsza nekropolia parafialna kryją groby mieszkańców z różnych okresów historycznych.

W krajobrazie Wysoczyzny Elbląskiej widoczne są także pamiątki po dawnych epidemiach, które dziesiątkowały mieszkańców tych okolic. Szczególnie charakterystycznym miejscem i widocznym

z daleka, jest wznesienie w okolicach Pogrodzia, na którym stoi XIX wieczna kapliczka wybudowana ku pamięci pochowanych w tym miejscu ofiar zarazy. Jako pamięć wydarzeń związanych z epidemiami i ich ofiarami, stawiano także krzyże morowe tzw. Karawaki. Jeden z nich stoi przy trasie z Tolkmicka do Pogrodzia.

Co z tym dziedzictwem?

Dziedzictwo sepulkralne pozostałe po mieszkańcach Wysoczyzny żyjących tu przed II wojną światową, w czasach powojennych traktowane było z całkowitym odrzuceniem, dewastacją i celowym wygaszaniem pamięci. Nagrobki pozbawione opieki, często były masowo rozkradane i przerabiane na materiały budowlane, a tereny niszczone, zamieniane w parki, skwery, bądź po prostu zarosłe. Obecnie podejście uległo częściowej zmianie. Dzięki inicjatywom społecznym te osamotnione i ciche miejsca, do których mało kto zagląda, są sporadycznie sprzątane.

Czy można powiedzieć, że to dziedzictwo pozostałe po wcześniejszych mieszkańcach, jest martwe?

KAROLINA GALIŃSKA
PARK KRAJOBRAZOWY
WYSOCZYŻNY ELBLĄSKIEJ

**A w następnym odcinku
otrzymacie Państwo
pocztówkę z Ostrogóry!**

Wysoczyzna Elbląska zaskakuje tajemniczymi leśnymi ścieżkami i panoramicznymi widokami. Liczne szlaki piesze i rowerowe prowadzą przez najbardziej atrakcyjne turystycznie wzgórza między Elblągiem a Tolkmickiem, dlatego poświęcamy im cykl „Poznaj Wysoczyżnę Elbląską od A do Z”, który specjalnie dla naszych Czytelników tworzy zespół Parku Krajobrazowego Wysoczyżny Elbląskiej.

Każdy zna własny dom na pamięć. Wie, gdzie stoi fotel, jak ominąć stół i w którym miejscu zaczyna się dywan. Kubki od lat czekają w tej samej szafce, leki leżą na komodzie, a do łazienki prowadzi dobrze znana droga. Wystarczy jednak słabszy wzrok, zawrót głowy, mniej pewny krok albo powrót ze szpitala, aby bezpieczne dotąd mieszkanie zaczęło stawiać przeszkody. Nagle próg okazuje się za wysoki, wanna zbyt głęboka, a krzesło, na które od lat wchodziło się po słoik z górnej półki, przestaje być niewinnym sprzętem. Problem może dotyczyć zarówno starszej osoby mieszkającej samotnie w bloku w Olsztynie czy Elku, jak i seniora w domu na wsi, z dala od dzieci, lekarza i codziennej pomocy. Jak urządzić przestrzeń, aby nie odbierała samodzielności?

Pierwszy upadek zmienia wszystko

To niestety się zdarza. Upadek seniora może oznaczać złamanie, pobyt w szpitalu, długą rehabilitację i konieczność korzystania z pomocy innych. Czasem równie groźny jak sam uraz jest późniejszy strach. Człowiek zaczyna mniej chodzić, rezygnuje ze spacerów, słabnie, a przez to staje się jeszcze bardziej narażony na kolejny upadek. Portal Pacjent.gov.pl radzi, aby z dróg codziennego poruszania się usunąć zbędne przedmioty, przesuwające się dywany i progi. Ważne jest również oświetlenie zacienionych miejsc i trasy prowadzącej nocą do toalety. Lęk przed kolejnym upadkiem może bowiem prowadzić do ograniczenia aktywności, pogorszenia kondycji i dalszego wzrostu zagrożenia. Nie trzeba od razu zaczynać wielkiego remontu. Najpierw warto spokojnie przejść przez mieszkanie i spojrzeć na nie oczami osoby, która widzi słabiej i porusza się ostrożniej. Czy kabel przecina przejście? Czy brzeg chodnika się podwija? Czy między łóżkiem a łazienką stoi taboret? Czy światło można zapalić przed wejściem na

schody? To drobiazgi tylko do chwili, kiedy któryś z nich nie stanie się barierą.

Łazienka bez niebezpiecznych pułapek

Najwięcej uwagi wymaga łazienka. Woda, śliska podłoga, wysoki brzeg wanny i konieczność siadania oraz wstawania tworzą szczególnie ryzykowne połączenie. Najwygodniejszy jest prysznic bez wysokiego brodzika, ale nie w każdym mieszkaniu można od razu przebudować całe pomieszczenie. Czasem wystarczą solidne uchwyty przy wannie, prysznicu i toalecie, mata antypoślizgowa oraz stabilne siedzisko kąpielowe. Poręcz musi być prawidłowo zamocowana. Wieszak na ręcznik czy krawędź umywalki nie utrzymają ciężaru człowieka, który nagle straci równowagę. Ręcznik i kosmetyki powinny znajdować się w zasięgu ręki. Dobrze także, aby drzwi można było otworzyć z zewnątrz, gdyby senior zasłabł. W bezpiecznej łazience nie trzeba się wspinać, pochylać ani daleko sięgać.

Światło prowadzi przez dom

Zwiekiem oczy potrzebują więcej światła. Jedna lampa na środku sufitu często nie wystarcza. Ciemne pozostają narożniki, schody, przestrzeń obok łóżka i droga do toalety. Pomagają niewielkie lampki nocne oraz czujniki ruchu. Szczególnie ważne jest oświetlenie trasy z sypialni do łazienki. To właśnie nocą każdy jest zaspany, porusza się wolniej i często nie zakłada okularów. Równie ważne jest obuwie. Luźne, zdeптane kapcie łatwo zsuwają się ze stopy. Bezpieczniejsze są buty z zabudowaną piętą i podeszwą, która nie ślizga się po podłodze. Warto również wyraźnie oznaczyć pierwszy i ostatni stopień schodów. W kuchni zagrożenie często zaczyna się na górnej półce. Senior wchodzi na taboret, aby zdjąć słoik, garnek albo filiżankę używaną od święta. Jeden niepewny ruch wystarczy, aby stracić równowagę. Najczęściej używane naczynia, produkty i urządzenia

DOM, KTÓRY POMAGA ŻYĆ

Próg, śliska wanna i zwinięty dywan przez lata nie przeszkadzają. Z wiekiem mogą jednak zdecydować o utracie sprawności. Mieszkanie seniora nie musi przypominać szpitala. Powinno zmieniać się razem z człowiekiem i pomagać mu jak najdłużej żyć u siebie.

powinny więc znajdować się wszędzie, co starszemu człowiekowi jest bliskie. Fotografie, książki, stary fotel czy dywan są częścią dotychczasowego życia. Dają poczucie, że nadal mieszka się u siebie, a nie w pomieszczeniu przygotowanym przez innych. Zmiany trzeba więc wprowadzać wspólnie z seniorem, a nie ponad jego głowę. Córka może chcieć wyrzucić wszystkie chodniki, ale jeden z nich może być pamiątką po mężu. Zamiast go zabierać, można spróbować bezpiecznie przymocować go do podłoża. Podobnie jest z usta-

Nie wyrzucajmy całego życia

Dostosowanie domu nie powinno oznaczać usunię-

cia wszystkiego, co starszemu człowiekowi jest bliskie. Fotografie, książki, stary fotel czy dywan są częścią dotychczasowego życia. Dają poczucie, że nadal mieszka się u siebie, a nie w pomieszczeniu przygotowanym przez innych. Zmiany trzeba więc wprowadzać wspólnie z seniorem, a nie ponad jego głowę. Córka może chcieć wyrzucić wszystkie chodniki, ale jeden z nich może być pamiątką po mężu. Zamiast go zabierać, można spróbować bezpiecznie przymocować go do podłoża. Podobnie jest z usta-

wieniem mebli. Przez lata poruszamy się po domu odruchowo. Gwałtowna zmiana układu może bardziej przeszkodzić niż pomóc, szczególnie osobie mającej problemy z pamięcią. Bezpieczny dom nie musi być pusty. Musi być wygodny.

Opaska daje czas na pomoc

Uzupełnieniem domowego bezpieczeństwa może być opaska alarmowa. Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2026 rok pozwala gminom finansować zakup, dzierżawę i użytkowanie opasek oraz innych urządzeń bezpieczeństwa. Pomoc jest kierowana do osób mających co najmniej 60 lat, które z powodu stanu zdrowia mają trudności z samodzielnym funkcjonowaniem albo nie mogą liczyć na wystarczające wsparcie bliskich. Urządzenie może umożliwiać wezwanie pomocy, sygnalizować upadek, wskazywać położenie użytkownika lub łączyć go z centrum teleopieki. Musi jednak znajdować się na ręce. Pozostawione na nocnej szafce nie pomoże po upadku w łazience. Technologia nie podaje również obiadu, nie robi zakupów i nie zauważy, że starszy człowiek od kilku dni nikim nie rozmawiał. Dlatego program przewiduje również wsparcie gmin w organizowaniu usług sąsiedzkich. To szczególnie ważne w miejscowościach, z których dorosłe dzieci wyjechały do Olsztyna,

Trójmiasta, Warszawy albo za granicę. Telefon i opaska mogą przyspieszyć wezwanie pomocy, ale nie zastąpią obecności drugiego człowieka.

Gdy schody stają się murem

Najtrudniej dostosować mieszkanie na piętrze w budynku bez windy. W środku można zamontować uchwyty, usunąć progi i przebudować łazienkę. Schodów prowadzących na zewnątrz nie da się jednak schować. Wtedy własne mieszkanie może stać się więzieniem. Senior jest u siebie, ale coraz rzadziej wychodzi do sklepu, lekarza, kościoła czy na spacer. Osoby z niepełnosprawnością mogą starać się o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych ze środków PFRON. Informacji udzielają powiatowe centra pomocy rodzinie oraz miejskie ośrodki pomocy społecznej właściwe dla miejsca zamieszkania. Fundusz podkreśla, że czasem poręcz, podjazd lub dostosowana łazienka oznaczają nie zwykły remont, lecz odzyskanie niezależności. Możliwa jest również pomoc przy zamianie niedostępnego mieszkania na lokal, z którego osoba z niepełnosprawnością może samodzielnie wyjechać przed budynek. Z programu mogą korzystać także osoby powyżej 65. roku życia, jeżeli spełniają pozostałe warunki.

Nie czekajmy na złamanie

Kiedy zdecydować się na dostosowanie mieszkania? Najgorszym momentem na myślenie o tym dopiero np. w dzień wypisu seniora ze szpitala po złamaniu. Lepiej zacząć bez czekania na domowy wypadek. Gdy można spokojnie zdecydować, co rzeczywiście jest potrzebne. Uchwyt w łazience, dobre oświetlenie, brak wysokich progów i stabilne schody służą zresztą wszystkim domownikom, nie tylko najstarszym. Nie chodzi o przygotowanie człowieka na bezradność. Chodzi o ochronę jego samodzielności.

JAN BERDYCKI

21-27 sierpnia 2026

tv

dodatek

TELEWIZYJNY DODATEK DO TWOJEJ KRAJOWEJ PRASY

Trzecie programy i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Polsatu, TVP1, TVP2, TVN, TV4, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura INFORMUJEMY, ZE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV

Wydawca: Dodatek sp. z o.o., ul. Wiatrakowa 11/3, 85-115 Bydgoszcz, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl, Redaktor naczelny: Sławomir Grzmieł ISSN 1643-2460 - Skład komputerowy: Magraf sp.j.

NR 34

Poniedziałek

20:00

POLSAT

Bez litości
Sensacyjny, USA, 2014

McCall. Były agent amerykańskie go wywiadu, ukrył się przed mroczną przeszłością. Niczym mzwyczajna osoba, za dnia pracuje, nocami czyta książki w całodobowej restauracji, gdzie poznaje młodą prostytutkę Teri (Chloë Grace Moretz). Gdy pewnej nocy dziewczyna nie zjawia się w lokalu, Robert zaczyna się o nią niepokoić. Dowiaduje się, że została ciężko pobita przez rosyjskich gangsterów. Pragnąc ocalić Teri, McCall usiłuje wykupić jej wolność. Gdy jego propozycja spotyka się z odmową, agent decyduje się działać w dawny m stylu - mężczyzna wykorzystuje swoje dawne umiejętności i zabija przestępców.

Piątek

00:15

TVP 1

Szyfry wojny
Dramat wojenny, USA, 2002

Rok 1943. Na Pacyfiku trwają zacięte boje między Amerykanami i Japończykami. Do bazy wojsk amerykańskich przybywa z Arizony dwóch wcielonych do armii Indian z plemienia Nawaho: Ben Yahzee i jego przyjaciel Charlie Whitehorse. Kapitan Joe Enders otrzymuje zadanie „chronienia kodu za wszelką cenę”. Oznacza to, że w razie niebezpieczeństwa pojmania któregoś z szyfrantów Nawah przez wojska przeciwnika, trzeba go zabić, by - torturowany - nie wyjawiał tajemnicy wojskowej. Z czasem pomiędzy Endersem a nieświadomym jego zadania Benem zawiązuje się nić przyjaźni...

Wtorek

01:25

POLSAT

Plan lotu
Sensacyjny, USA, 2005

Świeżo owdowiała, inżynier lotnictwa Kyle Pratt (Jodie Foster) leci z sześciolletnią córką, Julią (Marlene Lawston) do domu, z Berlina do Nowego Jorku. W luku bagażowy m znajduje się trumna z ciałem jej męża, które ma być pochowane w Stanach Zjednoczonych. Kyle zasypia po zażyciu środków nasennych na trzy godziny. Po przebudzeniu stwierdza z przerażeniem, że dziewczynki nie ma w pobliżu. To duży, dwupiętrowy samolot, więc zaniepokojona matka ma duży obszar do przeszukania, aby ją odnaleźć.

Sobota

22:30

POLSAT

Barry Seal: Król przemytu
Sensacyjny, USA, Japonia, 2017

Pilot Barry Seal po nawiązaniu współpracy z agentem CIA Monty'm Schaferem (Domhnall Gleeson), stał się samodzielnym przedsiębiorcą. Zaczął od transportu kontrabandy, by podjąć się pomocy w budowaniu prawicowej armii w Ameryce Południowej i finansowaniu wojny na tym terenie z komunistyczną partyzantką. Pracował na usługach kolumbijskiego kartelu narkotykowego Medellin oraz dla... CIA. Stał się jednym z najbogatszych ludzi lat 80. w Ameryce. Za głowę Seala baron narkotykowy Pablo Escobar (Mauricio Mejia-Narcos) wyznaczył nagrodę w wysokości pół miliona dolarów.

Środa

00:05

TVP KULTURA

Wybuch
Thriller, USA, 1981

John Travolta gra Jacka Terry'ego, dźwiękowca wytwórni filmowej produkującej horrory, który podczas nagrywania dźwięków do kolejnego filmu jest świadkiem śmiertelnego wypadku samochodowego kandydata na prezydenta George'a McRyana. Przesłuchując nagrania z tej tragicznej nocy Jack odkrywa, iż przyczyną kraksy nie było rozerwanie opon, lecz jej przestrzelenie. W próbach ujawnienia spisku Jackowi pomaga Sally Bedina (Nancy Allen), uratowana przez niego z tonącego samochodu McRyana. Jednakże morderca zaczyna zacierać ślady.

INNE DATY EMISJI: PONIEDZIAŁEK, 22:05

Niedziela

22:55

POLSAT

Bez urazy
Komedia, USA, 2023

Jennifer Lawrence raz jeszcze dowodzi, że ma talent komediowy. W tym filmie z powodzeniem wciela się w postać trzydziśletniej Maddie, która uważa, że znalazła odpowiedź na swoje problemy finansowe, gdy odkrywa intrygującą ofertę pracy - zamożni i nadopiekuńczy rodzice (Laura Benanti, Matthew Broderick) szukają dziewczyny, z którą umówił się na randkę ich introwertyczny 19-letni syn, aby zdobyć „doświadczenie”, zanim wyjedzie na studia. Ona zdaje sobie sprawę, że „randka” oznacza seks, decyduje się jednak na to, bo nie ma innego wyjścia, ponieważ może stracić dach nad głową...

Czwartek

20:00

TVP KULTURA

Fisher King
Fabularny, USA, 1991

Bohaterowie „Fisher Kinga” to dwaj z pozoru zupełnie różni mężczyźni. Jack Lucas jest popularnym prezydentem radiowym, słynącym z prowokacyjnego, cynicznego stylu swych prowadzonych na żywo audycji. Ale gdy jeden ze słuchaczy audycji, niezrównoważony psychicznie, zbyt dosłownie bierze jego słowa wypowiedziane na antenie i dokonuje rzezi w jednej z nowojorskich restauracji, zabijając z karabinu kilkanaście osób, Jack nie potrafi znieść ciężaru odpowiedzialności za tę tragedię. Nekany wyrzutami sumienia, porzuca pracę, zaczyna pić nałogowo...

PIĄTEK • 21 sierpnia

TVP 1

04:40 Splatane losy - serial, 2024
05:30 Akacjaowa 38 - serial, 2018
06:35 I Choose Poland - telenow. dok., Polska, 2024
07:00 Transmisja Mszy Świętej
07:30 Welon, fura i brawura - reality show
08:00 Serwis Info; Pogoda Info
08:15 Noce i dnie - serial, 1977
09:15 Ranczo - serial kom., 2015
10:10 Komisarz Alex - serial krym.
11:05 Ojciec Mateusz - serial
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes; Agropogoda
12:40 Magazyn Rolniczy
12:55 Supermoce fluorescencji - dokument, Franc., 2025
14:00 Splatane losy - serial, Turcja, 2024
15:00 Serwis Info; Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:00 Dziedzictwo - serial, Turcja
17:00 Teleexpress

17:20 Pogoda
17:25 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
18:05 Reportery - magazyn
18:25 Akacjaowa 38 - serial, 2018
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia - rozmowa
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Ojciec Mateusz - serial
21:25 Drellich - serial, Polska, 2025
22:25 Fucking Bornholm - fab., Polska, 2022
00:15 Szyfry wojny - dram. wojenny, USA, 2002 ●
02:35 Morderstwa w Arbois - kryminał, Franc., 2024
04:10 Wykrywacz kłamstw - magazyn
04:30 Pytanie dnia - rozmowa
04:50 Reportery - magazyn

TVN

05:40 Uwaga! - program interwencyjny
05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy. Dzisiaj zajrzemy do restauracji „Czterej Pancerni” w Biedrusku koło Poznania...
07:45 Dzień Dobry Wakacje
11:25 Babski biznes - program lifestylowy
12:35 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
13:40 Ukryta prawda - program obyczajowy
16:50 Szpital św. Anny - serial obyczaj., Polska
17:55 Detektywi - program kryminalny
19:00 Fakty
19:30 Sport
19:40 Pogoda

19:50 Uwaga! - program interwencyjny
20:00 Assassin's Creed - przyg., USA, Franc., Wlk. Bryt., Hong Kong, Tajwan, Hiszp., Kan., 2016. Dzięki technologii, która zapewnia dostęp do zapisanych w genach wspomnień, Callum Lynch (Michael Fassbender) przeżywa przygodę swojego przodka, Aguilara, w XV-wiecznej Hiszpanii.
22:30 Ciche miejsce - SF, USA, 2018
00:15 Bumblebee - przygod., USA, Chiny, 2018
02:40 Kuba Wojewódzki - talk-show
03:55 Uwaga! - program interw.
04:10 Detektywi - kryminalny
05:05 Nauka jazdy - reality show

TVP Kultura

06:05 Afisz kulturalny elstra
06:20 Gwiazdzbior TVP
Rozrywka - Skaldowie - reportaż
06:50 Tamte lata, tamte dni - Tomasz Lipiński - magazyn
07:30 Rawhide - Incydent z leworeklem - western, USA, 1959
08:35 Kolekcja - Teresa Rudowicz - felieton
08:55 Gruby - serial, Polska, 1972
09:35 Cyrk - komedia, USA, 1928
11:00 Retro kino - Konnica - koncert, 2012
13:05 Portrety - Enzo Ferrari. Czerwony i Czarny - dokument, Francja, Włochy, 2022
14:10 Soyka Kolektyw - W hołdzie Mistrzowi - koncert, 2012
15:15 Pies Baskerville'ów - kryminał, Wlk. Bryt., 1988
17:10 Gruby - serial, Polska, 1972

18:25 Video Killed the Radio Star - Van Halen - dok., Wlk. Bryt., 2012
18:55 Rawhide - Incydent z starą panną - western, USA, 1959
20:00 Cały ten zgłęb - musical, USA, 1979
22:15 Pies Baskerville'ów - kryminał, Wlk. Bryt., 1988
00:05 Ella i John - fab., Franc., Włochy, 2017
02:10 Noc krótkich filmów - Ewa - Prymitywne czasy
02:45 Nocny dokument - Michel Gondry - zrób to sam - dok., Franc., 2023
04:20 Tamte lata, tamte dni - Tomasz Lipiński - magazyn
05:05 Jak smakują Kresy? - dokument, Polska, 2016

TVN 7

05:20 Ten moment - program paradedukumentalny
05:55 Szkoła - program obycz.
08:45 Ukryta prawda - program obyczajowy
11:50 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny
13:55 Kryminalni - serial krym.
15:00 Szpital - program obycz.
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy
18:00 S05 Ekipy w akcji - program policyjny
19:00 Młode gliny - serial krym.
20:00 After IV: Bez siebie nie przetrwamy - obycz., USA, 2022
22:10 Głupi i głupszy - kom., USA, 1994
00:25 Zaufanie - obycz., USA, 2021
02:30 Miasta, w których straszyc
03:25 Fachowcy - paradedokument
04:00 Usterka - program poradnikowy
04:35 Dorota was urządzi - program lifestylowy

06:00 Strażnik Teksasu - film akcji
07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok.
08:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
10:55 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy
11:55 Dlaczego ja? - serial paradedukumentalny
13:55 Trudne sprawy - program obyczajowy
16:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej
19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
20:00 Gwiazdy Kabaretu
22:05 Rycerz Króla Artura - obycz., USA, 1995
00:55 STOP Drogówka - serial policyjny
01:55 Hardkorowy lombard
02:25 Interwencja - magazyn reporterów
02:55 Śmierć na 1000 sposobów - paradedokument
03:25 Lubie disco! 04:25 Top 10 - Lista Przebojów
05:30 Teleszakupy TV Okazje

TV Puls

06:00 Policjanci z Miami - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny
10:00 Zaklinaczka duchów
11:00 Kotka - serial, Meksyk
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
13:00 Wspaniałe stulecie - serial
14:00 Kurierzy - serial paradok.
15:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradedokument
17:00 Kurierzy - serial paradok.
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradedokument
20:00 Krwawa zemsta - akcja, Wlk. Bryt., 2019
21:55 Champion 4: Walka o honor - akcja, Bułg., 2016
23:45 American Fighter - akcja, USA, 2019
02:00 Menu na miarę - program kulinarny
03:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradedokument
04:00 Taki jest świat - przeгляд wydarzeń z całego globu
04:30 Menu na miarę
05:00 Dyżur - serial medyczny

10:00 Inf. dnia
10:15 Rozmowy niedok.
11:25 Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie
11:35 Natura et Homo
12:00 Anioł Pański
12:03 Inf. dnia
12:20 Głos serca
13:05 Bazylika B. Ciała w Krakowie
13:30 Msza św.
14:30 Drzwi do lasu
14:55 Słowo Dzieci
15:00 Modlitwa do B. Miłosierdzia
15:20 Mocni w Wierze
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Inf. dnia
16:10 Natura Obiektywnie
16:35 Kapłani zesłanych
17:30 Łączy Nas Historia
17:55 Poczet Wlk. Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Westerplatte Młodych
19:00 Warto zauważyć...
19:30 Historie Starego Testamentu
19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie
21:00 Apel Jasnow.
21:20 Inf. dnia

SOBOTA • 22 sierpnia	
TVP 1	TVP 2
05:20 Film dokumentalny 06:20 Balans bieli - magazyn 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:40 Rok w ogrodzie; Rok w ogrodzie Extra - mag. 08:20 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych 08:55 Ranczo - serial kom., 2015 09:50 Komisarz Alex - serial krym. 10:50 Ojciec Mateusz - serial 11:50 Skrzydła i sieci. Niezwykły taniec w powietrzu - Opowieść o biedronkach - dok., Franc., 2023 12:55 Gwiazdy w południe - Siedmiu wspaniałych nadjeżdża - western, USA, 1972 14:45 Dobre strony - Katarzyna Herman i Bartomiej Topa - rep. 15:10 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny 15:45 Przed ekranem	04:40 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy, Polska, 2025 06:25 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obyczajowy, Polska, 2026 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz - magazyn poranny 11:15 Górna półka smaku - cykl kulinarno- i detektywistyczny 12:00 Zimniernicy - Spotkania z Temidą - serial, Polska, 1986 13:05 Panna młoda - serial obycz., Turcja, 2024 14:00 Familiada - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Opole 2026 - widowisko muzyczne

16:00 Dziedzictwo - serial, Turcja
17:00 Telexpress
17:20 Pogoda
17:35 Rolnik szuka żony - reality show
18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia - rozmowa
20:05 Sport
20:15 Pogoda
20:25 Gra z Cieniem - serial, Polska, 2024
21:20 Greenland - fab., USA, 2020
23:30 Kill Bill - akcja, USA, 2003
01:30 Fucking Bornholm - fab., Polska, 2022
03:15 La Gomera - kom., Niemcy, Rum., Franc., Szwecja, Szwajc., 2019
04:55 Sprawdzamy - magazyn

16:20 Na dobre i na złe - Poczucie obowiązku - serial, Polska, 2026
17:15 Panna młoda - serial obycz., Turcja, 2024
18:10 Va Banque - teleturniej
18:40 Słowo na niedzielę - rozmowa
18:50 Rodzinka.pl - serial komediowy
20:00 Lato z Radiem i Telewizją Polską - Tarnów - widowisko
22:10 Lato z Radiem i Telewizją Polską - 2026 Podgębice - widowisko
22:45 Program rozrywkowy
00:05 Rodziny się nie wybiera - kom., Franc., 2018
02:05 Pod Mocnym Aniołem - dram., Polska, 2013
04:00 Akacjowa 38 - serial

TVN
05:40 Uwaga! - program interwencyjny 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno- i rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry Wakacje - program poranny 11:30 Dobrze zrobione w domu 11:35 Na Wspólnej Omnibus - serial obycz., Polska 13:35 Młode gliny - serial krym., Polska 14:40 Dora i miasto złota - przygod., USA, Australia, 2019 16:50 Galimatias, czyli kogel mogel II - kom., Polska, 1989 19:00 Fakty - program informacyjny 19:30 Sport 19:40 Pogoda 19:45 Uwaga! - program interwencyjny

20:00 Kac Vegas w Bangkoku - kom., USA, 2011. Phil (Bradley Cooper), Stu (Ed Helms), Alan (Zach Galifianakis) i Doug (Justin Bartha) wyjeżdżają do egzotycznej Tajlandii na ślub Stu. Po niezapomnianym wieczorze kawalerskim w Las Vegas Stu nie chce ryzykować
22:15 Polowanie na druhny - kom., USA, 2005
00:45 Green Lantern - przygod., USA, 2011
03:10 Uwaga! - program interwencyjny
03:25 Wallander - serial, Szwecja, Niemcy, Dania, Norw., Fin.
05:15 Zamieszkać na plaży - program edukacyjny

POLSAT
06:00 Nowy dzień 08:30 Halo tu Polsat - poranny program informacyjno- i rozrywkowy 11:20 Farma - reality show. Bładym światem u progu Farmy pojawiają się Szymon i Beata, żeby przekazać nowemu Farmerowi Tygodnia Świeże za dania i... nowe zasady gry. 15:40 Aniołki Charliego: Zawrotna szybkość - kom., USA, 2003. Aniołki powracają, by stawić czoła Madison Lee (Demi Moore) - aniołkowi, który zaprzędał duszę diabła. Z pomocą zaufanego pomocnika, Bosley'a (Bernie Mac) trzy piękne dziewczyny gotowe są na wszystko, by odzyskać dwa skradzione pierścienie. 17:55 Mistrzostwa Europy w siatkówce kobiet Polska-Węgry

20:25 Kabaret na żywo. Chyba Czesuaf
22:30 Barry Seal: Król przemytu - sens., USA, Jap., 2017. Tom Cruise w filmie, opartym na niesamowitej prawdziwej historii Barry'ego Seala, pilota z lat 80. i przemytnika narkotyków, który został zwerbowany przez CIA do przeprowadzenia jednej z największych tajnych operacji w historii USA. ●
00:50 Inwazja: Bitwa o Los Angeles - sens., USA, 2011
03:25 Świat według Kiepskich - serial komediowy
04:40 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura
06:05 Actus Humanus Nativitas - Farinelli - koncert, 2018 07:05 Tamte lata, tamte dni - Krystyna Zachwatowicz 07:50 O d ucha do ucha - Król Midas - Dede nie żyje 08:20 Awantura o Basię - obycz., Polska, 1995 10:15 Kosmos 1999 - serial, 1977 11:20 Dokument w podróży - Petra: Sekrety starożytnych budowniczych - dok., Franc., 2018 12:15 Wyjazd służbowy - film TVP, 1975 13:10 O północy w Paryżu - komediodramat, USA, Hiszp., Franc., 2011 14:55 Gangsterzy i filantropi - kom., Polska, 1963 16:30 Barbara i Jan - serial, 1964 17:10 Hania Rani: 3 Koncerty - reportaż 17:50 Retro kino - Konnica - western, USA, 1959

20:00 Bilet do kina - Wieloryb - fab., USA, 2022
22:05 Muzyka na do bry wieczór - Zalewski na dobry wieczór - widowisko muzyczne
23:15 Kino nocne - Cały ten zgiełk - musical, USA, 1979
01:30 Hania Rani: 3 Koncerty - reportaż
02:10 Oasis - dok., Wlk. Bryt., 2004
03:15 Tamte lata, tamte dni - Krystyna Zachwatowicz - magazyn
04:00 Podróż z historią - Białe złoto - dokument, Polska, 2017
04:40 Film noir. Style noir - serial dok., Wlk. Bryt., 2022
05:40 Teledyski

Stopklatka
06:00 Komisarz Rex - serial krym., Austria, Niem. Przygody tytułowe go psa o owczarka niemieckiego o imieniu Reginald von Ravenhorst, znanego wszystkim pod pseudonimem Rex, który pomaga swoim... 10:00 Hudson i Rex - serial krym., Kan., 2020 12:00 Robin z Sherwood - serial przyg., Wlk. Bryt., 1985 13:10 Ostatni smok - SF, USA, 1996 15:30 Max - przyg., USA, 2015. Po powrocie z misji, żołnierzy z Afganistanu zostaje zaadaptowany przez rodzinę swojego tresera. 17:45 Trzej muszkieterowie - przyg., Niem., Franc., Wlk. Bryt., USA, 2011

20:00 Suma wszystkich strachów - thriller, Kan., Niem., USA, 2002. Richard Dressler (Alan Bates), brytyjski arystokrata o nazwiskowych poglądach, dąży do wywołania konfliktu między Rosją a USA.
22:35 Nienawistna ośemka - krym., USA, 2015
02:00 Oczyszczanie - krym., USA, 2012. Gdy Ryan Hong (Cung Lee) trafia do więzienia, opanowany go strach, co czyni go łatwą ofiarą dla agresywnych współwięźniów...
04:00 Pokój grozy - horror, USA, 2016. Zainspirowana prawdziwymi wydarzeniami historia Dany...

TVN 7
05:00 Szkoła - program obycz. 06:00 Wiza na miłość - serial 06:55 New Looney Tunes III - animacja 07:25 Tysiąc słów - kom., USA, 2012 09:20 Ukryta prawda - obycz. 11:25 Mówię Wam - talk-show 12:40 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:40 Szpital św. Anny - serial 16:50 Detektywi - prog. krym. 17:50 Córka prezydenta - kom., USA, Wlk. Bryt., 2004 20:00 Mission: Impossible III - sens., USA, Niemcy, Chiny, 2006 22:45 Nieuchwytny - sens., USA, 1996 00:50 Nie bój się ciemności - horror, USA, Australia, Meksyk, 2011 02:50 Miasta, w których straszy 03:40 Fachowcy - paradokument 04:20 Dorota Was urządzi - program lifestyle'owy

06:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny
09:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu
09:25 Boso przez świat
10:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument
20:00 Czarny lotos - akcja, USA, 2023
21:55 W obronie własnej - akcja, USA, 2013. Phil Broker (Jason Statham) jest agentem wydziału narkotykowego. Razem z córką przeprowadza się do małej miejscowości. Wkrótce okazuje się, że miejscowość jest terroryzowana przez narkotykowego bossa Bodine (James Franco).
23:55 Król zabójców - akcja, USA, 2023
02:00 Dyżur - serial medyczny
03:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu
03:35 Menu na miarę
05:00 Dyżur - serial medyczny

TV 4
06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej - reality show 07:00 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe 09:05 Jesteśmy Dla Dzieci - program edukacyjny 09:30 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe 11:30 Mini Galileo - intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 12:30 Spider-Man 2 - sens., USA, 2004. Minęły dwa lata od czasu, kiedy Peter Parker odjął decyzję, że będzie działał jako Spider-Man... 15:00 Policjanci i Policjanci - serial paradok. 20:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto 00:00 Gwiazdy Kabaretu - program rozrywkowy 02:05 STOP Drogówka - serial policyjny 03:05 Interwencja - magazyn reporterów 03:25 Lubie disco! 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy TV Okazje

10:00 Inf. dnia
10:15 Retrospekcja
10:35 Słowo życia
10:40 Polski Punkt Widzenia
11:00 Kropelka radości
12:00 Anioł Pański
12:03 Inf. dnia
12:20 Warto zauważyć...
12:50 Natura Obiektywnie
13:20 Ocalić od zapomnienia
13:30 Msza św.
14:30 Przegląd Tyg., „Niedziela”
14:35 Słowo życia
14:40 Św. na każdy dzień
14:45 Jak wygrać małżeństwo?
15:00 Dzielna niewiasta
15:15 Mateczniki Polskości
15:30 Wierzę w Boga
16:00 Inf. dnia
16:10 Historia PL
17:00 Kolonie Miłosierdzia Bożego
17:30 Przełamując bariery
17:55 Poczёт Wlk. Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Rozmowy niedok.
19:25 Św. na każdy dzień
19:30 Manna z Nieba
19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie
21:00 Apel Jasnog.

NIEDZIELA • 23 sierpnia	
TVP 1	TVP 2
05:25 Sprawa dla reportera 06:20 Słownik polsko@polski - talk-show prof. J. Miodka 06:55 Słowo na niedzielę 07:00 Transmisja Mszy Świętej Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w łagiewnikach 08:00 Tydzień - magazyn 08:35 Kariera Nikodema Dyzy - serial, Polska, 1980 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Przed ekranem 11:55 Między ziemią a niebem 12:00 Anioł Pański, Watykan 12:15 Między ziemią a niebem 12:45 W głąb Jasnogórskiej Ikony - reportaż 13:10 BBC w Jedyne - Małe wielkie podróże - dok., Wlk. Bryt., 2023 15:05 Parada oszustów - Mistrz zawsze traci - serial, Polska, 1976	05:10 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 05:40 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2026 06:25 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial, Polska, 2026 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz - magazyn poranny 11:15 Porozmawiajmy szczerze - Magdalena Zawadzka 11:50 Lato z Radiem i Telewizją Polską - 2026 Tarnów - widowisko 14:00 Familiada - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:10 Szansa na sukces. Opole 2026 - widowisko muzyczne

16:00 Dziedzictwo - serial, Turcja
17:00 Telexpress
17:20 Pogoda
17:35 Emisjoniariusze - reportaż
18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia - rozmowa
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:25 Gra z Cieniem - serial, Polska, 2024
21:20 W deszczowy dzień w Nowym Jorku - obycz., USA, 2019
23:05 Dewajtis - serial kostiumowy, 2023
24:00 Greenland - fab., USA, 2020
02:10 Kill Bill - akcja, USA, 2003
04:05 Sprawdzamy - magazyn

16:20 Cud (nie) pamięci - Stanisław Soyka - widowisko
17:15 Akwen Eldorado - serial, Polska, 1988
18:20 Rodzinka.pl - serial kom.
18:55 Kocham Cię, Polsko! - zabawa quizowa
20:20 Postaw na milion - teleturniej
21:20 Międzynarodowy Festiwal Zespołów Cygańskich Romane Dyvesa. Gorzów Wielkopolski - widowisko, 2026
22:50 Harry Wild - serial obycz., Wlk. Bryt., 2022
01:00 Król - serial kostiumowy, 2020
02:20 Kung Fu Yoga - przygod., Chiny, 2017

TVN
05:40 Uwaga! - program interwencyjny 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno- i rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry Wakacje - program poranny 11:25 Co za tydzień - program rozrywkowy 12:00 Ugotowani - turniej kulinarny 13:05 Liga potworów - kom., USA, 2021 15:10 Fantastyczne zwierzęta i jak je znaleźć - przygod., USA, Wlk. Bryt., 2016 17:55 Kuchenne rewolucje - program kulinarno- i rozrywkowy 19:00 Fakty 19:25 Top Of The Top Sopot Festival 19:30 Sport 19:40 Pogoda

19:45 Na skraj jutra - SF, USA, Kan., 2014. Rasa obcych, zwanych Mimikami, przypuściła na Ziemię bezlitosny atak i rozprze-strzeniła się niczym szczeliny rój, obraćcając w ruinę całe miasta i zostawiając za sobą miliony ludzkich ofiar...
22:10 Kaganiec - sens., USA, 2023
00:10 Och, Karol - kom., Polska, 1985
02:20 Uwaga! - program interwencyjny
02:40 Herkules - serial krym., Polska
04:40 Zamieszkać na plaży - program edukacyjny
05:10 Nauka jazdy - reality show

POLSAT
06:00 Nowy dzień 08:30 Halo tu Polsat - program informacyjno- i rozrywkowy 11:15 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 12:30 Krurowie 2: Nowa era - anim., USA, 2020 14:35 Sam w domu - po raz trzeci - kom., USA, 1997. Aby przemyścić ukradziony mikroprocesor do samolotu, przestępcy ukrywają go w zdalnie sterowanym samochodzie. Ale z powodu zamieszania na lotnisku w San Francisco ta zabawka trafia w ręce ośmióletniego Alexa. 16:45 Evan Wszelchomgący - kom., USA, 2000 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:30 Sport 19:40 Pogoda

19:55 Robin Hood - sens., USA, Wlk. Bryt., 2010. Robin Hood (Russell Crowe) służył w armii króla Ryszarda I w wojnie przeciwko Francuzom. Po śmierci władcy on i jego towarzysze broni wracają do ojczyzny.
22:55 Bez urazy - kom., USA, 2023. Na do piekni czy rodzice szukają dziewczyny, z którą umówiłby się na randkę ich introwertyczny 19-letni syn, aby zdołać „doświadczenie”, zanim wyjedzie na studia. ●
01:05 Rok pierwszy - kom., USA, 2009
03:20 Świat według Kiepskich
04:40 Disco Gramy
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura
05:55 Złote lata 60 - Breakout 06:50 Rozmowy (nie)wygodne - Adam „Łona” Zieliński - 2024 07:50 O d ucha do ucha - Tort urodzinowy 08:00 Nabożeństwo luteranckie w Ozorkowie 09:00 Przysłań nad Biblią 09:20 Młodzi mariawici - rep. 09:55 Dokument w podróży - Petra: Sekrety starożytnych budowniczych - dok., Franc., 2018 10:50 Kosmos 1999 - serial, 1977 11:55 Opole - felieton 12:20 18 Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej Opole '80 - koncert, 1980 14:00 Wczoraj, dziś, jutro - kom., Włochy, 1963 16:05 Serialowa nostalgia - Alternatywy 4 - serial 17:15 Niedziela... Mumio 18:10 Niedziela... Mumio - Hi Way - kom., Polska

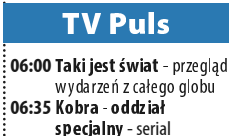
20:00 Tesla - fab., USA, 2020
21:50 Kulturalni - magazyn
22:45 Więcej niż fikcja - Człowiek z blizną: historia Ala Capone - dokument, Wlk. Bryt., 2023
24:00 Noc krótkich filmów - Parada atrakcji - Aaaa! - filmy anim.
00:30 Kino nocne - Wieloryb - fab., USA, 2022
02:40 Muzyka na do bry wieczór - Zalewski na dobry wieczór - widowisko muzyczne
03:45 Podróż z historią - Wiosenne obrządki - dokument, Polska, 2017
04:30 Polska Norwida - dokument, Polska, 2021
05:30 Teledyski

Stopklatka
06:00 Komisarz Rex - serial krym., Austria, Niem., 2000. Przygody tytułowego psa o owczarka niemieckiego o imieniu Reginald von Ravenhorst, znanego wszystkim pod pseudonimem Rex, który pomaga... 09:55 Hudson i Rex - serial krym., Kan., 2020 12:55 Robin z Sherwood - serial przyg., Wlk. Bryt., 1985. Mieszkańcy Sherwood i sąsiednie wioski celebrują doroczne święto, Czas Błogosławieństwa. W tym czasie Gisburne musi zastąpić szeryfa... 14:00 Starsza pani musi zniknąć - kom., USA, Niem., 2003 15:50 Czego dusza zapagnie - kom., Wlk. Bryt., 2015 17:35 Seksmisja - kom., Polska, 1984

20:00 Lot - dramat, USA, 2012. Pilot William „Whip” Whitaker szczęśliwie lądjuje ze psutym samolotem. W sprawie wypadku toczy się śledztwo.
22:50 Mścicielka - krym., USA, 2016. Frank budzi się na stole operacyjnym i odkrywa, że poddał go zmiany płci. Mężczyzna za wszelką cenę chce odszukać doktor, która przeprowadziła...
00:50 Anna German. Tajemnica białego anioła - serial biograficzny, Chorw., Polska, Rosja, Ukra., 2012.
03:25 Syberiańska polska - dramat, Polska, 2013

TVN 7
05:05 Szkoła - program obycz. 06:05 Wiza na miłość - serial 07:05 New Looney Tunes III - animacja 07:50 Piotruś Pan i Alicja w Krainie Czarów - film rodzinny, Wlk. Bryt., USA, 2020 09:45 Ukryta prawda - obycz. 14:55 Szpital św. Anny - serial 16:55 Detektywi - program kryminalny 17:55 Karol. Człowiek, który został papieżem - miniseriał obycz. 20:00 Mission: Impossible IV - Protokół duchów - sens., USA, Czechy, ZEA, 2011 22:55 Nie martw się kochanie - sens., USA, 2022 01:25 Obecność III: Na rozkaz diabła - horror, USA, 2021 03:50 Miasta, w których straszy 04:45 Fachowcy - program paradokumentalny

06:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu
06:35 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny
07:40 Don Matteo: Boski detektyw - serial krym.
10:05 Kurierzy - serial paradok.
11:55 Niania - familijny, USA, 2006
14:00 Hudson Hawk - przygod., USA, 1991
16:05 Kuloodporny - przygod., USA, 2003
18:25 Johnny English - kom., Wlk. Bryt., 2003
20:00 Strefa wroga - akcja, 2024
22:15 Przynęta - akcja, Kan., USA, 2000
00:50 Bez twarzy - akcja, USA, 1997
03:45 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu
04:00 Dyżur - serial medyczny
05:00 Dzielnica strachu - serial

TV 4
06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:00 Ewa gotuje - program kulinarny 07:30 Powrót do przeszłości 09:20 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe 11:20 Mini Galileo - intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 11:40 Asterix w Brytanii - anim., Franc., 1986 13:25 Rycerz Króla Artura - obycz., USA, 1995 16:00 Spider-Man 3 - sens., USA, 2007. Kostium Petera Parkera nagle zmienia kolor na czarny, a jego moc staje się jeszcze większa... 18:55 Uroczysko - serial krym. 20:00 Sprawy diawi - Wydział Kryminalny 00:00 STOP Drogówka - serial policyjny 01:10 Powrót do przeszłości 02:55 Interwencja - magazyn reporterów 03:25 Lubie disco! 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy TV Okazje

09:00 Prymas Stefan Wyszyński
09:10 Spotkanie z Magdaleną Buczek
09:15 Manna z Nieba
09:25 Przegląd Tyg., „Niedziela”
09:30 Msza św.
10:30 Lubieszów
11:00 Głos serca
12:00 Anioł Pański z Ojcem Św. Leonem XIV
12:15 Papież Polak do Rodaków
12:45 Medjugorje
15:00 Wiesz to też Polska
16:00 Inf. dnia
16:10 Koncert zyczeń
16:50 Mateczniki Polskości
17:00 Natura et Homo
17:30 Sól ziemi
17:55 Poczёт Wlk. Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Rozmowy niedok.
19:25 Św. na każdy dzień
19:30 Baśniowy teatr lalek
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Od Lutra do Marksa - Historia Kościoła
21:00 Apel Jasnog.
21:20 Inf. dnia
21:40 Retrospekcja
21:45 Stan Bezp. Państwa
21:55 Św. na każdy dzień

PONIEDZIAŁEK • 24 sierpnia	
TVP 1	TVP 2
04:35 Splątane losy - serial, 2024 05:25 Akacja 38 - serial, 2018 06:30 I Choose Poland - telenow. dok., Polska, 2024 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Studio Raban - magazyn 08:00 Serwis Info; Pogoda Info 08:15 Noce i dnie - serial, 1977 09:20 Ranczo - serial kom., 2015 10:10 Komisarz Alex - serial krym. 11:00 Ojciec Mateusz - serial 12:00 Serwis Info 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:40 Rok w ogrodzie Extra - magazyn 12:55 BBC w Jedyńce - Małe wielkie podróże - dok., Wlk. Bryt., 2023 14:00 Splątane losy - serial, Turcja, 2024 15:00 Serwis Info; Pogoda Info 15:25 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:00 Dziedzictwo - serial, Turcja	04:30 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 05:30 M jak miłość - serial, Polska, 2024 06:25 Rodzina (nie od) święta - magazyn 06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczyścia - serial obycz., 2026 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz 11:30 Dla niesłyszących - Okrasa łamie przepisy - program kulinarno- -rozrywkowy 12:00 Rodzinka.pl - serial kom. 12:35 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Panna młoda - serial obycz., Turcja, 2024 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:00 La Promesa - serial obycz., 2024
	
17:00 Teleexpress 17:20 Pogoda 17:25 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 18:05 Reporteryzy - magazyn 18:25 Akacja 38 - serial, 2018 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia - rozmowa 20:10 Sport; Pogoda 20:30 07 zgłoś się - serial krym. 21:50 Złodziejski kodeks - fab., USA, 2009 23:45 Świat bez fikcji - Marlon Brando - dok., Franc., 2025 00:55 Wyszyński - zemsta czy przebaczenie - fabularny, Polska, 2021 02:40 Film dokumentalny 03:10 Wykrywacz kłamstw 03:30 Pytanie dnia - rozmowa 03:50 Reporteryzy - magazyn 04:00 Oko na Świat - magazyn	16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Panna młoda - serial obycz., Turcja, 2024 18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - telet. 19:25 Barwy szczyścia - serial obycz., 2026 20:35 Kulisy serialu „M jak miłość” - felieton 20:45 M jak miłość - serial, Polska, 2026 21:45 Na sygnale - serial fabularyzowany 22:50 Matlock - serial, USA, 2024 00:30 Karol, władca Hiszpanii - serial kostiumowy, Hiszp., 2015 01:25 W cieniu śmierci - serial, Fin., 2018 02:20 Rodziny się nie wybiera - kom., Franc., 2018

TVN
05:40 Uwaga! - program interw. 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno- -rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry Wakacje 11:20 Doradca smaku - program kulinarny 11:25 Kuchenne rewolucje - program kulinarno- -rozrywkowy 12:30 Top Of The Top Sopot Festival 12:35 Kuchenne rewolucje - program kulinarno- -rozrywkowy 13:40 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:40 Top Of The Top Sopot Festival 14:45 Ukryta prawda - obycz. 16:45 Top Of The Top Sopot Festival 16:50 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska

17:55 Detektywi - program kryminalny 18:55 Top Of The Top Sopot Festival 19:00 Fakty 19:35 Top Of The Top Sopot Festival 19:40 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Top Of The Top Sopot Festival 23:25 Polowanie na druhny - kom., USA, 2005 01:50 Co za tydzień - program rozrywkowy 02:30 Uwaga! - program interwencyjny 02:50 Wallander - serial, Szwecja, Niemcy, Dania, Nor., Fin. 05:00 Zamieszkać na plaży - program edukacyjny

POLSAT
06:00 Nowy dzień 09:15 Malanowski i Partnerzy - Kiedy Ilona Grójczyk wróciła do domu z nocnej zmiany w sklepie, odkryła, że jej nastoletni syn, Paweł zniknął. 10:20 Trudne sprawy - program obyczajowy 11:20 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 13:25 Gliniarze - serial paradokumentalny 14:50 Mistrzostwa Europy w siatkówce kobiet Polska-Lotwa 17:40 Gliniarze - Zasztytlowany zostaje początkujący bokser. Na jaw wychodzą szokujące informacje o denacie. 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:35 Sport 19:45 Pogoda

20:00 Mega hit - Bez litości - sens., USA, 2014. ● 22:50 Szklana pułapka - sens., USA, 1988. Policjant, John McClane odwiedza swoją żonę, Holly w jej nowym miejscu pracy. Tymczasem budynek opłanowią terroryści... 01:45 Wodny świat - sens., USA, 1995. Światowej cywilizacji grozi w przyszłości potworna katastrofa ekologiczna. Po stopieniu się lodowców na obu biegunach Ziemi wszystkie kontynenty znalazły się pod wodą... 04:35 Kabaretowa Ekstraklasa - prog. rozrywkowy, 2017 04:50 Disco Gramy - program muzyczny 05:40 Teleszkupy TV Okazje

TVP Kultura
06:05 Afisz kulturalny ekstra 06:20 Rozrywka Retro - Na festiwalowej scenie - Czesław Niemen - widowisko rozrywkowe 06:50 Tamte lata, tamte dni - Olga Lipińska - magazyn 07:30 Rawhide - Incydent przy siarkowych źródłach - western, USA, 1959 08:35 Od ucha do ucha - Dede nie żyje - Uśmiech 09:00 Gruby - serial, Polska, 1972 10:15 Krwawe gody - dramat, Hiszpania, 1981 11:40 Julie Mehretu: Palimpsest - dokument, USA, 2021 12:45 Kosmos 1999 - serial, Wlk. Bryt., 1977 13:50 Gangsterzy i filantropi - komedia, Polska, 1963 15:25 Dziewczyna szuka miłości - obyczajowy, Polska, 1938 17:00 Gruby - serial, Polska, 1972

18:10 Dźwięk Nowego Jorku - Theo Croker - serial dok., Włochy, 2017 18:55 Rawhide - Incydent z szampanem - western, USA, 1959 20:00 Alibi na lato - Żegnaj przyjacielu - fab., Franc., 1968 22:05 Wybuch - thriller, USA, 1981 ● 00:05 Muzyka w zabytkach - Muzyka King's College - dok., Franc., 2022 01:05 Kulturalni - magazyn 02:00 Kino nocne - Niepamięć - dram., Grecja, Polska, Słowenia, 2020 03:40 Jak powstaje papier? - dokument, Polska, 2017 04:20 Biały po tok - komedio- -dramat, Polska, 2021

Stopklatka
06:00 Kabaretowe hity - prog. rozrywk., Polska, 2023 06:50 Wojciech Cejrowski. Boso przez Świat - serial podróżniczy, Polska, 2007 07:55 Robert Makłowicz - serial kulinarny, Polska, 2023 09:45 Zagadki kryminalne panny Fisher - serial krym., Australia, 2012 10:55 Górski lekarz - serial dramat, Niem., 2021 12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher - serial krym., Australia, 2012. Podczas spektaklu „Ruddigore” Phryne poznaje Lina Chunga... 14:00 Hudson i Rex - serial krym., Kan., 2020 15:00 Zajazd. Będzie się działo - program rozrywk., Polska, 2025 17:00 Katastrofy w przestworzach - dokument, Kan.

20:00 Kodeks zabójcy - thriller, Kan., USA, 2017 22:00 Ekstradykt - serial dramat, Polska, 1996. Komisarz Halski wyjeżdża na zastępowy urlop na Mazury. Zabiera ze sobą Beatę i córkę. Tymczasem do Polski przybywa Nadzieja z Tumską - oficjalnie businesswoman, naprawdę zaś prawa ręka narkotykowego bossa. 00:05 Bez litości - serial krym., USA, 2011. Yakuza znów przejmie kontrolę nad miastem, ale jej przywódcy są podzieleni. Kane i jego ekipa postanawiają to wykorzystać... 04:20 Wielka majówka - kom., Polska, 1981

TVN 7
05:20 Ten moment - program paradokumentalny 05:55 Szkoła - program obycz. 08:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:50 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 13:55 Kryminalni - serial krym. 15:00 Szpital - program obycz. 17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 18:00 SOS Ekipy w akcji - program policyjny 19:00 Młode gliny - serial krym. 20:00 Karol. Papież, który pozostał człowiekiem - miniserial obycz. 22:05 Bez kompleksów - program rozrywkowy 23:05 Gliniarz z Beverly Hills II - kom., USA, 1987 01:10 After IV: Bez siebie nie przetrwamy - obycz., USA, 2022 03:10 Mówię Wam - talk-show 04:15 Fachowcy - program paradokumentalny

06:00 Policjanci z Miami - serial 08:00 Kobra - oddział specjalny 10:00 Zaklinaczka duchów 11:00 Kotka - serial, Meksyk 12:00 Nie igraj z aniołem - serial 13:00 Wspaniałe stulecie - serial 14:00 Kurierzy - serial paradok. 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument 17:00 Kurierzy - serial paradok. 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument 20:00 Ocalić córkę - akcja, USA, 2023 21:55 Krwawa zemsta - akcja, Wlk. Bryt., 2019 23:45 Zderzenie - akcja, Franc., 2013 02:00 Dzielnica strachu - serial 03:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument 04:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu 04:25 Menu na miarę - program kulinarny 05:00 Dzielnica strachu - serial

TV 4
06:00 Strażnik Teksasu - film akcji 07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 08:55 Ukryta prawda i Policjanci - serial paradok. 10:55 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy 11:55 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 13:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 16:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 18:00 Lowcy skarbów. Kto da więcej? 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Uroczysko - serial krym. 21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto 22:05 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 23:10 Człowiek z Rzymu - sens., Hiszp., Kolumbia, USA, 2022 01:50 Love Island . Wyspa miłości - reality show 03:20 SuperLudzie - serial o osobach z niepełno- -sprawnościami 05:30 Teleszkupy TV Okazje

09:30 Miecznik Polski 09:30 Basniowy teatr 09:55 Św. na każdy dzień 10:00 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:20 Stan B. z. Państwa 11:30 Warto być ojcem 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Polskie ślady w Ziemi Świętej 13:10 Albertynki 13:30 Msza św. 14:30 Wykłady z Kongresu „Katolicy a cielenoś” 15:00 Powstańmy śladem 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Sanktuarium polskie 16:30 Porady Medyczne Bonifratrów 17:00 Świadkowie 17:30 Moja parafia 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Poznajemy Polskę 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie 21:00 Apel Jasnog.

WTOREK • 25 sierpnia	
TVP 1	TVP 2
04:40 Splątane losy - serial, 2024 05:30 Akacja 38 - serial, 2018 06:35 I Choose Poland - telenow. dok., Polska, 2024 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Kościół z bliska 08:00 Serwis Info; Pogoda Info 08:15 Noce i dnie - serial, 1977 09:15 Ranczo - serial kom., 2015 10:10 Komisarz Alex - serial krym. 11:05 Ojciec Mateusz - serial 12:00 Serwis Info 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:40 Magazyn Rolniczy 12:55 Ningaloo - oceaniczny cud Australii - dok., 2024 14:00 Splątane losy - serial, Turcja, 2024 15:00 Serwis Info; Pogoda Info 15:25 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:00 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Teleexpress 17:20 Pogoda	04:35 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 05:35 M jak miłość - serial, Polska, 2024 06:25 Wybieram metodyzm - reportaż 06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczyścia - serial obycz., 2026 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz 11:30 Rodzinka.pl - serial kom. 12:35 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Panna młoda - serial obycz., Turcja, 2024 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 La Promesa - serial obycz., 2024 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Panna młoda - serial obycz., Turcja, 2024
	
17:25 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 18:05 Reporteryzy - magazyn 18:25 Akacja 38 - serial, 2018 19:30 Program informacyjny 19.30 19:55 Pytanie dnia - rozmowa 20:10 Sport 20:15 Pogoda 20:30 07 zgłoś się - serial krym., 1984 21:55 Misery - thriller, USA, 1990 23:50 Mosty, drogi i tory - Stany Zjednoczone w ruinie - dok., Franc., 2024 00:55 Złodziejski kodeks - fab., USA, 2009 02:50 Film dokumentalny 03:20 Wykrywacz kłamstw - magazyn 03:40 Pytanie dnia - rozmowa 04:00 Reporteryzy - magazyn	18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - telet. 19:25 Barwy szczyścia - serial obycz., 2026 20:35 Kulisy serialu „M jak miłość” - felieton 20:45 M jak miłość - serial, Polska, 2026 21:45 Na sygnale - serial fabularyzowany 22:50 Berlin Ku'damm 63 - serial, Niemcy, 2021 23:40 Pitbull - serial policyjny, 2008 00:40 Karol, władca Hiszpanii - serial kostiumowy, Hiszp., 2015 01:40 W cieniu śmierci - serial, Fin., 2018 02:35 Bob Fosse: show czas zacząć! - dok., USA, 2019 03:45 Rodzinka.pl - serial kom.

TVN
05:40 Uwaga! - program interw. 05:55 Ukryta prawda - obycz. 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno- -rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry Wakacje 11:20 Doradca smaku - program kulinarny 11:25 Kuchenne rewolucje - program kulinarno- -rozrywkowy 12:30 Top Of The Top Sopot Festival 12:35 Kuchenne rewolucje - program kulinarno- -rozrywkowy 13:40 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:40 Top Of The Top Sopot Festival 14:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:45 Top Of The Top Sopot Festival 16:50 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska

17:55 Detektywi - program kryminalny 18:55 Top Of The Top Sopot Festival 19:00 Fakty 19:35 Top Of The Top Sopot Festival 19:40 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Top Of The Top Sopot Festival 23:25 Kac Vegas w Bangkoku - kom., USA, 2011 01:35 Kuba Wojewódzki - talk-show 02:50 Uwaga! - program interwencyjny 03:10 Wallander - serial, Szwecja, Niemcy, Dania, Nor., Fin. 05:05 Zamieszkać na plaży - program edukacyjny

POLSAT
06:00 Nowy dzień 09:15 Malanowski i Partnerzy - Ania pomaga młodej Ukraince, Liwii, gdy ta prawie przewraca się na ulicy. Ania chce wezwać pogotowie... 10:20 Trudne sprawy - program obyczajowy 11:20 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 13:20 Gliniarze - Uprowadzony zostaje dziesięcioletni chłopiec. Jego kolega, jednocześnie jedynie świadek porwania, sugeruje, że za porwaniem stoi ojczym chłopca. 15:30 Wydarzenia - program informacyjny 24 15:50 Pogoda 15:55 Milionerzy - teleturniej 16:35 Gliniarze - paradokument 17:50 Mistrzostwa Europy w siatkówce kobiet Polska-Słowenia

20:20 Szybcy i wściekli: Tokio Drift - sens., USA, Jap., Niem., 2006. Nastolatek z Arizony, Sean Boswell (Lucas Black) jest szkolnym samotnikiem. Rywalizując o względy dziewczyny, chłopak wyzywa kolegę na nielegalne wyścigi uliczne. 22:45 Creed 2 - sens., USA, 2018. Mistrz wagi półciężkiej, Adonis Creed (Michael B. Jordan) będzie musiał stanąć do walki z przeciwnikiem pośrednio związanym z tragedią, która dotknęła niegdyś jego rodzinę. 01:25 Plan lotu - sens., USA, 2005 ● 03:40 Nasz Nowy Dom 04:55 Disco Gramy 05:40 Teleszkupy TV Okazje

TVP Kultura
06:05 Afisz kulturalny ekstra 06:15 Halina Kunicka - widowisko rozrywkowe 06:45 Tamte lata, tamte dni - Filip Bajon - magazyn 07:25 Rawhide - Incydent z astronomem - western, USA, 1959 08:25 Wydarzenia aktualne 09:00 Gruby - serial, Polska, 1972 10:15 Tesla - fab., USA, 2020 12:10 Mistrz. Jan Matejko znany i nieznan - dok., Polska, 2021 13:50 Kosmos 1999 - serial, 1977 14:50 Wczoraj, dziś, jutro - kom., Włochy, 1963 17:00 Gruby - serial, Polska, 1972 18:10 Fajna dziewczyna! - dok., Polska, 2024 18:55 Rawhide - Incydent z tańczącą śmiercią - western, USA, 1959 20:00 Teatr Telewizji - Kobra - Dzień słodkiej śmierci - 1975

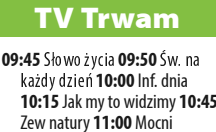
21:20 Kino bez granic - Nauczyciel - fab., Franc., 2017. Nauczyciel z prestiżowej szkoły zmuszony jest przyjąć posadę na przedmieściach Paryża. Szybko okazuje się, że jego dotychczasowe metody wychowawcze w nowym miejscu nie mają racji bytu. 23:20 Nocny dokument - Pasikowski & Linda - W Czerwonym Kregu - dok., Polska, 2025 00:25 Kino nocne - Żegnaj przyjacielu - fab., Franc., 1968 02:30 Kulturalni - magazyn 03:30 Ruchomy zamek Hauru - animacja, Jap., 2004 05:35 Teledyski

Stopklatka
06:00 Kabaretowe hity - program rozrywk., Polska, 2023 06:50 Wojciech Cejrowski. Boso przez Świat - serial podróżniczy, Polska, 2007 07:55 Robert Makłowicz - serial kulinarny, Polska, 2023 09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher - serial krym., Australia, 2012 10:55 Górski lekarz - serial dramat, Niem., 2021 12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher - serial kryminalny, Australia, 2012. 14:00 Hudson i Rex - serial krym., Kan., 2020 15:00 Zajazd. Będzie się działo - program rozrywk., Polska, 2025 17:00 Katastrofy w przestworzach - dokument, Kan.

20:00 Wstrząsy - kom., USA, 1990 22:00 Dobre zabijanie - dramat, USA, 2014. Obraz przedstawia historię pilota bojowego Thomasa Egana, który otrzymuje pracę w Las Vegas. Żołnierz kieruje zdalnie bezzałogowym samolotem i prowadzi walkę z talibami przez osiem godzin dziennie. 00:20 Naczelny dowódca - akcja, USA, 2018. Agent CIA, Jake Alexander (Steven Seagal), poświęcił wiele lat swojej pracy, walcząc z przestępcami w Azji Południowo-Wschodniej. 02:20 Noce i dnie - serial dramat, Polska, 1975

TVN 7
05:20 Ten moment - serial paradokumentalny 05:55 Szkoła - program obycz. 08:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:50 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 13:55 Kryminalni - serial krym., Polska 15:00 Szpital - program obycz. 17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 18:00 SOS Ekipy w akcji - program policyjny 19:00 Młode gliny - serial krym. 20:00 Ocaleni - katastrof., Tajlandia, Irlandia, 2019 22:15 Nie bój się ciemności - horror, USA, Australia, Meksyk, 2011 00:15 Zaufanie - obycz., USA, 2021 02:25 Miasta, w których straszny 03:25 Fachowcy - program paradokumentalny

06:00 Policjanci z Miami - serial 08:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny 10:00 Zaklinaczka duchów 11:00 Kotka - serial, Meksyk 12:00 Nie igraj z aniołem - serial 13:00 Wspaniałe stulecie - serial 14:00 Kurierzy - serial paradok. 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument 17:00 Kurierzy - serial paradok. 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument 20:00 Krwawa pogoń - akcja, USA, 2024 22:00 Braven - akcja, Kan., 2017 23:50 Na tropie zabójcy - thriller, USA, Wlk. Bryt., 2024 02:00 Dzielnica strachu - serial 03:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument 04:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu 04:35 Menu na miarę - program kulinarny 05:00 Dzielnica strachu - serial

TV 4
06:00 Strażnik Teksasu - film akcji 08:00 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 08:55 Ukryta prawda i Policjanci - serial paradok. 10:55 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy 11:55 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 13:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 16:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 18:00 Lowcy skarbów. Kto da więcej? 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Uroczysko - serial krym. 21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto 22:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 23:05 Artur i Merlin: rycerze Kamelotu fab. Wlk. Bryt., 2019 01:00 Love Island . Wyspa miłości - reality show 02:05 Hardkorowy lombard 02:40 SuperLudzie - serial o osobach z niepełnosprawnościami 05:30 Teleszkupy TV Okazje

09:45 Słowo życia 09:50 Św. na każdy dzień 10:00 Inf. dnia 10:15 Jak my to widzimy 10:45 Zew natury 11:00 Mocni w Wierze 11:35 Słowo życia 11:40 Ma się rozumieć 11:50 Św. na każdy dzień 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Sumienie Hioba - rzecz o ks. Bolesławie Stefańskim 13:30 Msza św. 14:30 Ocalałam z rzezi 15:00 Sybirczka 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Jestem mamą 16:25 Przyroda w Obiektywie 16:40 Zdrowie w Bożej Aptek 17:00 Wierzę w Boga 17:30 Rajd Katyński 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia <

ŻYCIE MOŻE BYĆ PIĘKNE, JEŚLI POZWOLIMY SOBIE NA TROCHĘ DYSTANSU

Ma 73 lata, dwoje dzieci i czworo wnucząt. Za sobą trudne małżeństwo, samotne wychowywanie dzieci, lata pracy w Niemczech i wiele wyrzeczeń. Dziś Barbara mówi o sobie, że wreszcie żyje dla siebie. Chodzi do kina i teatru, słucha koncertów, pielęgnuje swój niewielki ogródek i robi na drutach skarpetki dla wnuków. Przede wszystkim jednak nie zamierza już pozwolić, by strach czy samotność odebrały jej radość życia.

Barbara ma w sobie spokój osoby, która wiele przeszła. Nie mówi o swoim życiu z żalem ani nie szuka współczucia. Kiedy wspomina trudne lata, robi to rzeczowo, jakby opowiadała historię, która wydarzyła się dawno temu. Ale dobrze pamięta, jak wyglądało jej życie, gdy dzieci były małe.

Mąż pil, wszczynął awantury. Zdarzało się, że podnosił rękę nie tylko na nią, ale również na dzieci. W pewnym momencie Barbara zrozumiała, że nie może dłużej pozwalać na to, by dom, który powinien być bezpiecznym miejscem, kłóczył się z dziećmi ze strachem.

Podjęta decyzja o rozwodzie

Nie była to łatwa decyzja. Nie miała wtedy wielkich możliwości finansowych ani pewności, co będzie dalej. Miała jednak coś ważniejszego, świadomość, że musi chronić swoje dzieci.

Po rozwodzie zamieszkała z rodzicami. To właśnie oni pomogli jej w najtrudniejszym okresie. Barbara sama wychowywała dwoje dzieci, korzystając ze wsparcia mamy i taty. Wiedziała jednak, że samo zapewnienie im bezpieczeństwa to nie wszystko. Chciała dać im także szansę na lepsze życie.

„Wiedziałam, po co jadę”

Kiedy dzieci dorastały, a później rozpoczęły studia,

Barbara zdecydowała się na wyjazd do Niemiec. Praca opiekunki osób starszych nie była spełnieniem jej marzeń, ale była sposobem na zarobienie pieniędzy.

Wyjazdy oznaczały rozłąkę z rodziną, tęsknotę i życie w obcym kraju. Praca również nie zawsze była łatwa. Trafiła na różnych seniorów – jedni byli spokojni i wdzięczni, inni wymagający, trudni we współpracy, czasem chorzy i niesamodzielni.

Bywało ciężko

Barbara jednak powtarzała sobie, że musi wytrzymać. Za granicą pracowała przede wszystkim z myślą o dzieciach. Chciała pomóc im podczas studiów, zapewnić im poczucie bezpieczeństwa i dać to, czego sama nie miała w młodości – możliwość spokojnego patrzenia w przyszłość.

– Wiedziałam, że te pieniądze są potrzebne.

Nie jechałam tam dla luksusu. Chciałam, żeby moim dzieciom żyło się godnie – mówi. – Najgorsza była tęsknota za dziećmi, ale wiedziałam, że muszę dać radę.

Przez lata jej życie toczyło się więc pomiędzy Polską a Niemcami. Praca, obowiązki, tęsknota i powroty. A potem znów wyjazd.

Aż sześć lat temu Barbara powiedziała sobie: wystarczy. Wróciła do Polski na stałe.

Dom, ogródek i trochę czasu dla siebie

Dziś ma 73 lata i zupełnie inne życie. Nie musi już nikomu niczego udowadniać. Nie musi wyjeżdżać, żeby zarabiać na przyszłość swoich dzieci. Ma za to czas, którego przez wiele lat miała tak niewiele. Jej niewielki ogródek jest jednym z najważniejszych miejsc w jej codzienności. Latem spędza tam każdą wolną chwilę. Pielęgnuje rośliny, obserwuje, jak wszystko rośnie i kwitnie. Mówi o nim „mój azyl”. To miejsce daje jej ciszę, której kiedyś tak bardzo potrzebowała. Ale Barbara nie jest osobą, która chciałaby zamknąć się w domu. Wręcz przeciwnie, lubi wychodzić do kina i teatru. Chodzi na lokalne koncerty, spotyka się z ludźmi i stara się być blisko tego, co dzieje się wokół niej.

Nie uważa, że metryka powinna decydować o tym, co wolno robić.

– Wiek senioralny nie oznacza, że trzeba usiąść w fotelu i czekać – mówi z uśmiechem. – Kiedy kończy się sezon ogrodowy, znajduję sobie inne zajęcie. Zimą dziergam, najczęściej skarpetki i szaliki dla wnuków. Mam ich czworo i każdy z nich może liczyć na coś zrobionego przez babcię własnymi rękami.

Dzierganie jest dla niej czymś więcej niż sposobem na zabicie czasu. To chwila wyciszenia, ale też możliwość podarowania bliskim czegoś osobistego. W czasach, gdy niemal wszyst-

ko można kupić, ręcznie wykonany szalik czy para ciepłych skarpet mają dla niej szczególne znaczenie.

Barbara cieszy się rodziną, ale nie chce, by rodzina była całym jej światem. Po latach, gdy niemal każdą decyzję podejmowała z myślą o dzieciach, nauczyła się również myśleć o sobie.

Kobieta nie może być zależna

Kiedy rozmawia o swoim małżeństwie, nie ma w niej już gniewu. Jest natomiast przekonanie, że podjęła właściwą decyzję.

Uważa, że kobieta nie powinna godzić się na życie w związku, w którym jest krzywdzona. Jej zdaniem cierpi wtedy nie tylko ona sama, ale również dzieci, które dorastają w atmosferze strachu i przemocy.

Barbara długo musiała budować swoje życie od nowa. Pomogła jej rodzina, własna determinacja i świadomość, że nie może się poddać.

Dziś przestrzega inne kobiety przed przekonaniem, że trzeba znosić wszystko dla dobra rodziny.

– Nie ma sensu się umartwiać. Kobieta nie może być zależna i żyć w związku, w którym mąż ją krzywdzi. Cierpi ona i cierpią dzieci – przekonuje. – Z perspektywy czasu uważam, że zbyt długo dawałam „drugą szansę”. Szkoda marnować czas i zdrowie.

Na marzenia nigdy nie jest za późno

Barbara uważa, że senioralny etap życia warto potraktować jako nowy rozdział, a nie jego zakończenie. Jej zdaniem trzeba korzystać z tego, co życie ma do zaoferowania. Spełniać marzenia, próbować nowych rzeczy, wychodzić z domu i poznawać ludzi. Nie zamykać się w czterech ścianach tylko dlatego, że człowiek ma więcej lat. Dlatego ona chodzi do kina i teatru, słucha muzyki, pielęgnuje ogród, zimą robi na drutach. Cieszy się spotkaniami z rodziną, ale ma też własne zainteresowania i własny świat.

Nie chce już odkładać życia na później

Bo „później” dla Barbary jest właśnie teraz. Po latach pracy, samotnego wychowywania dzieci, rozłąki z rodziną i trudnych doświadczeń odkryła coś, czego wcześniej nie miała czasu szukać – zwyczajną radość z codzienności.

– Jestem przekonana, że życie może być piękne, jeśli tylko pozwolimy sobie na odrobinę dystansu. Nie wszystko musi być idealne. Nie każdy dzień musi przynosić wielkie wydarzenia. Czasem wystarczy kawa w ogrodzie, dobry film, koncert, rozmowa z przyjacielem albo wnuk, który zakłada ciepły szalik zrobiony przez babcię – mówi.

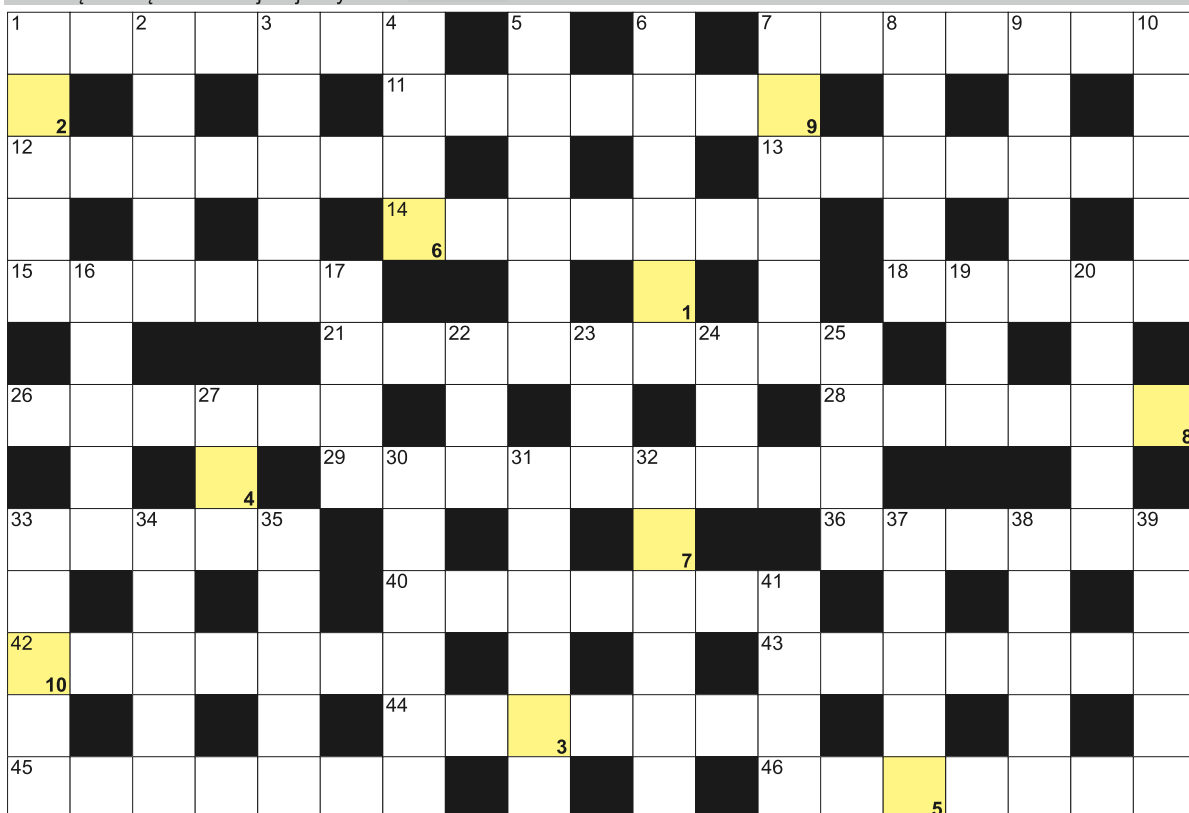
I może właśnie dlatego Barbara dziś czuje się szczęśliwa. Nie dlatego, że zapomniała o tym, co było... Dlatego, że nie pozwoliła, by to, co było, zdecydowało o tym, co będzie.

– Niezależnie od wieku można zacząć żyć trochę bardziej dla siebie. Można otworzyć się na ludzi, przyjaźnić i nowe doświadczenia. Można pielęgnować własne pasje i marzenia. Przede wszystkim można pozwolić sobie uwierzyć, że jeszcze wiele dobrego jest przed nami. Jestem tego najlepszym przykładem – mówi. **JOANNA KARZYŃSKA**

KRZYŻÓWKA z HASŁEM

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 10 utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

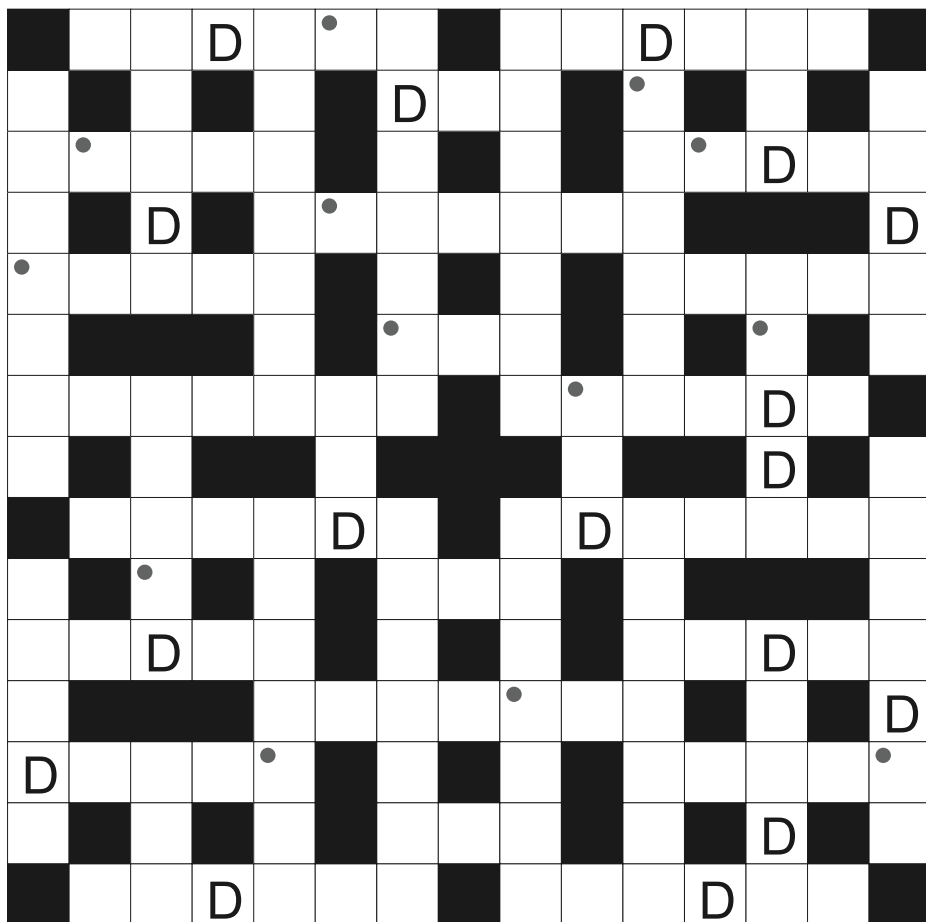

POZIOMO: 1) dawne terytorium zamorskie; 7) imię matki Juliusza Słowackiego; 11) zimnica, choroba przenoszona przez komary; 12) luźne notatki; 13) potocznie o rasowym koniu pełnej krwi angielskiej; 14) kwestionariusz sondażowy; 15) głos bociana; 18) kłkacz antarktyczny inaczej; 21) najmniejszy ziemski kontynent; 26) wytapiany tłuszcz; 28) religijna ceremonia, obrzęd; 29) żyją w Afryce; 33) drobna, młoda cebula; 36) Bona, żona Zygmunta Starego; 40) rakija lub sake; 42) inaczej o śrubokręcie; 43) niedobór, deficyt tlenowy w środowisku; 44) urginia morska zwyczajowo; 45) postać błazna w commedia dell'arte; 46) zbędne kilogramy.

PIONOWO: 1) roślina z gałęziami, ale bez pnia; 2) wieś z "Chłopów" Reymonta; 3) nie wysoko; 4) inna nazwa miękławki, ryby; 5) psia pietruszka, szaleń; 6) Daniel, prezydent Nikaragui; 7) afrykańska wyprawa myśliwska; 8) niewinny kwiat; 9) ma ciemną cerę; 10) Rubinstein, polski pianista; 16) świecą w parku; 17) w ręku kelnera; 19) błąd serwisowy tenisisty; 20) klarowny likier kminkowy; 22) angielski tytuł szlachecki; 23) bywa przestępny; 24) smaczny krewniak karpia; 25) bóg wojny w mitologii greckiej; 27) obawa, niepokój; 30) butla na perfumy; 31) japońska mafia; 32) Kutcher, aktor amerykański; 33) określona przez lekarza; 34) monumentalne malowidło ściennie; 35) strugał wiatraki w noweli Prusa; 37) skandynawska zatoka; 38) ojczyzna Puszkina; 39) inaczej manila, włókno; 41) rzeka w Marburgu.

JOLKA z HASŁEM

Litery z pól z kropką czytane rzędami, utworzą rozwiązanie:

Na diagramie po lewej ujawniliśmy spółgłoskę "D". Miejsce wpisu hasła do odgadnięcia. Rozwiązaniem jest hasło z pól oznaczonych kropką, czytanych rzędami.

Japońska łamigłówka z liczbami; słynne Muzeum Narodowe w Madrycie; samica wilka; pierwiastek o symbolu Rh; "Ptasie ..." u Tuwima; odbicie światła; wynik mnożenia; Igor, autor "Chłopca z Salskich Stepów"; gazon, kwietnik w ogrodzie; gazety, radio i telewizja; epopeja Wergiliusza z Eneaszem; zarządza upadłą firmą; jeden nie gasi pragnienia; ryba nazywana wątluszem; siedem w tygodniu; Janusz, autor komiksów "Kajko i Kokosz"; paraliżuje przed występem; ... Wasiak, Miss Polonia 1983; Siddhartha Gautama; prezydent Dwight Eisenhower krócej; 17 litera alfabetu greckiego; przepływa przez Mielec; duży kraj z Odessą; Plácido, hiszpański, śpiewak, tenor; waluta we Włoszech przed euro; rodzaj diody; część sondy pozostająca na orbicie; wkłady współników do spółki; syn Agamemnona i Klitajmestry; 11 znak zodiaku; węgierskie "morze"; pierwiastek chemiczny V; sypią się z choinek; paskowy lub pocztowy; nakładać, ubierać koszulę; ma katar przez pyłki; chwyt na gitarę; fryzura z grubych, splecionych strąków; rekrutacja kandydatów do pracy lub szkoły; drużyna narodowa; o przystojniaku z ekranu; umowa kończąca spór.

3	4			2	6		8	
		1		7				
7	2		8			4	3	9
4		9	6			3		2
				1	9		7	
1					4	9		
			5	6	8			7
					2			5
2	5	4		9	7	8	6	3

5		7	9	4		1		
				3		2	7	6
	6				8			5
	8		6		4			
		5						3
9								2
7		8			9			
6							2	9
	4		5	8	1		6	

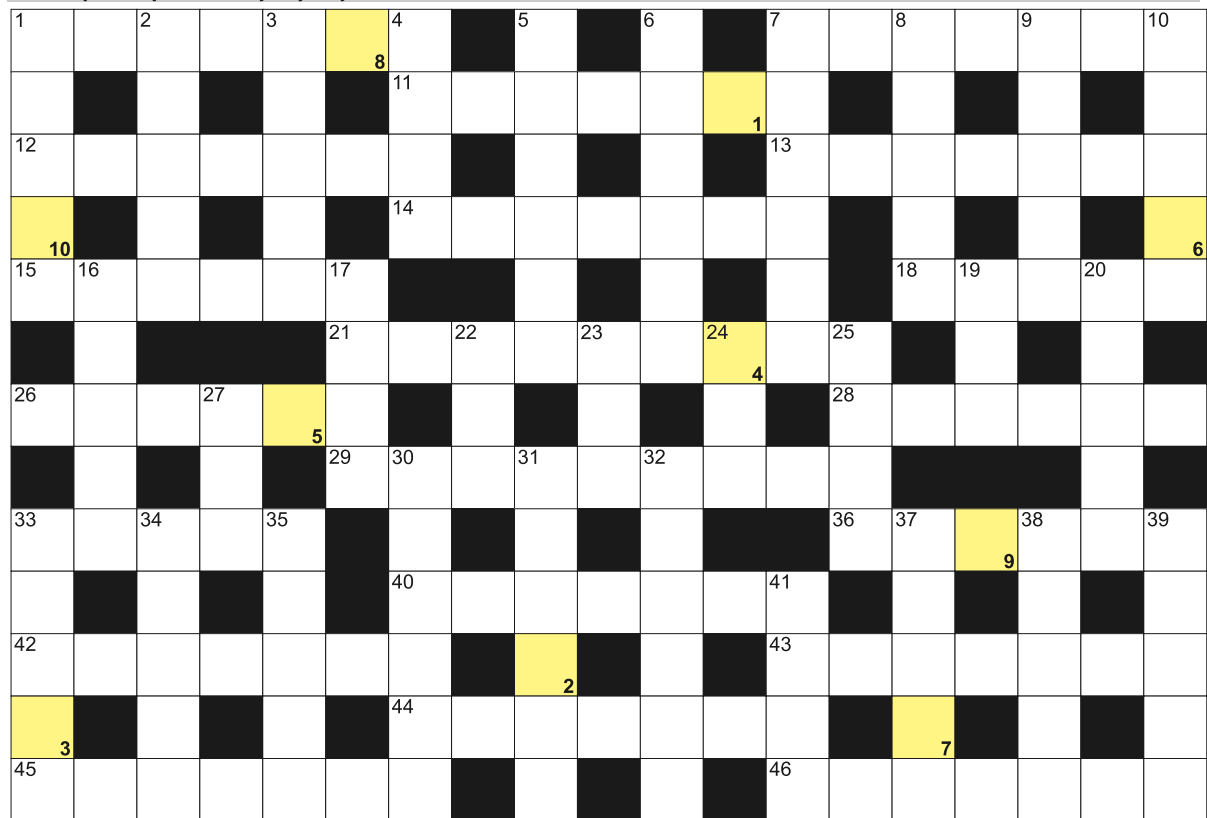
WYKREŚLANKA: ukryliśmy 20 nazwisk Pań z Nagrodą Nobla. Wykreślisz je wszystkie od góry do dołu, od lewej do prawej i na ukos: Gbowee, Curie, Duflo, Murad, Buck, Balch, Mayer, Cori, Sachs, Yalow, Muller, Karman, Elion, Munro, Menchu, Ebadi, Jonath, Myrdal, Ostrom, Moser:

F	I	R	M	A	K	O	L	B	A
M	A	H	C	U	R	I	E	A	R
S	A	C	H	S	N	G	H	L	J
M	O	U	A	C	H	R	I	C	O
Y	O	M	D	U	F	L	O	H	N
K	A	S	Y	N	O	M	N	I	A
C	O	F	E	R	B	U	C	K	T
H	K	O	L	R	D	R	Y	C	H
A	M	A	Y	E	R	A	A	O	U
M	A	G	R	U	N	D	L	C	A
E	T	E	R	M	O	L	O	A	G
N	L	O	B	S	A	R	W	B	O
C	A	I	T	A	I	N	O	I	S
H	S	R	O	L	D	W	R	N	I
U	O	W	A	N	E	I	K	E	A
M	U	L	L	E	R	G	I	T	R

KRZYŻÓWKA z HASŁEM

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 10 utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

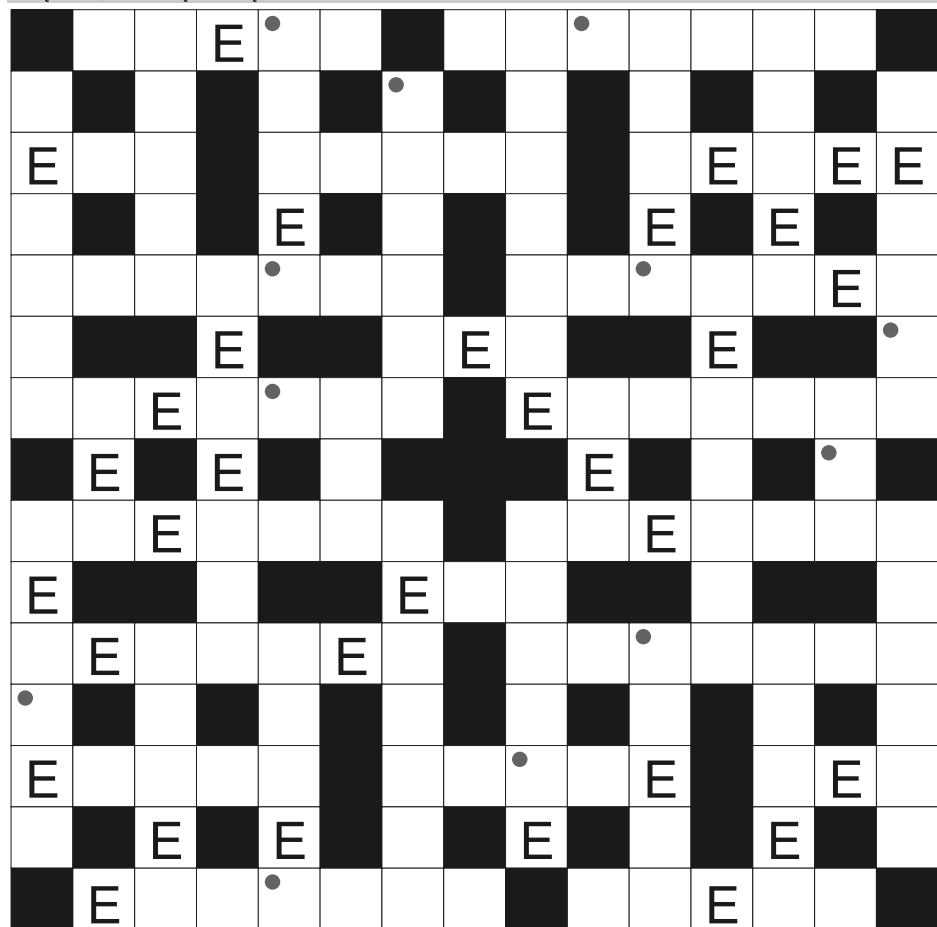

POZIOMO: 1) malinowy na kanapkę; 7) stolica Tajlandii; 11) pojednawczo, polubownie; 12) autor czyjegoś życiorysu; 13) inaczej sensor; 14) jego stajnie oczyścił Herakles; 15) Zachary, były prezydent USA; 18) z jej soku tequila; 21) kotlety cielęce bez panierki; 26) codzienna inspekcja szpitalna; 28) zawieszenie broni; 29) legendarna zatopiona wyspa; 33) bekas baranek inaczej; 36) rzeka w Heidelbergu; 40) drugi szczyt masywu Monte Rosa; 42) farbowane kosmyki włosów; 43) wielka powieść Jamesa Joyce'a; 44) Irlandia w oryginale; 45) Valdas, były prezydent Litwy; 46) przeprowadzana w laboratorium.

PIONOWO: 1) w hotelu tymczasowy; 2) do kupienia u pszczelarza; 3) Fo, włoski reżyser i satyryk; 4) tył statku, okrętu; 5) Lukrecja, słynna trucielielka; 6) staw z rzepką; 7) wędzonka w paski; 8) jazdy lub pływania; 9) paciorecznik krócej; 10) lalka, manekin; 16) Mahmud, były prezydent Autonomii Palestyńskiej; 17) kotwiczowisko dla statków; 19) można go sobie nabić; 20) konflikt zbrojny; 22) stępka belkowa statku; 23) uprawiany dla siemienia; 24) ujadają na listonosza; 25) graniczy z Irakiem; 27) zespół Katarzyny Nosowskiej; 30) rosyjska rzeka Don dawniej; 31) Brody, grał Szpilmana w "Pianiście"; 32) warecho, ryba morska; 33) suchy miąższ orzecha kokosowego; 34) śnieżny pagórek; 35) zabawny aktor; 37) wyspa w zatoce Sarskiej; 38) na głowach robotników; 39) wyspa z wulkanem Erebus; 41) Andrzej, prezydent RP.

BAŚKA z HASŁEM

Litery z pól z kropką czytane rzędami, utworzą rozwiązanie:

Na diagramie po lewej ujawniliśmy samogłoskę "E". Miejsce wpisu hasła do odgadnięcia. Rozwiązaniem jest hasło, które utworzą litery z pól z kropką czytane rzędami.

krzywa w Pizie; podręczny podnośnik samochodowy; roślina na obrusy i ubrania; część meczu hokejowego; chroni od deszczu; Zellweger, znana aktorka; autor powieści "Baudolino"; potocznie gramofon; inna nazwa rzeki Karakuldża; żółty z dziurami; najdłuższa rzeka obwodu kalininogradzkiego; scena, podium dla artystów; stolica Eswatini; ściszona mowa; bułgarska złotówka; względności lub spiskowa; w parze z Adamem; uczulenie na pyłki; krzyżują się w mieście; Hirobumi, pierwszy premier Japonii; zamkowe wzgórze Krakowa; narzeczony Barbie; cudowny napój młodości; zarządza finansami uczelni; placówka handlowa; imię Schrödingera; przedmiot; miękkie domowe pantofle; obsługuje gości w lokalu; antonim góry; mała Teresa; znawca delektujący się jedzeniem; włoska stolica Umbrii; imię żony Gorbaczowa; Hossa, znana polska śpiewaczka operowa; świt, brzask; bożodrzew gruczołowaty inaczej; Południowa z Seulem; żołnierze przed złożeniem przysięgi; wokół żółtek w jajkach; krymski wiersz Mickiewicza; mączna zupa z jajkiem na zakwasie.

	9	1	6						
2	4	3	9					6	
			4	2	7	3	9		
5	8		1	3				9	4
	3	7				8	2		
9						4			3
			2		6		8	9	
6					1		3	4	
1		8			9				2

			4		7				3
			9	1	5				
1			6	8	3				4
6	8			3					9
7	3			9	8			1	
			7	6				5	8
4	7							8	1
8	5	1						2	7
	2	6	8					4	3

WYKREŚLANKA: ukryliśmy 20 wyrazów związanych z ogrodem. Wykreślisz je wszystkie od góry do dołu, od lewej do prawej oraz na ukos: drzewo, kwiat, płot, ptak, trawa, szopa, staw, stół, ławka, kurek, rynna, kot, dach, okno, grabie, pies, szlauch, donica, kran, mur:

N	A	R	A	D	A	W	K	A	J
A	R	Z	Y	M	K	R	A	N	K
P	I	E	S	N	I	C	Z	W	A
Ó	G	T	R	O	N	C	I	Ł	A
Ł	A	R	K	A	K	A	Ł	K	O
W	Ł	A	A	O	T	N	O	Ó	P
K	A	N	T	B	O	M	O	S	T
S	Ó	S	E	M	I	N	U	T	A
E	Z	E	Z	U	L	E	C	R	K
B	O	L	D	O	N	I	C	A	R
A	D	Ł	A	S	P	Ó	O	W	U
P	A	R	Z	U	K	A	Ł	A	K
Ł	C	Ó	Z	S	C	U	D	A	K
O	H	O	T	E	L	H	R	Ó	M
T	P	Ó	Ł	A	W	K	A	E	A
G	Ł	O	D	Ó	W	O	Ł	E	K

Błonica, znana również jako dyfteryt, to poważna choroba zakaźna, którą wywołuje bakteria zwana maczugowce błonicy. Zanim przed 70 laty wprowadzono w Polsce obowiązkowe szczepienia umierało na nią około 3 tysięcy osób rocznie. Dzięki masowym szczepieniom od 2001 aż do 2025 roku nie odnotowano w Polsce żadnego przypadku dyfterytu. Wtedy to na błonicę zachorowało dziecko, które wróciło z zagranicznej wycieczki. Nie było oczywiście szczepione.

O błonicy przypomnieli więc nam rodzice "odszczepień". A zapomnieć o tej chorobie pomógł nam Emil von Behring, urodzony pod Iławą uczony, który wynalazł szczepionkę przeciwko błonicy. To pierwszy laureat Nagrody Nobla z medycyny i patron Centrum Medycyny Eksperymentalnej, które jest częścią Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Olsztynie. To jeden z najnowocześniejszych obiektów tego rodzaju w Polsce.

Swoją dyfterytową wyprawę zacząłem na iławskim dworcu, skąd pojechałem na krótką wycieczkę po mieście.

Szalet na cmentarzu

Iława w 1945 roku doświadczyła tej samej apokalipsy, jak większość miast współczesnego warmińsko-mazurskiego. — Rosjanie zaczęli systematycznie niszczyć miasto, podpalając kolejne budynki, a nawet całe kwartały ulic. Spłonęło śródmieście, ocalały natomiast domy na peryferiach. Zarząd Miejski w Iławie szacował zniszczenia miasta na około 85% — pisze Tadeusz Filipkowski w jednym z rozdziałów książki „Iława”.

Dzisiaj mało kto już pamięta, że idąc skwerem w samym centrum miasta, ulicą Niepodległości, stąpa po grobach. Tym bardziej nie mają takiej świadomości turyści śpieszący obejrzeć największą zabytkową atrakcję Iławy, czyli bogów i herosów stojących na ulicy.

— Po wojnie zdewastowano większość niemieckich cmentarzy. Tak

doszło do wymazania z powierzchni miasta zabytkowego cmentarza pochodzącego co najmniej z XVIII wieku oraz założenia w tym miejscu skweru spacerowego i zlokalizowanie na tym miejscu szaletu miejskiego — pisze Rafał Nadolny w jednym z rozdziałów książki „Iława 1305-1995”.

Taki sam los spotkał cmentarz żydowski, ale już wiele lat po wojnie. Częściowo zdewastowali go naziści, ale kirkut zniszczono dopiero w połowie lat 70-tych ubiegłego wieku podczas rozbudowy tartaku i parkingu. Część macew zużyto do umocnienia nabrzeża Małego Jezioraka. Teraz przez cmentarz przebiega fragment ulicy, a o tym, że był tu kiedyś kirkut przypominają tylko stare lipy.

Herkules na ulicy

Wracajmy jednak do centrum Iławy. W 1972 roku postawiono tam 4 kamienne XVIII-wieczne rzeźby Jowisza, Junony oraz Meduzy i Herkulesa. Zabrano je z ruin pałacu w nieodległym Kamieńcu

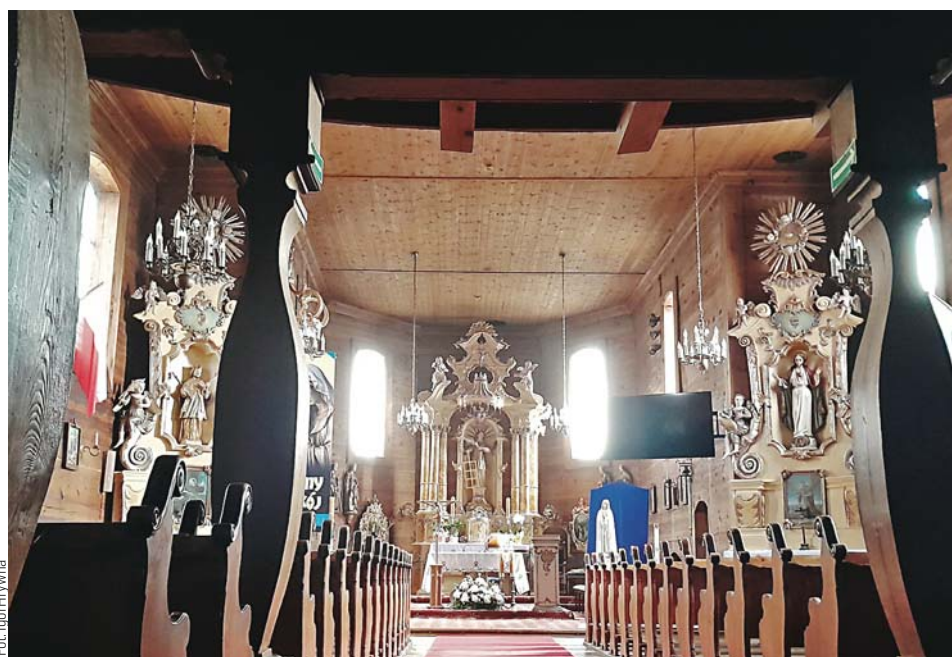
Suskim. Pałac nazywano wschodniopruskim Wersalem. Było w nim tyle pokoi, ile dni w roku. Gościł w nim przez kilka tygodni sam cesarz Francuzów Napoleon Bonaparte w towarzystwie Marii Walewskiej. W styczniu 1945 roku pałac ograbili sowieccy żołnierze. Dzieła zniszczenia dokończyli potem szabrownicy.

Cmentarz ewangelicki w Iławie. Po prawej grób rodziców Emila Behringa

PO PIERWSZE ROWER. TO ON POSKROMIŁ ZABÓJCĘ DZIECI

Błonica, dyfteryt, dławiec, krup. Pod tymi nazwami kryje się groźna choroba, która zaprowadziła mnie pod Iławę. Słyszeliście o niej? Nie? To dobrze, a wiecie komu to zawdzięczacie?

Wnętrze kościoła w Roźentalu

Niedaleko od tego miejsca stoi kościół pw. Przemienienia Pańskiego zbudowany w latach 1317-1325, który potem był wielokrotnie przebudowywany. Ze starej świątyni, poza murami, zostało niewiele. Dawne wyposażenie zostało rozkradzione po przejęciu świątyni przez protestantów. Wnętrze odnowiono dopiero w połowie XVIII wieku, kiedy to zamówiono nowy ołtarz. W podziemiach znajdują się dwie krypty grobów von Finckenstein, do których Iława należała aż do 1784 roku. Na wieży znajduje się gotycki dzwon spizowy z przełomu XIV i XV wieku z łacińskim napisem: O rex gloria criste veni cum + pace (O Królu chwały Chryste przybawaj z pokojem).

Największa miejska wyspa w Europie

W Iławie zabytków praktycznie nie ma, ale miasto ma coś turystycznie bodaj

cenniejszego To oczywiście Jeziorak, najdłuższe jezioro w Polsce (największe to mazurskie Śniardwy). Jest na nim 16 wysp, w tym Wielka Żuława, największa wyspa śródlądowa w Polsce. I jedna z największych w Europie. Jej powierzchnia wynosi 82,4 ha. Co prawda nie jest największą „jeziorną” wyspą w Europie, ale jest największa tego typu wyspą w Europie, która leży w granicach jednego miasta.

Dawno temu na wyspie stał pruski gród. Potem gródek krzyżacki. Po wojnie działało Gospodarstwo Rybackie. Teraz jest tam kilka ośrodków wypoczynkowych. Wyspa nie ma stałego połączenia z lądem. Miała takowe w średniowieczu. W 2012 roku na dnie Jezioraka archeolodzy z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odnaleźli resztki drewnianego mostu z XIII wieku.

Drugi drewniany most powstał 700 lat później, bo

na początku lat siedemdziesiątych XX wieku. Wtedy na Wielkiej Żuławie Jan Rybkowski (reżyser kultowego serialu „Kariera Nikodema Dyzmy” z 1980 roku z Romanem Wilhelmim w roli głównej) kręcił film „Gniazdo” opowiadający o pierwszych latach państwa polskiego. Na potrzeby filmu wybudowano na wyspie drewniany gród oraz most prowadzący na wyspę. Niestety gród i most zostały kilka lat później rozebrane.

Dzisiaj w sezonie za sprawą ośrodków wypoczynkowych wyspa tętni życiem. Dostać się tam można kajakami albo promem.

Na tropie błonicy

Z Iławy pojechałem do Ławicy. To tam przyszedł na świat Emil von Behring. A stało się to 15 marca 1854 roku. Jego ojciec był miejscowym nauczycielem. Matka zajmowała się dziećmi. I pracowała ciężiej niż mąż, bo było ich 13. Rodzinie się nie przelewało. Dlatego Emil po maturze miał studiować teologię.

Na całe szczęście nie został jednak pastorem, ale dzięki pomocy pastora z pobliskich Rudzienic otrzymał stypendium, dzięki któremu mógł zacząć studia medyczne. A w efekcie odkryć surowicę przeciwko błonicy, a wspólnie z Japończykiem Shibasaburō Kitasato surowicę przeciwkroczkową.

Emil von Behring w 1901 roku został pierwszym laureatem Nagrody Nobla w dziedzinie medycyny. W uzasadnieniu przyznania nagrody czytamy, że otrzymał ją: „za pracę nad terapią surowicą, w szczególności jej stosowania w leczeniu błonicy, która otworzyła nową drogę w dziedzinie nauk medycznych, dając do rąk lekarza zwycięską broń przeciwko chorobie i śmierci”.

W Ławicach zachowały się odnowione groby jego rodziców Berty i Augusta. Jego imię nosi miejscowa szkoła.

Roźental: chłosta za polski

We wsi zachował się jeden z nielicznych zachowanych w naszym regionie

Meduza na iławskiej ulicy

drewnianych kościołów, który pochodzi z 1761 roku. W środku są jednak starsze zabytki, w tym gotyckie rzeźby Matka Boża i cztery święte z końca XV wieku. Ołtarze pochodzą z XVIII wieku. Przez kilkadziesiąt lat na wieży kościoła znajdował się zegar, który skonstruował około 1850 roku cieśla Jan Sałacki z pobliskiego Mrocza. Rolę ciężarków napędzających zegar pełniły dwa kamienie polne, każdy ważący około 50 kilogramów. Działał do 1910 roku. W kościele znajdują się unikalne żyrandole z herbami Księstwa Warszawskiego, którego częścią była Ziemia Lubawska.

Na początku XX wieku w dawnych Prusach Zachodnich doszło strajków szkolnych w 468 szkołach na 1314 istniejących. Chodziło o obronę języka polskiego rugowanego przez Niemców. Poszło o rozporządzenie nakazujące nauczania po niemiecku także religii.

Kiedy ukazało się rozporządzenie, że nawet religii należy nauczać w języku niemieckim, w szkołach wybuchły strajki. W Rożentalu protest wybuchł w listopadzie 1906 roku i trwał 3 tygodnie. Wbuncie brało udział 150 ucz-

kość, zwinność i doskonałą współpracę człowieka z psem. Tegoroczna edycja okazała się rekordowa pod względem frekwencji. Do Rożentalu przyjechało ponad 200 zawodników reprezentujących Polskę oraz Litwę. Razem ze swoimi psami stworzyli widowisko, które przez dwa dni przyciągało kibiców i miłośników psich sportów. W czasie zawodów można było zdobyć kwalifikacje do Mistrzostw Świata w dogfrisbee, które we wrześniu 2026 odbędą się w Czechach.

Pietrzwald: było ich trzech, w każdym z nich inna krew?

Wieś założył krzyżacki mistrz Winrich von Kniprode, który nadał ziemię niejakiemu Głabocie, Günterowi i Piotrowi. Może więc wieś założyli do spółki Prus, Polaki i Niemiec? Na początku XVIII wieku wybudowano nowy drewniany kościół, który jest pod wezwaniem Świętego Piotra w Okowach. Z tego okresu zachował się między innymi ołtarz główny pochodzący pierwszej ćwierci tego wieku.

Brzydowo: kościół ze stodoły

Brzydowo nie jest, ani brzydkie, ani od „brzydkiego” nie pochodzi jego nazwa. Jego polska nazwa pojawiła się bowiem w „Słowniku geograficz-

Droga pod Brzydowem

nym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich” wydawanym w latach 1880-1902. Zapisano tam, że Brzydowo leży „w żyznej dolinie, otoczonej wzgórzami, z pokładami torfu i kamieni, ma st. poczt., 224 mk., przeważnie ewangelików ale Polaków, w pobliżu 2 gorzelni”. Wieś Seubersdorf polscy osadnicy zwali Zebrzydowem, stąd potem wzięło się Brzydowo.

Wieś jest bodaj jedyną w warmińsko-mazurskim, gdzie kościół rozbudowano z dawnej stodoły, co zawdzięczamy księdzu Janowi Rećko (1921-2016), który w czasie II wojny walczył w Batalionach Chłopskich. Po wojnie poszedł do seminarium, a święcenia kapłańskie przyjął w 1953 roku z rąk prymasa Polski kard. Stefana Wyszyńskiego. A potem trafił do Brzydowa.

Działo się to w latach 60-tych ubiegłego wieku, kiedy ówczesne władze nie godziły się na budowę nowych kościołów. Wtedy ks. Jan Rećko wydzierżawił od miejscowego rolnika gospodarstwo, a znajdującą się tam stodołę przebudował na kaplicę. Władze pogodziły się z tym, bo wzamian dostały kościelny budynek sąsiedniej wsi na potrzeby szkoły. Budynek był później rozbudowywany i remontowany, więc teraz w nim nie przypomina już swojego pierwowzoru.

Ornowo: tylko Lange był Niemcem

We wsi stoi zbudowany z użyciem kamieni polnych XV-wieczny kościół. Z tamtych czasów pochodzą rzeźby apostołów. Ołtarz główny datowany jest na 1696 rok. Drewnianą wieżę, dobudowaną w XIX stuleciu, wieńczy nieczynny zegar. Nazwa wsi pochodzi od pruskiego imienia Arno. Polscy osadnicy pojawili się w niej na przełomie

XV/XVI wieku i zdominowali osadę tak, że pod koniec XVI wieku tylko jeden chłop nosił niemieckie nazwisko (Lange). Jeszcze w XVII wieku polskojęzyczni mieszkańcy okolic Ostródy posługiwali się dialektem dolnomazowieckim, podobnym do mowy ich krewniaków zamieszkujących okolice Mławy.

Przed kościołem stał pomnik poświęcony mieszkańcom parafii poległym podczas I wojny światowej. Został rozbity po 1945 roku, ale ocalała drewniana, bogato zdobiona tablica o wymiarach około dwóch na półtora metra. Jest przechowywana w kościelnej wieży.

I to był koniec tej wycieczki, bo Ornowo leży na rogatkach Ostródy, gdzie za niedługo czekał już na mnie pociąg do Olsztyna.

IGOR HRYWNA

Trasa ok. 50 km: Iława-Ławice-Rożental-Pietrzwald-Brzydowo-Ornowo-Ostróda

Kościół w Ornowie

OGŁOSZENIA DROBNE

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

WWW.DOMKIHOLENDER-SKIE.EU, 503-103-703 **TURYSTYKA**

WCZASY dla Seniora - Krynica Morska od 1249zł / Stegna od 1449zł - zapisy - Tel. 690-283-853/ (22)834-95-29

ROLNICTWO

zwierzęta hodowlane

KURY nioski z jajem, 600500710.**SKUP** koni, bydła, 606-954-202**Szukasz Klientów?**tel. **604-408-305****DZIENNIK
ELBLĄSKI**

ANDRZEJ MALINOWSKI ZNÓW W PODRÓŻY

Po lipcowej wyprawie do Angoli przyszedł czas na kolejny afrykański kierunek. Tym razem podróżnik odwiedził Seszele – wyspiarskie państwo na Oceanie Indyjskim, które jest już 136. krajem na jego podróżniczej mapie świata.

Serdecznie pozdrawiam Czytelników, tym razem z Seszeli – niewielkiego wyspiarskiego, afrykańskiego państwa. Jest to mój 136. kraj świata, który poznaję – napisał do nas Pan Andrzej. Sierpniowa wyprawa odbywa się w trzysobowym gronie. Podróżnicy przemieszczają się między wyspami samolotami, promami i łodziami, a na miejscu korzystają głównie z autobusów oraz pieszych wędrówek. Publiczny transport na Seszelach jest dobrze rozwinięty i niedrogi – przejazd autobusem kosztuje równowartość około 2 zł, niezależnie od długości trasy.

Jak relacjonuje Andrzej Malinowski, Seszele wyraż-

nie różnią się od odwiedzonej wcześniej Angoli. Kraj uchodzi za bezpieczny, czysty i przyjazny turystom. Mieszkańcy są życzliwi i otwarci, a podróżowanie na własną rękę nie sprawia większych trudności. Można bez obaw korzystać z lokalnych punktów gastronomicznych, a płatności realizować zarówno gotówką, jak i kartą.

Największym wydatkiem okazały się bilety lotnicze z Polski i z powrotem, które kosztowały około 4300 zł. Wysokie są również ceny noclegów oraz pamiątek.

Wynika to między innymi z faktu, że większość towarów sprowadzana jest z zagranicy. Podróżnik ogranicza koszty, samodzielnie przygotowując śniadania i kolacje, a obiady spożywa

wnajbardziej w lokalnych serwowanych przede wszystkim ryż z kurczakiem i soczewicą.

Choć Seszele kojarzą się głównie z luksusowymi wakacjami i rajskimi plażami, podróżnik zwraca uwagę, że kraj jest dostępny również dla osób podróżujących z bardziej ograniczonym budżetem. Plaże są zadbane i czyste, a w niewielkich sklepach można kupić wszystkie podstawowe produkty. Wymianę walut najlepiej przeprowadzić już na lotnisku.

Największym atutem archipelagu jest przyroda. Zamiast licznych zabytków na turystów czekają parki narodowe, rezerваты przyrody, górzyste krajobrazy, tropikalna dżungla oraz wiele gatunków endemicznych roślin i zwierząt. Do większości atrakcji przyrodniczych obowiązują jednak płatne bilety wstępu.

Szczególne wrażenie na podróżniku zrobiły olbrzymie żółwie, charakterystyczne ogromne kokosy oraz rudawki seszelskie – gigantyczne nietopierze o rozpiętości skrzydeł przekraczającej metr. Co

ciekawe, mimo tropikalnego klimatu komarów jest niewiele.

Jednym z ulubionych miejsc podczas wyprawy okazała się wyspa La Digue. To niewielka wyspa o powierzchni zaledwie około 5 na 3,5 kilometra, gdzie podstawowym środkiem transportu są rowery. Ruch samochodowy jest tam ograniczony głównie do pojazdów obsługujących turystów.

Podróżnik zwraca również uwagę na dobrą jakość dróg, choć poza stolicą praktycznie brakuje chodników, dlatego piesi muszą poruszać się poboczami. Na Seszelach czas płynie o dwie godziny szybciej niż w Polsce, a w sierpniu trwa pora sucha, choć krótkie opady deszczu są codziennością.

OPR. TOM

Lewandowski był gwiazdą Barcelony, ale sezon 2025/26 był jego ostatnim w barwach „Dumy Katalonii”. Mimo sędziwego - jak na piłkarza wieku - nie brakowało klubów, które chętnie widziałyby Polaka w swoich barwach. Na giełdzie pojawiały się propozycje z Włoch, Arabii Saudyjskiej i Stanów Zjednoczonych - konkretnie z Chicago, no i ta ostatnia okazała się najbardziej konkretna (20 milionów dolarów za sezon plus ciekawa oferta biznesowa dla żony).

Przyjście byłej gwiazdy Borussia Dortmund, Bayernu Monachium i Barcelony miało być wielkim wydarzeniem dla całej MLS, jednak działacze Fire spalili temat, prezentując Lewandowskiego gdzieś między klubową szatnią i toaletą.

W efekcie zamiast wielkiej fety odbyło coś w stylu spotkania wójta Pierdziszewa z kotem gospodyń wiejskich. Dla porównania działacze Orlando City prezentację Antoine Griezmanna zorganizowali na Times Square w Nowym Jorku!

Nowy piłkarz to zawsze okazja do sprzedania klubowych koszulek, ale w Chicago o tym też zapomnieli, albo - co gorsza - nie wiedzieli, w efekcie w ich sklepiku było dosłownie kilka trykotów z nazwiskiem Lewandowskiego na plecach.

Transfer „Lewego” wywołał olbrzymie zainteresowanie nie tylko wśród kibiców Fire, ale przede wszystkim wśród miejscowej Polonii. A to już dużo, bo szacuje się, że w Chicago i okolicach mieszka do półtora miliona osób polskiego pochodzenia! W efekcie „Czakago” jest największym skupiskiem Polonii na świecie poza granicami Polski.

No i od razu było to widać na stadionie, bo dotychczas średnia frekwencja na domowych meczach Fire wynosiła niespełna 22

GOL LEWANDOWSKIEGO TUŻ PRZED URODZINAMI

PIŁKA NOŻNA W rozgrywkach MLS (Major League Soccer) Robert Lewandowski zdobył bramkę z rzutu karnego, dzięki czemu Chicago Fire na wyjeździe wygrało 2:1 z Orlando City. W amerykańsko-kanadyjskiej lidze to już trzeci gol Polaka, który w piątek kończy 38 lat.

Radość Roberta Lewandowskiego po zdobyciu zwycięskiego gola

tysiące kibiców, natomiast pierwszy występ polskiego napastnika w Chicago obejrzały 33 tysiące widzów!

Transfer „Lewego” ma pomóc w powrocie Fire do ligowej czołówki, bo ostatnie lata były chude lub bardzo chude, o czym świadczy fakt, że w 15 sezonach ekipa z Chicago

tylko trzy razy awansowała do play-offów. A jakby tego było mało, to dwa razy okazała się najgorszym zespołem ligi!

I chociaż jak na razie polski napastnik jakoś przesadnie nie rozpieszcza kibiców (cztery bramki, w tym trzy w lidze, w ośmiu występach), to jednak zespół z nim wska-

dzie wygrał właśnie szósty raz z rzędu (trzy w MLS), co poprzednio zdarzyło się w... ubiegłym wieku. Dzięki dobrej passie Fire zajmują obecnie trzecie miejsce w Konferencji Wschodniej MLS.

A wracając do ostatniego zwycięstwa, to pierwszy gol padł po podaniu Davida Poreby, urodzonego w Chicago, ale z polskim obywatelstwem. Tuż przed

przerwą - z powodu szalejącej w okolicy burzy - mecz został przerwany aż na dwie godziny. Po powrocie na boisko Orlando City wyrównało, a asystę zaliczył słynny francuski napastnik Antoine Griezmann, który - tak jak Lewandowski - ma w swoim CV występy w „Dumie Katalonii”. Być może dlatego tuż przed meczem Griezmann zaskoczył kibiców pewnym wyznaniem: - Kocham Roberta Lewandowskiego. Kocham go. Dla mnie to perfekcyjna dziewiątka, która strzela gole i ma asysty.

Widać, że słynny Francuz zna się na futbolu, bo to właśnie „Lewy” w 69. minucie z rzutu karnego zdobył zwycięskiego gola.

I na pewno nie był to jego gol ostatni w tym sezonie!

W niedzielę o godz. 1.30 polskiego czasu Chicago Fire zagra na wyjeździe z New York Red Bulls.

ARTUR DRYHNYCZ

KONFERENCJA WSCHODNIA

1. Nashville	46	40:15
2. Inter	39	48:38
3. Fire*	35	36:25
4. New England	33	32:25
5. Cincinnati	30	48:46

6. Charlotte	29	35:31
7. New York City	26	34:29
8. NY Red Bulls	25	30:42
9. D.C. United	24	27:33

10. Orlando City	21	32:50
11. Toronto	21	29:36
12. Columbus Crew	20	28:33
13. Philadelphia	20	30:37
14. Montreal	20	27:37
15. Atlanta United	18	23:35

* jeden mecz mniej rozegrany

KONFERENCJA ZACHODNIA

1. Houston	38	29:24
2. Vancouver	37	40:18
3. Los Angeles FC	34	35:21
4. San Jose	33	38:28
5. FC Dallas	33	38:29
6. St. Louis City	30	28:26
7. Colorado	28	30:25

8. Real Salt Lake	28	33:30
9. Portland	27	37:36

10. LA Galaxy	25	25:30
11. Minnesota	25	22:28
12. Seattle	24	21:26
13. San Diego	24	34:32
14. Austin	20	25:39
15. Kansas City	15	19:49

>>> po siedem najlepszych zespołów z obu grup wystąpi w play-offach, a kluby z miejsc 8-9. zagrają w kwalifikacjach o play-offy. Liga jest zamknięta, co oznacza, że nikt nie spada.

REKLAMA

NAGROBKI POJEDYNCZE • NAGROBKI PODWÓJNE • NAGROBKI URNOWE • RZEŻBY

PIK GRANIT
KAMIENIARSTWO

Oryginalne i wytworne nagrobki, elegancie
oraz unikalne rzeźby, idealnie dopełniają wygląd nagrobka.

Do każdego zlecenia
podchodzimy indywidualnie
i jest ono dla nas swoistym wyzwaniem.

Zadowolenie klienta
to podstawa, stawiamy je sobie
jako najwyższą poprzeczkę.

PIK GRANIT
Paślęk, ul. Sprzymierzonych 15

Zakład czynny jest w godzinach: pon.-pt. 9.00-17.00, sob. 9.00-13.00

tel. 511 273 884, e-mail: biuro@pikgranit.pl

www.pikgranit.pl

WYRUSZAMY JAKO TURYSŢI, WRACAMY JAKO PIELGRZYMAMI

TAMARA FRĄCZKOWSKA OD TRZYNASTU LAT PRZEMIERZA SZLAKI CAMINO DE SANTIAGO. ZACZYNAŁA JAKO 58-LETNIA KOBIETA, KTÓRA WCZEŚNIEJ NAJBARDZIEJ CENIŁA KOMFORTOWY WYPOCZYNEK. DZIŚ MA NA KONCIE OKOŁO TRZECH TYSIĘCY KILOMETRÓW PIELGRZYMOWANIA, A SVOJĄ PASJĄ DZIELI SIĘ Z MIESZKAŃCAMI ELBLĄGA I REGIONU. - CAMINO NIE DAJE TEGO CZEGO OCZEKUJESZ, A TO CZEGO POTRZEBUJESZ - MÓWI.

Z wykształcenia jest inżynierem budownictwa lądowego. Ukończyła Wydział Budownictwa Lądowego Politechniki Gdańskiej. Od 2016 roku przebywa na emeryturze, ale trudno mówić o spokojnym życiu bez aktywności. Dziś jej czas wypełniają przede wszystkim wędrówki, działalność społeczna i promocja szlaków św. Jakuba.

Jest członkinią Wielkiej Kapituły Pomorskiej Drogi św. Jakuba oraz Stowarzyszenia Przyjaciół Dróg św. Jakuba w Polsce. Prowadzi również blog „Otwarte Ramiona Mojego Camino”, na którym dzieli się doświadczeniami z pielgrzymowania po Hiszpanii i Portugalii. Jej pasja do Camino zaczęła się od telewizyjnego programu. Tamara Frączkowska, jak sama wspomina, „skakała” bez większego zainteresowania po kanałach, gdy nagle zobaczyła obrazy z Camino de Santiago. Kapliczka, kamienista droga,

pielgrzymi z plecakami i schronisko, do którego docierali pod koniec dnia. Zwykle ujęcia z wędrówki wystarczyły, by pojawiła się myśl: ale to musi być fajnie wybrać się w taką drogę!

Pierwsza samotna wędrówka

Wtedy jednak nie sądziła, że kiedykolwiek sama założy plecak i wyruszy w samotną drogę przez Hiszpanię. Miała 58 lat, a z plecakiem ostatni raz chodziła jeszcze w liceum. Lubiła wygodę, porządny hotel i leżak. Camino jednak nie dawało jej spokoju.

– Cały czas o tym myślałam. Postanowiłam, że jeżeli nie spróbuję teraz, to już nigdy, przecież młodsza nie będę – pomyślała. – Nigdy samotnie nie podróżowałam za granicą, ale jak to mówią: do odważnych świat należy. Zaczęłam czytać o szlaku i rozmawiać z osobami, które miały już za sobą pielgrzymowanie. Początkowo chciałam wy-

brać się z kimś, ale koleżanki nie były zainteresowane. Ostatecznie zdecydowałam się ruszyć sama.

Pani Tamara nie знаła dobrze języka angielskiego, nie miała też do dyspozycji dzisiejszych aplikacji, które pomagają pielgrzymom w nawigacji czy organizacji noclegów. Jej mąż nie krył obaw, ale ostatecznie zawiózł ją na lotnisko.

– Pierwsza wyprawa miała być jednorazową przygodą – tak wtedy myślałam – opowiada. – Podczas pierwszego Camino przeszłam 330 kilometrów. Każdego dnia, niezależnie od pogody pokonywałam ponad 20 kilometrów. Na drodze spędziłam 17 dni. Było ciężko, ale zarazem czułam się wspaniale. Do domu wróciłam zachwycona i odmieniona. Samotna wędrówka pozwoliła mi na lepsze poznanie samej siebie, swoich słabości, ale też swojej odwagi i wytrwałości. Pierwsze Camino dało mi poczucie, że tak naprawdę

mało rzeczy jest nam do życia potrzebnych – w domu i w swojej głowie.

Jak się okazało, na Camino pani Tamara powróciła jeszcze wielokrotnie...

Ponad trzy tysiące kilometrów Camino

Od 2013 roku pani Tamara wyruszała na szlaki Camino de Santiago osiem razy – za każdym razem samotnie. Łącznie przemierzyła około 3 tys. kilometrów. Poznała najważniejsze drogi pielgrzymkowe, w tym Camino Francés, rozpoczynające się we francuskim Saint-Jean-Pied-de-Port, przekraczające Pireneje i prowadzące przez północną Hiszpanię.

To właśnie na tych historycznych szlakach szczególnie mocno odczuwa ich wyjątkową atmosferę.

– Zafascynowałam się Camino. Tam naprawdę czuję ducha milionów ludzi, którzy wędrowali tymi ścieżkami przed wiekami – tłumaczy. – Dla mnie Ca-

mino jest czymś więcej niż tylko aktywnością fizyczną. To spotkanie z historią i kulturą Europy, a dla osób wierzących także doświadczenie wspólnoty chrześcijańskiej. Średniowieczne kościoły, kapliczki, kamienie i drogi, którymi przed wiekami przemierzali pielgrzymi, tworzą poczucie ciągłości i wspólnego dziedzictwa. Wędrując obcujemy z przyrodą, świergotem ptaków, szumem lasów czy chrzęstem żwiru pod stopami. Nigdy idąc nie mam słuchawek na uszach, bo uwielbiam wsłuchiwać się w naturę, podziwiać jej piękno. Jestem sama z przyrodą i własnymi myślami. Tam każdy idzie z innym celem z intencją, prośbą, podziękowaniem. Tam każdy jest sam ze sobą. Tam dokonują się wewnętrzne przemiany.

Camino zmieniło również panią Tamarę. Jak przyznaje, wcześniej prowadziła wygodne życie i nie uważała się za osobę szczególnie odważną. Dopiero droga

pokazała jej, że potrafi pokonywać trudności.

– To pierwsza wyprawa nauczyła mnie, że trzeba doceniać życie, które mamy – mówi. – Każda kolejna uczyła pokory, wytrwałości, odwagi. Przynosiła też nowe doświadczenia i kolejne lekcje. Na trasie spotykałam wiele osób, niektórzy tylko pozdrawiają, z niektórymi idziemy rozmawiając. Ja mam czapkę z polską flagą oraz flagę na plecaku. Nie zawsze jednak ktoś zauważy i zaczynamy rozmawiać po angielsku, a kiedy ktoś pyta o pochodzenie, okazuje się, że też jest Polakiem mieszkającym gdzieś za granicą. Wtedy radość z rozmowy w języku ojczystym jest ogromna. Przez Camino moje życie ekstremalnie się zmieniło, zaczęłam wędrować również w Polsce.

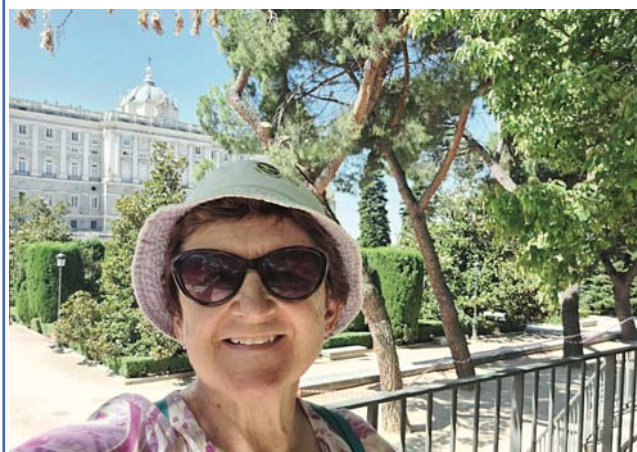
Z Hiszpanii i Portugalii do Elbląga

Pasja do pielgrzymowania pani Tamary z czasem stała się także działalnością na

TOT. ARCH. PRAWNIE

rzecz lokalnej społeczności. Kobieta zaczęła interesować się Pomorską Droga św. Jakuba, w tym jej elbląskim odcinkiem. Trasę oznakował Elbląski Klaster Turystyczny. Pani Tamara skontaktowała się z ówczesną prezes klastra Hanną Skrobotun, aby dowiedzieć się więcej o szlaku. Niedługo później wraz z koleżankami z Gdańska przeszła trasę z Braniewa do Elbląga.

– Byłam pod wrażeniem. Szlak okazał się piękny, dobrze oznakowany i dostępny dla różnych grup turystów. Pojawiło się pytanie: co zrobić, aby więcej osób go poznało? – wspomina. – Postanowiłam, że musimy zacząć działać.

Pomysł szybko przerodził się w działanie. Frączkowska zorganizowała spotkanie i prezentację poświęconą Camino. Był luty. W maju odbyła się już pierwsza wspólna wędrownia. Uczestnicy wyruszyli z Braniewa, a zainteresowanie wydarzeniem było duże.

Tak rozpoczęła się historia Elbląskiego Klubu Przyjaciół Pomorskiej Drogi św. Jakuba, założonego przez panią Tamarę Frączkowską w 2016 roku. Przez kolejne lata klub zachęca mieszkańców Elbląga i okolic do poznawania regionu pieszo.

Droga dla każdego

Pani Tamara w 2016 roku przeszła na zasłużoną emeryturę i swój wolny czas postanowiła spędzać aktywnie. Wspólne wędrownie nie miały być wyłącznie pielgrzymką w religijnym znaczeniu. Jest to propozycja dla każdego – niezależnie od wieku, kondycji czy motywacji.

– Każdy idzie w wiadomym sobie celu. Jedni chcą podziwiać krajobrazy Wysochy Elbląskiej i spokojnie pokonywać kolejne kilometry. Inni wolą maszerować szybciej. Są też osoby, które potrzebują ciszy i samotności, chcą się pomodlić czy po prostu побыć ze swoimi myślami. Jeżeli ktoś chce iść sam, w ciszy, zmówić różaniec, to nie przeszkadzamy takim osobom – tłumaczy pani Tamara Frączkowska. Uczestnicy korzystają również z paszportów pielgrzyma, w których zbierają pieczętki potwierdzające kolejne etapy drogi. Z czasem wspólne wędrowanie stało się lokalną tradycją.

Pani Tamara stara się organizować wędrownie raz w miesiącu.

– Są osoby, które wyruszyły tylko raz, ale są też takie, które systematycznie pokonują Pomorską Drogę św. Jakuba – mówi. – Ja co roku udaję się samotnie na

odcinek tej drogi – około 90 kilometrów, by uzupełnić i poprawić oznakowanie.

Najtrudniejszy jest pierwszy krok

Dla wielu osób decyzja o wyjściu na szlak jest trudniejsza niż sama wędrownia. Pojawiają się pytania o kondycję, bezpieczeństwo, orientację w terenie czy znajomość języków obcych.

Pani Tamara przekonuje jednak, że wiele z tych obaw można pokonać dzięki odpowiedniemu przygotowaniu. Jedną z najczęstszych jest bariera językowa. Tymczasem na Camino można spotkać pielgrzymów, którzy nie znają żadnego języka obcego, a mimo to doskonale radzą sobie na trasie. Inną obawą jest możliwość zgubienia drogi. Zdaniem doświadczonych pielgrzymki trudno

o to, ponieważ szlaki są dobrze oznakowane, a w razie potrzeby można liczyć na pomoc miejscowych.

Większej uwagi wymaga natomiast przygotowanie fizyczne. Nie chodzi o bicie rekordów, ale o rozsądne rozłożenie sił. Każdego dnia trzeba pamiętać, że wędrownia odbywa się z plecakiem ważącym kilka kilogramów, a zmęczenie z kolejnych dni zaczyna się kumulować.

Co ciekawe, nawet dobra kondycja może czasem okazać się pułapką. Osoba przyzwyczajona do dużego wysiłku może uznać, że bez problemu przejdzie kilkadziesiąt kilometrów, nie uwzględniając specyfiki wielodniowej wędrowni.

Dlatego najważniejsza jest roztępa, odpowiednie przygotowanie i słuchanie własnego organizmu.

– Obawy będą, ale trzeba po prostu zrobić ten pierwszy krok i się odważyć – zachęca pani Tamara. – Na jednej z wędrowni miałam kontuzję kolana, do celu miałam jeszcze 100 kilometrów. Byłam u lekarza, otrzymałam pomoc i pozwolono mi na kontynuację wędrowni. Te 100 kilometrów szłam 10-12 kilometrów dziennie, ale gdy dotarłam do celu satysfakcja była ogromna.

Trzy razy na trasie zabrakło mi wody, wtedy zwracałam się o duchowe wsparcie do Boga, świętych. Wszystkie trudności na trasie udało się pokonać.

Pasja, która prowadzi dalej

Wędrownie to coś więcej niż pokonywanie kolejnych kilometrów. Dla wielu osób stają się sposobem na życie, odkrywaniem własnych możliwości i poszukiwaniem szczęścia. Każda droga może prowadzić nie tylko do pięknego miejsca, ale również do lepszego poznania samego siebie. Pasja do wędrowni może być prawdziwą miłością – do natury, wolności, przygody i marzeń.

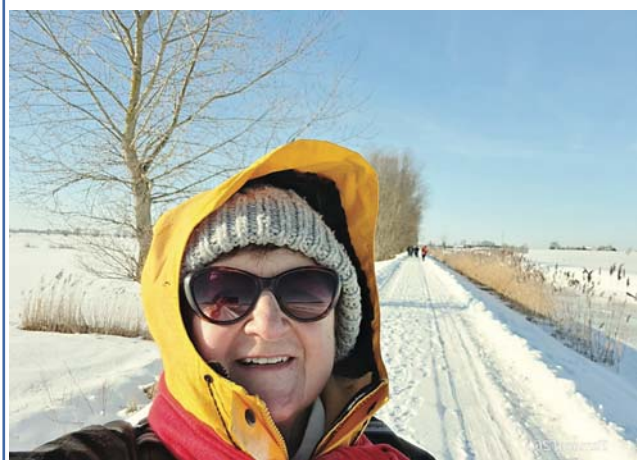
Kiedy wyruszamy na szlak, zostawiamy za sobą codzienny pośpiech, obowiązki i problemy. Zamiast hałasu miasta pojawia się śpiew ptaków, szum drzew i odgłos własnych kroków. Wędrownia pozwala zatrzymać się na chwilę i dostrzec piękno, które często umyka nam w codziennym życiu. To właśnie wtedy można zrozumieć, jak niewiele potrzeba do szczęścia – dobre buty, plecak, otwartą przestrzeń i cel, do którego chce się dotrzeć.

Historia pani Tamary Frączkowskiej pokazuje, że

na spełnianie marzeń nie ma jednej właściwej daty. Można mieć 58 lat, nigdy wcześniej nie podróżować samotnie z plecakiem i mimo wszystko zdecydować się na drogę, która całkowicie zmieni życie.

– Można powiedzieć, że życie jest trochę jak wędrownia. Nie zawsze znamy całą drogę i nie zawsze wiemy, co czeka nas za kolejnym zakrętem. Ważne jest jednak, aby mieć marzenia i odwagę, by za nimi podążać. Czasami droga jest trudna, ale właśnie dzięki przeszkodom doceniamy moment, w którym osiągamy cel – zapewnia pani Tamara. – Moja pasja do Camino jest czymś znacznie głębszym niż zwykłym hobby. To miłość do wolności, natury i odkrywania świata. To także sposób na spełnianie marzeń i przekraczanie własnych granic. Każda wyprawa przypomina mi, że najważniejszy jest nie tylko cel, ale również droga, którą pokonuję. Camino nie daje tego czego oczekujesz, a to czego potrzebujesz. Tam wyruszamy jako turyści a wracamy jako pielgrzymi. Czasami wystarczy zobaczyć w telewizji kamienistą ścieżkę, kapliczkę i pielgrzymów z plecakami. Apotem – zrobić pierwszy krok...

JOANNA KARZYŃSKA

WŁASNE STADIONY NIE BYŁY ATUTEM

PIŁKA NOŻNA\\\\ Czwarta kolejka III ligi dla obu klubów z naszego województwa była bardzo nieudana, chociaż grały na swoich stadionach: w Elblągu Olimpia przegrała z rezerwami Widzewa, a w Lidzbarku Warmińskim Polonia z Zambrowem.

• **OLIMPIA ELBLĄG - WIDZEW II ŁÓDŹ 0:2 (0:0)**
0:1, 0:2 - Ratajczyk (62, 84)

Dla gospodarzy była to druga porażka w tym sezonie, przez co po czterech kolejkach pozostają z dorobkiem 6 punktów.

Pierwsza połowa nie przyniosła bramek, wynik uległ zmianie dopiero po zmianie stron, a bohaterem spotkania został Adam Ratajczyk, który w 62. minucie otworzył wynik meczu po precyzyjnym dograniu ze skrzydła od Igora Busza. Asystent chwilę później miał okazję na podwyższenie prowadzenia, lecz jego uderzenie było niecelne.

Łodzianie przypieczętowali wygraną w końcówce: w 84. minucie Ratajczyk popisał się kapitalną indywidualną akcją – minął w polu karnym kilku obrońców Olimpii i pewnym strzałem po raz drugi pokonał bramkarza.

• **POLONIA LIDZBARK WARMIŃSKI - OLIMPIA ZAMBROW 2:3 (1:2)**

1:0 - Stawski (10), 1:1 - Kempski (22), 1:2 - Jakimiuk (27), 2:2 - Bałut (53), 2:3 - Mosionek (89)

Słaby początek sezonu Polonii trwa, bowiem podopieczni Piotra Jacka ponieśli trzecią porażkę

Beniaminek z Lidzbarka Warmińskiego wciąż czeka na pierwsze zwycięstwo

w tym sezonie. Po czterech kolejkach beniaminek ma zaledwie jeden punkt wywalczony w zeszłym tygodniu po remisie 1:1 z rezerwami Wisły Płock.

Spotkanie rozpoczęło się jednak znakomicie dla gospodarzy, bo już w 10. minucie Jakub Stawski dał Polonii prowadzenie. Radość miejscowych fanów nie trwała jednak długo, gdyż goście z Zambrowa odpowiedzieli bardzo szybko i zabójczo skutecznie. W 22. minucie do remisu doprowadził Mateusz Kempski, a zaledwie pięć minut później Jakub Jakimiuk dał Olimpii prowadzenie.

Po zmianie stron Lidzbarczanie ruszyli do odrabiania strat. Ich starania przyniosły efekt w 53. minucie, gdy Aleksander Bałut doprowadził do remisu 2:2.

No i kiedy wydawało się, że mecz zakończy się podziałem punktów, to końcówce zimny prysznic zafundował gospodarzom Kamil Mosionek.

Sytuacja zespołu trenera Piotra Jacka staje się coraz trudniejsza. Słaby początek rozgrywek sprawia, że drużyna musi jak najszybciej znaleźć sposób na przełamanie. W weekend Polonia zagra na wyjeździe z Widzewem II Łódź, więc o punkty znowu będzie

trudno, o czym przekonali się już w Elblągu.

• **Inne wyniki 4. kolejki:** Wista II Płock - ŁKS Łomża 1:1 (0:1), Mławianka Mława - Lechia Tomaszów Mazowiecki 2:3 (0:1), ŁKS II Łódź - Wesoła Warszawa 0:2 (0:1), Jagiellonia II Białystok - Pelikan Łowicz 3:0 (2:0), KS CK Troszyn - Warta Sieradz 1:4 (0:1), Żąbkovia Żąbki - Wigry Suwałki 1:1 (1:1), Świt Nowy Dwór Mazowiecki - Mazovia Mińsk Mazowiecki 1:2 (0:2).

• **5. kolejka, sobota:** Mazovia - Olimpia E. (17), Warta - Żąbkovia (17), Wigry - Świt (18), Łomża - Mławianka (17); **niedziela:** Olimpia Z. - Wista II (16), Widzew II - Polonia (12), Pelikan - Troszyn (12), Wesoła - Jagiellonia II (15), Lechia - ŁKS II (16).

EM, DRYH

PO 4 KOLEJKACH

1. Wesoła	12	10:2
2. Mazovia	9	11:7
3. Pelikan	9	6:6
4. Jagiellonia II	8	9:5
5. Wigry	8	5:2
6. Wista II	8	6:4
7. Widzew II	7	7:2
8. Świt	7	7:3
9. Warta	7	8:5
10. Lechia	6	10:8
11. Olimpia Z.	6	9:8
12. Olimpia E.	6	7:7
13. Żąbkovia	4	4:9
14. Mławianka	3	5:10
15. Polonia	1	6:10
16. Łomża	1	5:10
17. ŁKS II	0	1:7
18. Troszyn	0	3:14

RAJDOWCY NIE MAJĄ WAKACJI

SPORTY MOTOROWE\\\\ Okres wakacyjny dla bartoszyckiego pilota rajdowego Adam Binięda nie oznacza odpoczynku, bo jest to dla niego bardzo pracowity czas.

Fot. Tomasz Filipiak

Załoga Grzegorz Grzyb-Adam Binięda na trasie Rajdu Rzeszowskiego

Ostatnie tygodnie były dla niego niezwykle wyczerpujące. Adam Binięda wraz z Grzegorzem Grzybem zaliczył start zarówno w rundzie mistrzostw Słowacji - Rajdzie Vranov, oraz w Rajdzie Rzeszowskim - rundzie Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski. W obu imprezach Grzyb i Binięda zajęli znakomite drugie miejsca w klasyfikacji generalnej. Rajd Rzeszowski był również rundą Pucharu Europy CEZ i European Rally Trophy.

Oba rajdy Binięda rozdzielił startem w Baja Carpatia, rundzie mistrzostw Polski rajdów terenowych, gdzie wraz z Mirosławem Tokarczykiem zajął szóste miejsce w klasyfikacji pojazdów UTV.

Adam Binięda: - Intensywny czas za mną. O ile Rally Vranov był rajdem bez większej historii, bo od pierwszego odcinka uplasowaliśmy się na drugiej pozycji i tak dojechaliśmy do mety, o tyle dużo wydarzeń i emocji przyniósł Rajd Rzeszowski. Już dzień przed startem na testach mieliśmy „małą” przygodę, wypadając z drogi, rolując i kończąc testy na dachu. Dzięki pracy mechaników do późnej nocy auto zostało odbudowane i mogliśmy stanąć na starcie. Natomiast pierwszego dnia zawodów figle zaczęła płać pogoda. Tuż przed ruszeniem na trasę przysłała potężna ulewa, w efekcie droga miejscami zamieniała się w mały potok. Niestety, jak na złość awarii uległo ogrzewanie przedniej szyby, więc z całkowicie zaparowaną szybą pokonywaliśmy pierwszy odcinek. Musieliśmy nawet zwolnić, by ją wytrzeć, gdy po raz kolejny byliśmy bliscy opuszczenia drogi. Drugi dzień przyniósł już słoneczną pogodę, natomiast musieliśmy toczyć zacięty bój o utrzymanie drugiej pozycji. Zrobiliśmy to z przewagą niecałych dwóch sekund nad trzecią załogą. Start w tym rajdzie był w tym roku jednorazowym występem na krajowym podwórku. Jednak miło było powrócić na nasze oesy i znów poczuć smak zaciętej rywalizacji.

DRYH

GALERIA ZBIGNIEWA

